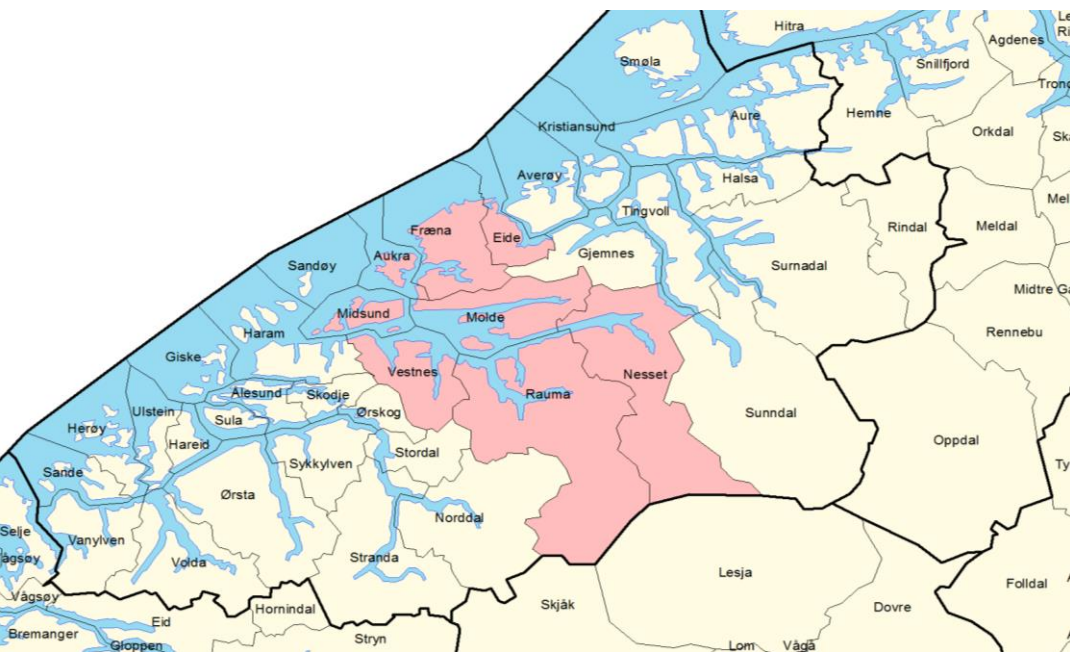

Kommunestruktur i Molde-regionen

Delrapport 1 om helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Anja Hjelseth, Bente Widenoja Sudbø, Bent A. Brandtzæg og Marit Owren Nygaard

TF-notat nr. 49/2014

Kolofonside

Tittel:	Kommunestruktur i Molde-regionen
Undertittel:	Delrapport 1 om helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
TF-notat nr.:	49/2014
Forfatter(e):	Anja Hjelseth, Bente Widenoja Sudbø, Bent A. Brandtzæg og Marit Owren Nygaard
Dato:	12.12.2014
ISBN:	978-82-7401-742-9
ISSN:	1891-053X
Pris:	(Kan lastes ned gratis fra www.telemarksforsking.no)
Framsidedfoto:	Istock.com og telemarksforsking
Prosjekt:	Molderegionen – konsekvenser av endret kommunestruktur
Prosjektnummer.:	20140990
Prosjektleder:	Anja Hjelseth
Oppdragsgiver(e):	Romsdal regionråd

Spørsmål om dette notatet kan rettes til: Telemarksforsking, Postboks 4, 3833 Bø i Telemark – tlf 35 06 15 00 – www.telemarksforsking.no

Forord

- Telemarksforsking i samarbeid med NIVI har fått i oppdrag fra Romsdal regionråd å utrede samfunnskONSEKVENSER ved endret kommunestruktur i Molde-regionen. Det skal leveres 5 delrapporter med følgende tema:
 - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
 - Gode og likeverdige tjenester
 - Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
 - Styrket lokaldemokrati
 - Samlet vurdering av fordeler og ulemper ved ulike strukturalternativer
- Denne første delrapporten omhandler helhetlig og samordnet samfunnsutvikling, og gir en vurdering av dette området for de 12 strukturalternativene som inngår i utredningen.
- Utredningsarbeidet av denne delrapporten er gjennomført i perioden oktober – desember 2014.

Innholdsfortegnelse

- Innledning
- Dagens situasjon i kommunene
- Vurdering av strukturalternativene
 - Alternativ 1: ROR – Molde + Aukra + Midsund + Vestnes + Rauma + Fræna + Eide + Nesset
 - Alternativ 2: Romsdalshalvøya – Aukra + Eide + Fræna + Midsund + Molde + Nesset + Gjemnes
 - Alternativ 3: Aukra + Eide + Fræna + Midsund
 - Alternativ 4: Aukra + Midsund + Vestnes
 - Alternativ 5: Eide + Fræna + Molde
 - Alternativ 6: Nesset + Sunndal
 - Alternativ 7: Rauma + Vestnes
 - Alternativ 8: Fræna + Molde
 - Alternativ 9: Eide + Fræna
 - Alternativ 10: Aukra + Molde
 - Alternativ 11: Aukra + Midsund
 - Alternativ 12: Fræna + Aukra + Midsund
 - Oppsummering
- Avslutning

Innledning

Bakgrunn

- Romsdal regionråd har gjennomført et forprosjekt om de interkommunale samarbeidene og alternativer for videre samarbeid i regionen.
- Ett av tre delprosjekter i hovedprosjektet er å utrede alternativer for kommunestruktur i Molde-regionen. Denne utredningen gjennomføres av Telemarksforskning i samarbeid med NIVI analyse.
- Utredningen består av 5 hoveddeler:
 - Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling
 - Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner
 - Gode og likeverdige tjenester
 - Styrket lokaldemokrati
 - Sluttrapport
- Denne rapporten er første delleveranse om helhetlig og samordnet samfunnsutvikling.

Samfunnsutvikling i kommunene

- Kommunene har en sentral rolle når det gjelder å skape en helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. I analyser av kommunenes rolle som samfunnsutviklingsaktør er det vanlig å legge til grunn en vid definisjon av samfunnsutvikling, noe som innebærer innsats på en rekke områder.
- En viktig målsetting med en kommunesammenslåing er å få en mer handlekraftig kommune som kan spille en større rolle som samfunnsutvikler både lokalt og regionalt. Dette er m.a. avhengig av kommunenes evne til å drive god og effektiv planlegging, og legge til rette for aktiv oppfølging av dette arbeidet. Dette forutsetter også at kommunene har tilstrekkelig kompetanse og ressurser både til arealplanlegging, næringsarbeid, kulturtiltak, nettverksbygging og etablering av gode partnerskap.
- I mange kommuner er det vanskelig å drive en helhetlig og langsiktig planlegging fordi kommunegrensene ikke automatisk samsvarer med bo-, arbeids- og serviceregioner, ensartede naturområder osv. Dette kan føre til ugunstige planer og investeringer som kunne vært unngått dersom større områder hadde blitt sett i sammenheng.
- En viktig målsetting for kommunene er å stimulere til næringsutvikling og økt sysselsetting. Dette er noe som også krever kompetanse, evne til nettverksbygging, gode planer og god infrastruktur. Dersom flere kommuner innenfor den samme bo-, arbeids- og serviceregionen driver næringsrettet arbeid på hver sin måte, er det fare for at kommunene ender opp med konkurrerende tiltak i stedet for tiltak som støtter og bygger opp om hverandre. Dersom forutsetningene ellers er til stede, kan en samlet næringspolitikk hjelpe til med å styrke grunnlaget for næringsutviklingen i hele regionen.
- En større kommune står sterkere når det gjelder muligheter til å skaffe utviklingsmidler, trekke til seg nye virksomheter (både offentlige og private) og delta i samarbeids- og utviklingsprosjekt både nasjonalt og internasjonalt. Det er en klar styrke å kunne tale til omverdenen med en felles stemme, i stedet for å krangle seg imellom.

Problemstillinger samfunnsutvikling

- For å vurdere en helhetlig og samordnet samfunnsutvikling i oppdraget, har vi hatt følgende problemstillinger:
 - Hvordan har arbeidsplassutviklingen vært i den enkelte kommune og i regionen som helhet de senere årene?
 - Hvordan har næringsutviklingen vært i ulike bransjer?
 - Hvilke utfordringer står kommunene overfor i dag med tanke på å fremme en langsiktig og helhetlig utvikling i regionen?
 - Hvordan er kapasiteten og kompetansen på plan- og miljøområdet i den enkelte kommune?
 - I hvilken grad kan det i dagens struktur sies å være administrativ oppsplitting, noe ekspertutvalget fremhever som en generell utfordring i flerkommunale byområder?
 - Hvordan er pendlingsstrømmene mellom kommunene og ut og inn av regionen?
 - I hvilken grad er det forskjeller mellom kommunene i synet på framtidig utvikling, og hva er det eventuelt disse forskjellene dreier seg om?
 - I hvilken grad er det muligheter for økt vekst og sysselsetting, og hvilke utviklingsstrategier kan være aktuelle?
 - I hvilken grad er kommunene og regionen som helhet attraktiv for basisnæringer, besøksnæringer og bosetting?
 - Hva er kommunenes eventuelle sterke og svake sider med tanke på framtidig samfunnsutviklingsarbeid?
 - Hvordan kan en kommunesammenslåing påvirke rollen som utviklingsaktør?
 - Hvilke fordeler og ulemper er forbundet med å styrke kommunenes rolle som utviklingsaktør gjennom kommunesammenslåing kontra en videreutvikling av det eksisterende interkommunale samarbeidet?

Metode

- I delrapporten om samfunnsutvikling har vi brukt eksisterende statistikk og utredninger for å beskrive sentrale utviklingstrekk for kommunene knyttet til befolkningsutvikling, næringsutvikling og pendling. Vi har blant annet brukt SSB og utredningsverktøyet til KMD – www.nykommune.no.
- Vi har brukt Telemarksforskings egne datasett for å vurdere nærings sammensetning og bostedsattraktivitet.
- Det er gjennomført intervjuer med administrative og politiske ledere, hvor samfunnsutvikling var en del av intervjugrunnlaget.
- Dokumentstudier av tilsendte dokumenter fra kommunene.
- Hvert strukturalternativ er vurdert ut fra et sett kriterier som er gitt en sum og en vektning. Kriteriene er både hentet fra regjeringens ekspertutvalg for kommunereformen, og andre kriterier vi mener er relevante å vurdere. Se beskrivelse på de kommende sidene.

Regjeringens ekspertutvalg

- Ekspertutvalget for kommunereformen ble nedsatt 3. januar 2014. De leverte sin første delrapport 31. mars 2014, som inneholdt kriterier kommunene bør oppfylle for å ivareta dagens kommunale oppgaver. Andre delrapport kom 1. desember. Denne delrapporten har tatt for seg en del regionale og statlige oppgaver, som utvalget med utgangspunkt i kriteriene fra delrapport 1 har vurdert om kan flyttes til kommunene.
- Ekspertutvalget har gitt kriterier som i sum skal ivareta kommunenes fire funksjoner som lokaldemokratisk arena, tjenesteyter, samfunnsutvikler og myndighetsutøver.
- Tabellen under viser hvilke samfunnsmessige hensyn og kriterier ekspertutvalget har lagt til grunn for kommunens rolle som samfunnsutvikler.

Kommunens rolle	Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Samfunnsutvikling	Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	<ul style="list-style-type: none">• Funksjonelle samfunnsutviklingsområder• Tilstrekkelig kapasitet• Relevant kompetanse

- Vi har i våre vurderinger benyttet disse kriteriene for å vurdere muligheten for å drive med samfunnsutvikling ved de ulike strukturalternativene.

Vurdering av funksjonelle samfunnsutviklingsområder

Vurderes ut fra:

- Inndeling i bo- og arbeidsmarkedsregioner.
- Pendlingsdata mellom kommunene. Ekspertutvalget har i sin delrapport nummer to, som ble lagt fram 1. desember, sagt at arbeidsmarked er tett integrert når rundt 25 prosent eller flere av de sysselsatte bosatt i en kommune jobber i regionens senterkommune(r). Ekspertutvalget sier videre at et tett integrert arbeidsmarked bør utgjøre én kommune.
- Er det oppsplittede tettsteder? Det vil si at tettsteder/byer ligger i to eller flere kommuner. Ekspertutvalget skriver at selv om kommunene når målet om 15 000 til 20 000 innbyggere, så bør en vurdere sammenslåinger i byområder hvor grensene gir særskilte utfordringer.
- Vil det være et klart definert kommunesenter i en ny kommune? Eller kan en risikere at det blir diskusjon og intern kamp om hvor kommunesenteret er? Hvordan vil reiseavstandene være i en ny kommune?
- Planlagte/snart realiserte samferdselsinvesteringer.

Vurdering av tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

Vurderes ut fra:

- Spørsmål i intervjuene om kommunene har kapasitet og kompetanse til å drive samfunnsutvikling, og eventuelle utfordringer med å rekruttere kompetent personell.
- Befolkningsgrunnlag – antall innbyggere vil ha betydning for størrelsen på kommuneorganisasjonen. Ekspertutvalget mener at kommunen bør ha 15 000 til 20 000 innbyggere for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling. Vi har brukt befolkningsgrunnlag som et eget kriterium i vår vurdering.
- Alder på kommuneplanens areal- og samfunnsdel.

Andre vurderinger

- I tillegg til ekspertutvalgets kriterier, har vi sett på andre forhold innenfor samfunnsutvikling for å vurdere de ulike strukturalternativene. Vi har gitt en vurdering av kommunesenter, avstander til kommunesenter og næringsstruktur.
 - Vi har sett på om en ny, sammenslått kommune vil ha et naturlig kommunesenter.
 - Under avstander til kommunesenter, har vi sett på reisetid i minutter fra ulike områder i den nye kommunen. Vi har tatt utgangspunkt i tettstedene som er definert av SSB, i tillegg til noen områder i kommunene som har skole.
 - Når det gjelder næringsstruktur, har vi sett på hvordan næringsstrukturen innenfor næringslivet er i en sammenslått kommune. Dette sier kanskje først og fremst noe om hvilke utfordringer og muligheter som er i en kommune, men gir også et bilde av hvilket utgangspunkt kommunen har for å jobbe med næringsutvikling.

Vurderingssystem

- For å gjøre rapporten mer leservennlig, og for å skille de ulike alternativene fra hverandre, har vi brukt tre ulike smileys for å vurdere de ulike kriteriene og gi en samlet vurdering. Disse er 😊, 😐 og 😞.
- Innenfor hvert kriterium har vi laget et poengsystem for vurdering av ulike strukturalternativ. Det er vist i tabellen under og på neste slide.

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Befolkningsgrunnlag	Under 10 000 innbyggere	0	😞
	10 000 – 14 999 innbyggere	10	😐
	Over 15 000 innbyggere	20	😊
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Dårligere kapasitet og kompetanse	0	😞
	Omtrent samme kapasitet og kompetanse	5	😐
	Bedre kapasitet og kompetanse	10	😊
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Ikke samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og kommuner som har innpendling til en annen kommune på over 25 prosent.	0	😞
	Ikke samme bo- og arbeidsmarkedsregion, men integrasjon mellom kommunene gjennom pendling.	10	😐
	Samme bo- og arbeidsmarkedsregion. Ny kommune omfatter alle kommuner som har innpendling på over 25 prosent.	20	😊

Vurderingssystem

Vurderingskriterium	Grense	Poeng	Smiley
Kommunesenter	Naturlig kommunesenter ut fra befolkningsstørrelse og innpendling.	10	
	Et kommunesenter er større befolkningsmessig, men andre forhold kan tilsi at kommunesenteret plasseres et annet sted.	5	
	Alternativer til kommunesenter som er omtrent like store befolkningsmessig, og det er ikke andre forhold som naturlig avklarer lokalisering.	0	
Avstand til kommunesenter	Alle tettsteder innenfor 45 minutter reisetid.	10	
	Tidligere kommunesentre innenfor 45 minutter reisetid, andre tettsteder har lengre avstand.	5	
	Avstanden mellom tidligere kommunesenter er over 45 minutter.	0	
Næringsstruktur	Kommunen har en variert næringsstruktur med arbeidsplasser i både basis-, besøk- og regionale næringer, og en overvekt av arbeidsplasser i vekstbransjer.	10	
	Kommunen har en variert næringsstruktur, men en del arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	5	
	Kommunen har en lite variert næringsstruktur, og overvekt av arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	0	

Samlet vurdering og vekting

- Som vist til på de forrige sidene, så er det knyttet en poengsum til hver smiley. Dette er vist i tabellen under for hvert av kriteriene.
- Hvert alternativ kan maksimalt få 80 poeng. Kriteriene er vektet noe ulikt. Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse, og funksjonelle samfunnsutviklingsområder er kriteriene til regjeringens ekspertutvalg. Befolkningsgrunnlag var et av ekspertutvalgets kriterier som spesielt er trukket fram, så vi har valgt å trekke dette ut som eget vurderingskriterium og gi et samlet vekt på 20. Det samme får funksjonelle samfunnsutviklingsområder. De øvrige kriteriene får en vekt på 10.
- Vi har til slutt gitt en totalvurdering av hvert alternativ. Alternativ som får poengsum under 40 får en sur/rød smiley, alternativ med poengsum mellom 40-59 får en middels/oransje smiley og alternativ med poengsum fra 60 og oppover får en blid/grønn smiley.

Vurderingskriterium	Blid smiley	Middels smiley	Sur smiley	Maksimal sum
Befolkningsgrunnlag	20	10	0	20
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	10	5	0	10
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	20	10	0	20
Kommunesenter	10	5	0	10
Avstand til kommunesenter	10	5	0	10
Næringsstruktur	10	5	0	10
Sum				80

Utredningsalternativer

Alternativer	Kommuner
1	Hele ROR – Molde, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Fræna, Eide og Nesset
2	Romsdalshalvøya – Aukra – Eide – Fræna – Midsund - Molde – Nesset - Gjemnes
3	Aukra – Eide – Fræna – Midsund
4	Aukra – Midsund – Vestnes
5	Eide – Fræna – Molde
6	Nesset – Sunndal
7	Rauma – Vestnes
8	Fræna – Molde
9	Eide – Fræna
10	Aukra – Molde
11	Aukra – Midsund
12	Fræna – Aukra- Midsund

Dagens situasjon i kommunene

Innbyggertall

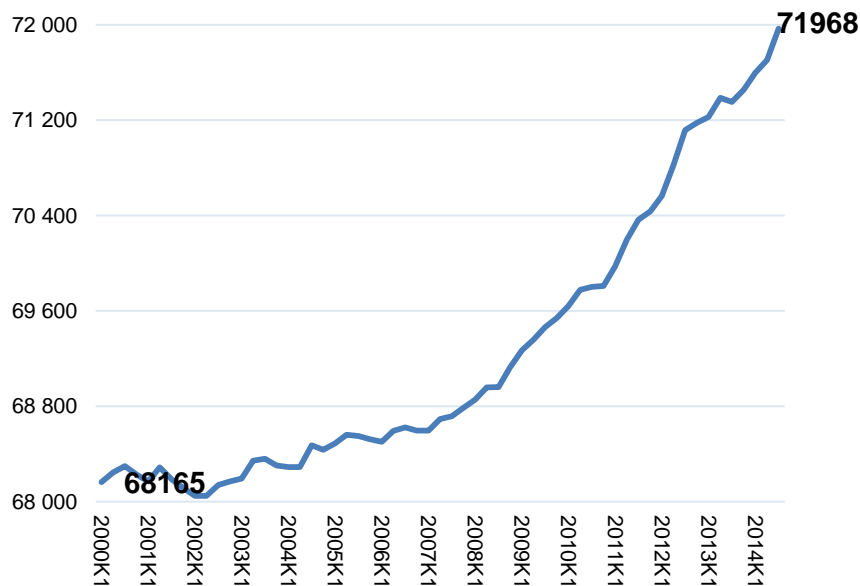
- Når vi ser på innbyggertall per 1. januar 2014, er Molde den største kommunen som inngår i utredningen med over 26 000 innbyggere.
- Vestnes, Rauma, Fræna og Sunndal har mellom 6 000 og 10 000 innbyggere.
- Tre av kommunene, Nesset, Midsund og Gjemnes, er definert som småkommuner. Det betyr at de er mindre enn 3 200 innbyggere og har rett på småkommunetilskudd.
- Aukra og Eide er litt større enn småkommunene med henholdsvis 3 377 og 3 471 innbyggere.

Kommune	Innbyggertall
Molde	26 048
Vestnes	6 615
Rauma	7 453
Nesset	3 001
Midsund	2 036
Aukra	3 377
Fræna	9 720
Eide	3 471
Gjemnes	2 565
Sunndal	7 171

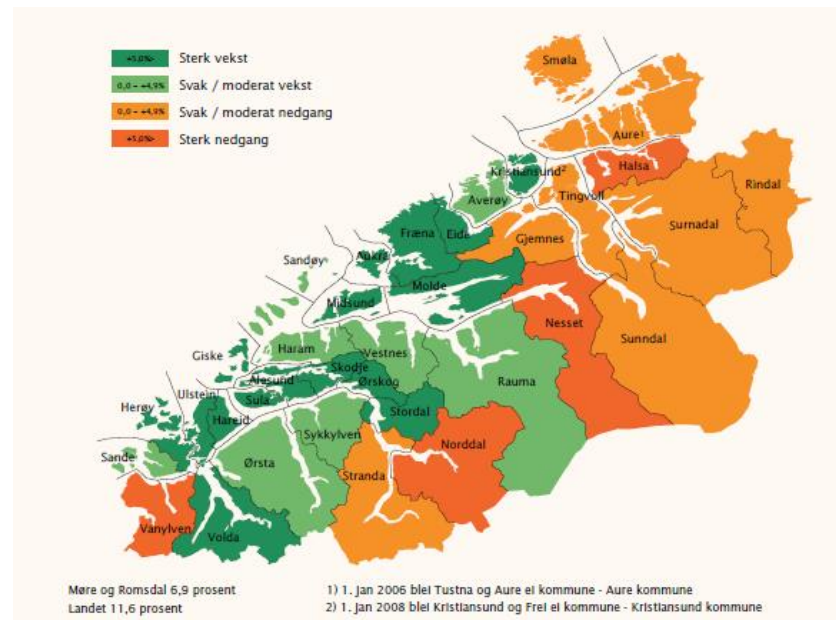
Innbyggertall per 1. januar 2014. Kilde: SSB

Befolkningsutvikling i kommunene over tid

- Hvis vi ser de 10 kommunene i utredningen som helhet, har befolkningsutviklingen vært positiv siden 2000 og fram til i dag med en økning i befolkningen fra 68 165 til 71 968 (se figur nede til venstre).
- Dekomponerer vi på kommunenivå, ser vi at utviklingen har vært svært ulik. De siste 10 årene har Midsund, Aukra, Fræna, Eide og Molde hatt en vekst på over 5 prosent. Vestnes og Rauma har hatt vekst, men den har vært mer moderat. Sunndal, Gjemnes og Nesset har hatt nedgang i innbyggertallet.
- Veksten på landsbasis var fra 2004 til 2014 på 11,6 prosent. Ingen av kommunene i utredningen har en tilsvarende vekst i samme periode.

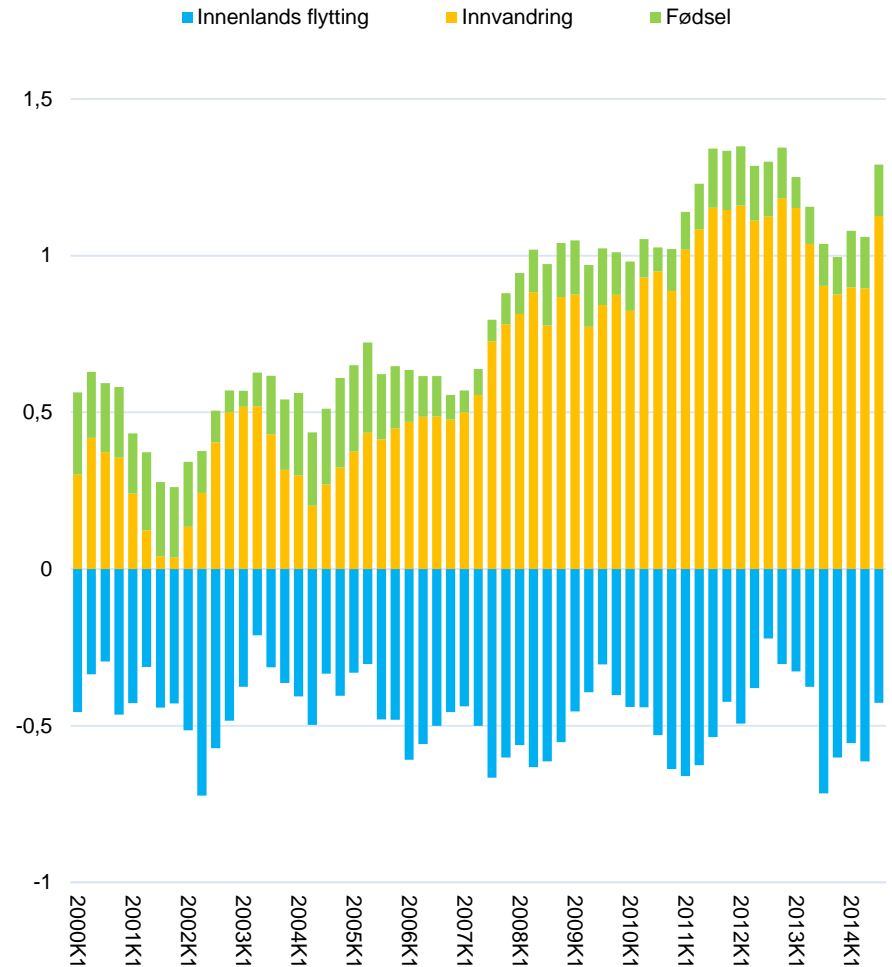
Kilde: Telemarksforsking/SSB. Samlet befolkningsutvikling i de 10 utredningskommunen i perioden 2000-2014, målt ved utgangen av 1. kvartal.

Kilde: Fylkesstatistikk Møre og Romsdal 2014. Befolkningsutvikling i Møre og Romsdal 1.1.2004 – 1.1.2014.

Befolkningsutvikling dekomponert

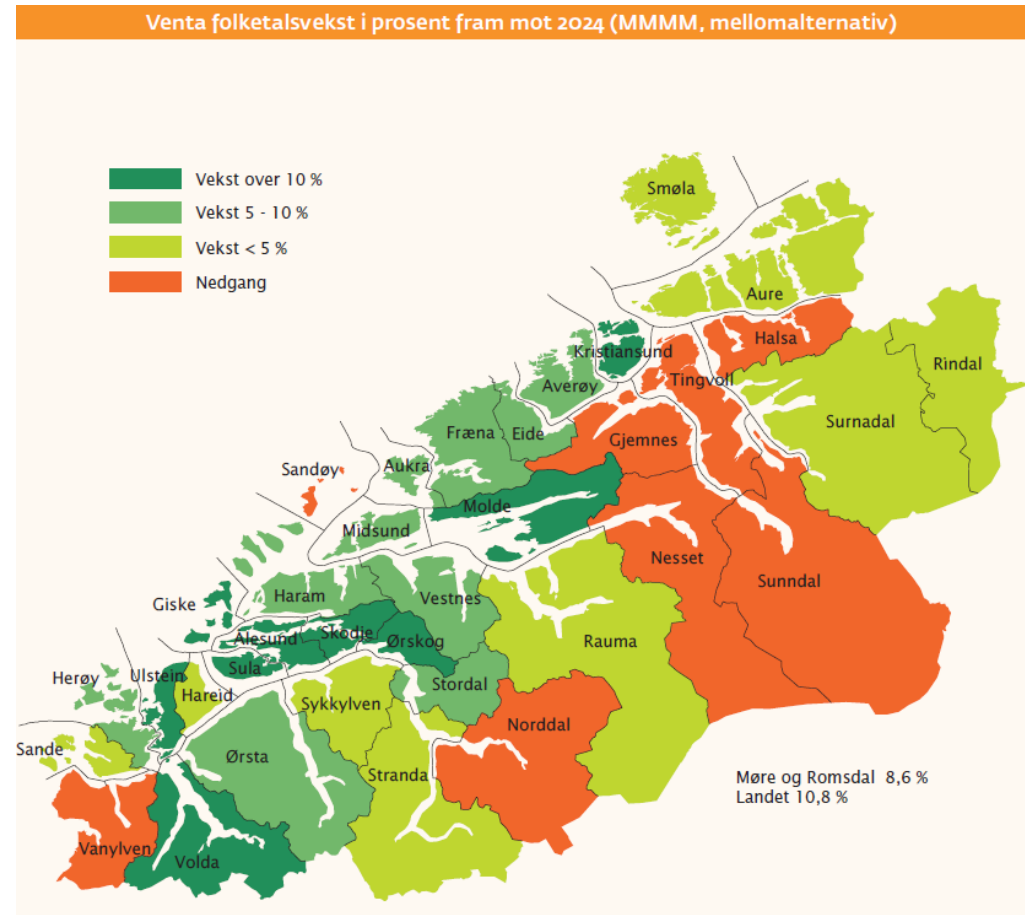
- For å forklare befolkningsutviklingen fra 2000 og fram til i dag har vi dekomponert befolkningsutviklingen i fødselsbalanse, innenlands flytting og innvandring. Figuren gjelder samlet for de 10 kommunene.
- Vi ser av figuren at innenlands flytting er negativ. Det først og fremst innvandring, i tillegg til positive fødselstall, som bidrar til befolkningsveksten.
- Innvandringen har siden 2008 vært høyere enn landsgjennomsnittet. Både innenlands flytting og fødselsbalansen er lavere enn landet generelt.

Figur 2: Årlige befolkningsendringer i de ti kommunene målt hvert kvartal siden 2000. Den prosentvise befolkningsendringen er dekomponert i fødselsbalanse, innenlands flytting og netto innvandring.

Forventet befolkningsvekst

- Molde er forventet å vokse mest av utredningskommunene. Det er ventet at Molde vil passere 30 000 innbyggere i 2029.
- Videre er det forventet vekst i Eide, Fræna, Aukra, Midsund, Vestnes og Rauma.
- I Gjemnes, Nettet og Sunndal er det forventet nedgang i folketallet.
- Framskrivningene er gjort av SSB.

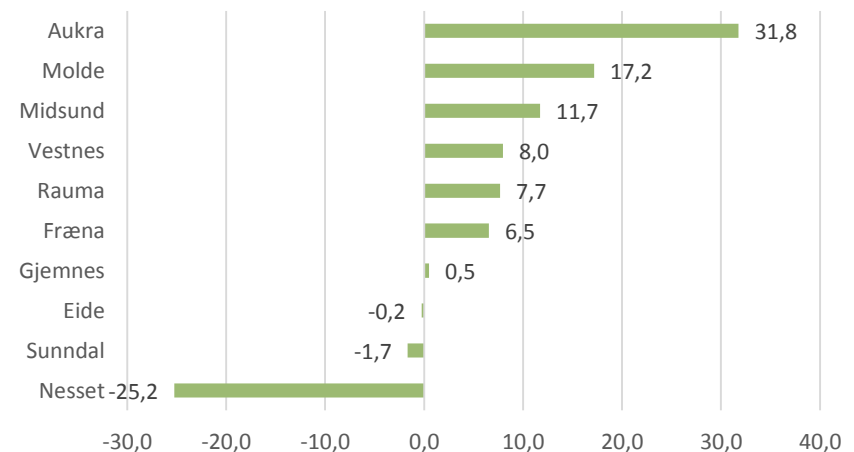

Kilde: Fylkesstatistikk Møre og Romsdal 2014. Forventet befolkningsvekst i prosent fram mot 2024 (MMMM, mellomalternativet til SSB).

Arbeidsplassutvikling i kommunene

- Tabellen viser det samlede antall arbeidsplasser (både offentlige og private) i 2004, 2008, 2012 og 2013 i kommunene. Siste kolonnen viser endringen fra 2004 til 2013. Tallene er hentet fra SSB.
- Molde skiller seg ut med den høyeste veksten i antall arbeidsplasser når vi ser på absolutte tall. Når det gjelder prosentvis endring (figuren under), så har Aukra den høyeste arbeidsplassveksten.
- Vestnes, Rauma, Aukra, Midsund og Fræna har også hatt vekst i antall arbeidsplasser.
- Gjemnes og Eide har omtrent det samme antallet arbeidsplasser i 2013 som de hadde i 2004.
- Sunndal og Nasset skiller seg ut med nedgang i antall arbeidsplasser. Spesielt for Nasset er dette dramatisk når vi ser på prosentvis endring. Over ¼ av arbeidsplassene i Nasset har blitt borte de siste 10 årene. For Sunndal sin del er nedgangen fra 2004 til 2013 på mindre enn 2 prosent. Årsaken er at det har vært vekst i arbeidsplassene fram til 2008 i Sunndal, mens i årene etterpå har antallet arbeidsplasser gått ned.
- Både Sunndal (2007-2013) og Nasset (2009-2013) har vært omstillingskommuner i nyere tid.

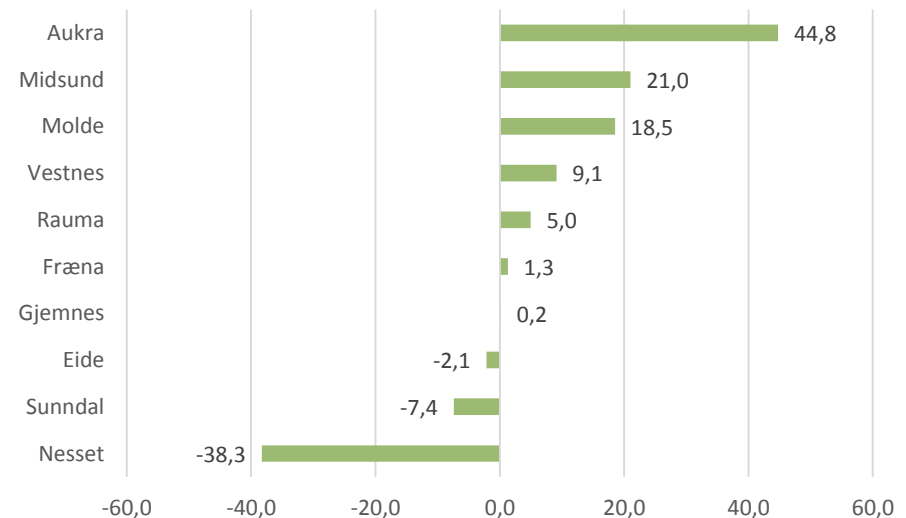
	2004	2008	2012	2013	Endring 04-13
Molde	14710	16363	17170	17236	2526
Vestnes	2699	2985	2880	2914	215
Rauma	3309	3722	3562	3563	254
Nasset	1225	1163	945	916	-309
Midsund	760	796	791	849	89
Aukra	1036	1315	1309	1365	329
Fræna	3318	3529	3545	3535	217
Eide	1215	1258	1225	1212	-3
Gjemnes	815	830	821	819	4
Sunndal	3813	3996	3813	3750	-63
Sum	34904	37965	38073	38172	3268

Utvikling av arbeidsplasser i næringslivet

- Tabellen viser den samme perioden som forrige slide, men her er bare arbeidsplasser knyttet til næringslivet tatt med.
- Fortsatt har Molde den største veksten i antall arbeidsplasser når en måler i antall, mens Aukra har den høyeste veksten dersom man måler i prosent (figuren under til høyre). Aukra hadde i 2013 nesten dobbelt så mange arbeidsplasser i næringslivet sammenlignet med 2004. Dette henger sammen med utbygging av Ormen Lange-feltet, som er et gassfelt med ilandføring i Aukra kommune. Produksjonen på dette feltet ble satt i gang i 2007.
- I Vestnes og Midsund har veksten i arbeidsplasser i næringslivet vært noe høyere enn veksten dersom en ser på arbeidsplasser både i offentlig og privat sektor.
- For Rauma og Fræna er bildet omvendt, her har den totale veksten vært høyere enn veksten i antall arbeidsplasser i næringslivet.
- Gjemnes og Eide er igjen omtrent på samme nivå som i 2004, men Eide har en mer negativ utvikling i arbeidsplasser i næringslivet enn totalt.
- For Sunndal og Nesset sin del har nedgangen i antall arbeidsplasser i næringslivet vært høyere enn den totale nedgangen når vi ser på både offentlige og private arbeidsplasser.

	2004	2008	2012	2013	Endring 04-13
Nesset	810	790	528	500	-310
Sunndal	2861	2968	2704	2649	-212
Eide	852	846	832	834	-18
Gjemnes	519	522	513	520	1
Fræna	2365	2485	2419	2396	31
Rauma	2465	2805	2594	2588	123
Vestnes	1684	1930	1840	1838	154
Molde	9433	10977	11170	11181	1748
Midsund	481	514	531	582	101
Aukra	639	897	857	925	286
Sum	22109	24734	23988	24013	1904

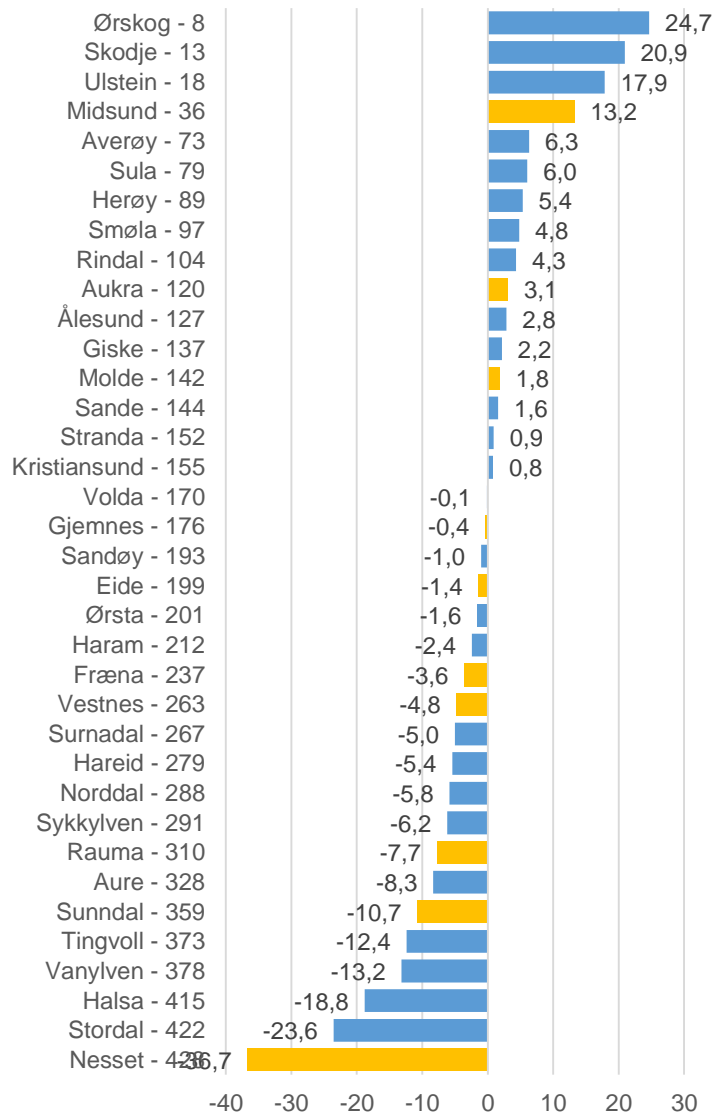
Rangering av kommunene 2008-2013

Figuren til høyre viser arbeidsplassvekst i privat sektor i prosent fra perioden 2008-2013 (etter finanskrisen) for alle kommunene i Møre og Romsdal. Kommunene er rangert blant de 428 kommunene i landet.

Vi ser at det er Midsund som gjør det best på 36. plass. Videre finner vi at Aukra og Molde også har hatt en positiv arbeidsplassvekst.

Gjemnes, Eide, Fræna, Vestnes, Rauma, Sunndal og Nesset har hatt en negativ utvikling i årene fra 2008 til 2013. Spesielt gjelder dette Nesset som har mistet over 35 prosent av arbeidsplassene i næringslivet i denne perioden. Det gir Nesset jumboplassen, og kommunen er rangert som den dårligste blant landets 428 kommuner. Det er i tråd med den utviklingen vi har sett på de forrige sidene.

Dersom vi hadde sett på en figur som går fra 2010 og fram til i dag, ville vi sett at Sunndal denne perioden har hatt en positiv vekst i antall arbeidsplasser. Sunndal ble hardt rammet av finanskrisen og mistet en del arbeidsplasser rett i etterkant av den.

Arbeidsplassvekst i privat sektor i kommunene i Møre og Romsdal, 2008-2013. Rangering blant landets 428 kommuner.

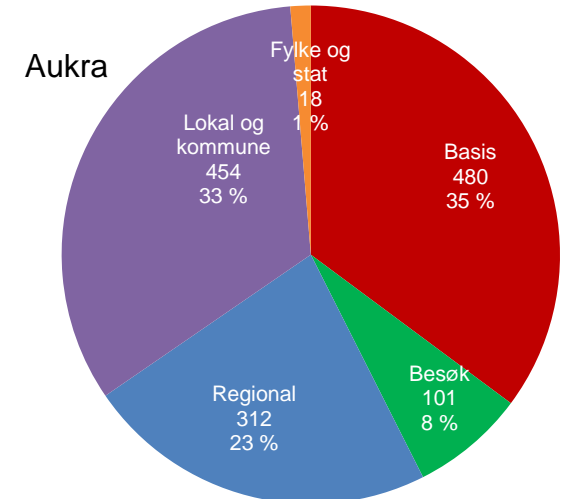
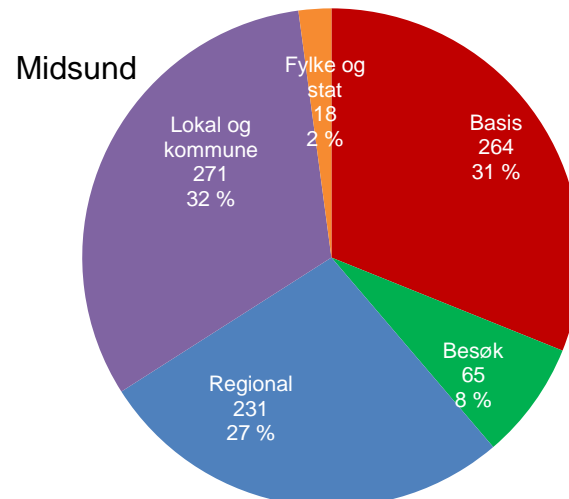
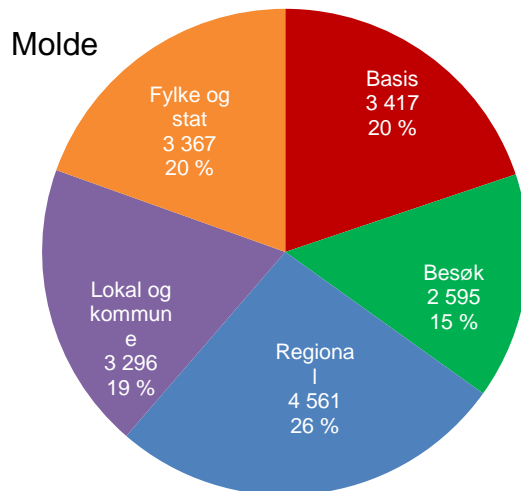
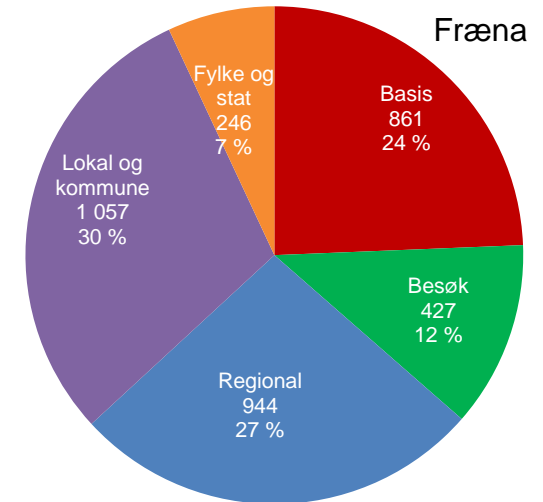
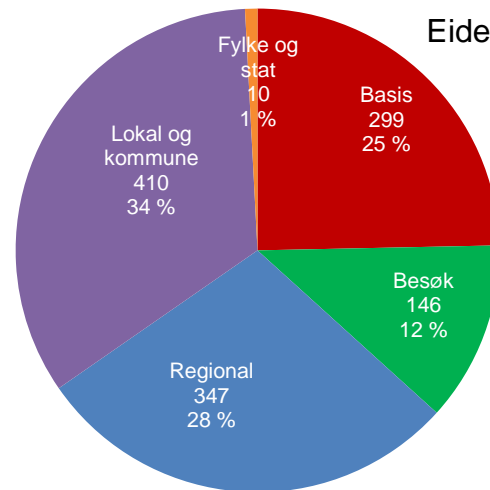
Arbeidsplasser fordelt på sektorer - forklaring

Videre er det interessant å se på hvordan arbeidsplassene i den enkelte kommune er fordelt mellom ulike sektorer. Arbeidsplassene er fordelt etter:

- Fylke og stat
- Lokal og kommune
 - *Lokale næringer* er næringsliv som leverer tjenester til den lokale befolkningen, og som i stor grad substituerer tjenester fra offentlig sektor. Dette er tjenester som barnehager, skoler, primærhelsetjenester og renovasjon.
- Basisnæringer
 - *Basisnæringer* er næringsliv som konkurrerer på et nasjonalt eller internasjonalt marked. Basisnæringene produserer varer eller tjenester på et sted, som selges og konsumeres hovedsakelig utenfor stedet der produksjonen foregår. Primærnæringer som landbruk, gruver og industri, tilhører basisnæringene. Samtidig er det en del tjenesteproduksjon som også defineres som basisnæringer. Dette er tjenester som IT, telekom og teknologiske tjenester.
- Besøksnæringer
 - *Besøksnæringer* er næringsliv som kjennetegnes av at kunden må være personlig til stede. Besøksnæringene inkluderer all turisme, men også butikkhandel og en del personlige tjenester.
- Regionale næringer
 - De *regionale* næringene består av bransjer som både har annet næringsliv, offentlige institusjoner og befolkningen som kunder, og som hovedsakelig retter seg mot et regionalt marked. Det er bransjer som bygg og anlegg, transport og forretningsmessig tjenesteyting. Vi finner ofte en konsentrasjon av de regionale næringene i byer og sentra.

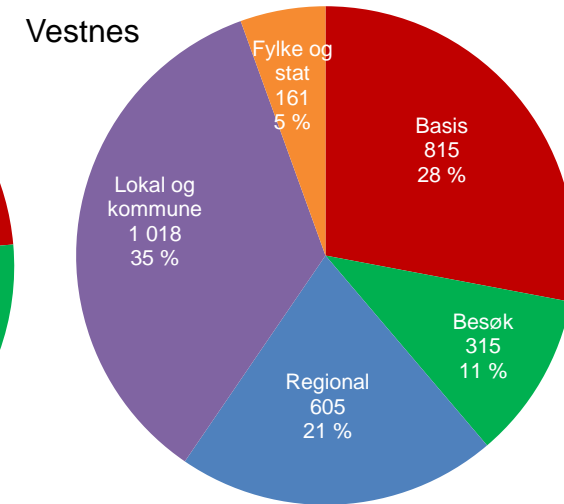
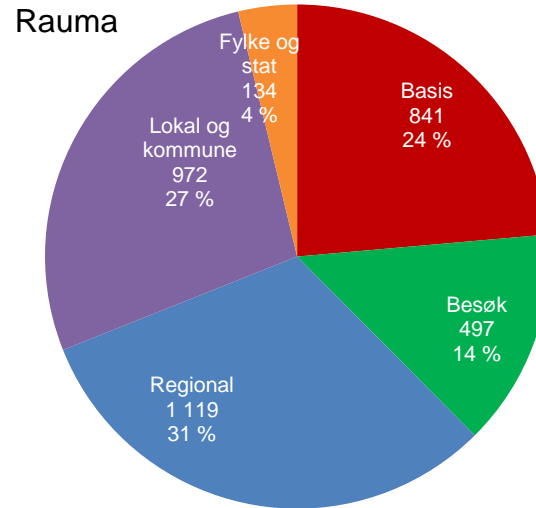
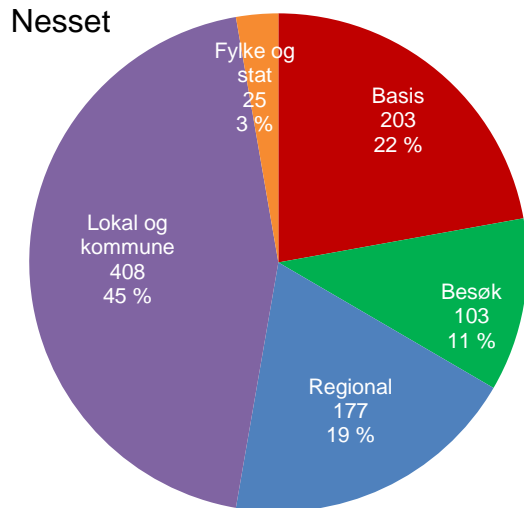
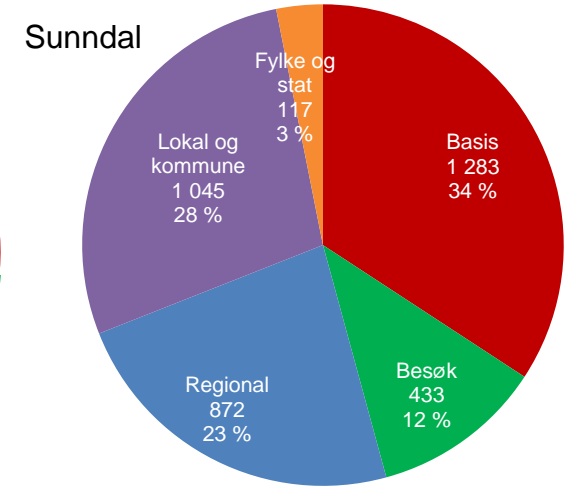
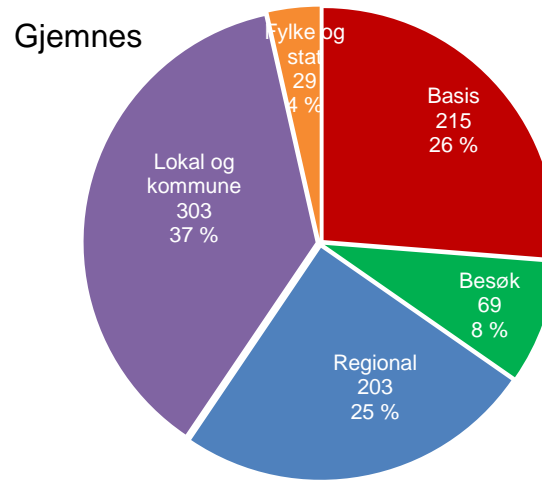
Arbeidsplasser fordelt på sektorer – per kommune

Kakediagrammene viser antall arbeidsplasser i hver sektor i kommunene i absolutte tall i 2013, og hvor stor prosentvis andel hver sektor utgjør i kommunen. Som vi ser varierer dette fra kommune til kommune. Molde skiller seg ut med 20 % andel av arbeidsplassene i fylke og stat. Dette er naturlig siden Molde fylkeshovedstad, og både fylkesadministrasjonen og statens hus ligger i Molde. Aukra har den høyeste andel knyttet til basisnæringene, det er spesielt knyttet til olje- og gassutvinning og verkstedindustri. Både i Midsund, Eide og Fræna er det lokal og kommune som har den høyeste andelen arbeidsplasser.

Arbeidsplasser fordelt på sektorer – per kommune

Her ser vi at Nesset skiller seg ut, ved at nesten halvparten av arbeidsplassene (45 %) i kommunen er knyttet til «lokal og kommune». Også for Gjemnes og Vestnes er «lokal og kommune» den største bidragsyteren til antall arbeidsplasser. I Rauma er det regionale næringer som har den største andelen arbeidsplasser, dette er spesielt knyttet til bygg og anlegg samt transport. I Sunndal er basishandlingene den største bidragsyteren, disse arbeidsplassene er spesielt knyttet til prosessindustri. Både Sunndal, Vestnes og Rauma har en del arbeidsplasser innenfor handel, noe som tyder på at de er handelssentrum for området rundt. Dette er registrert under besøksnæringer.

Arbeidsplasser – fordelt på sektorer

Tabellen til høyre viser en oversikt over arbeidsplassene knyttet til basis- besøks- og regionale næringer i de 10 kommunene. Blå farge indikerer høy verdi, og rød farge indikerer lav verdi.

Molde har flest arbeidsplasser innenfor alle områdene, spesielt er dette knyttet til verkstedindustri, handel og bygg og anlegg.

Sunndal skiller seg ut på prosessindustri, mens Aukra er den eneste kommunen som har arbeidsplasser knyttet til olje og gassutvinning. Ser vi på andre arbeidsplasser knyttet til olje og gass, så ligger disse i Molde.

Ser vi på landbruk er det Rauma, Fræna, Gjemnes og Sunndal som har flest arbeidsplasser.

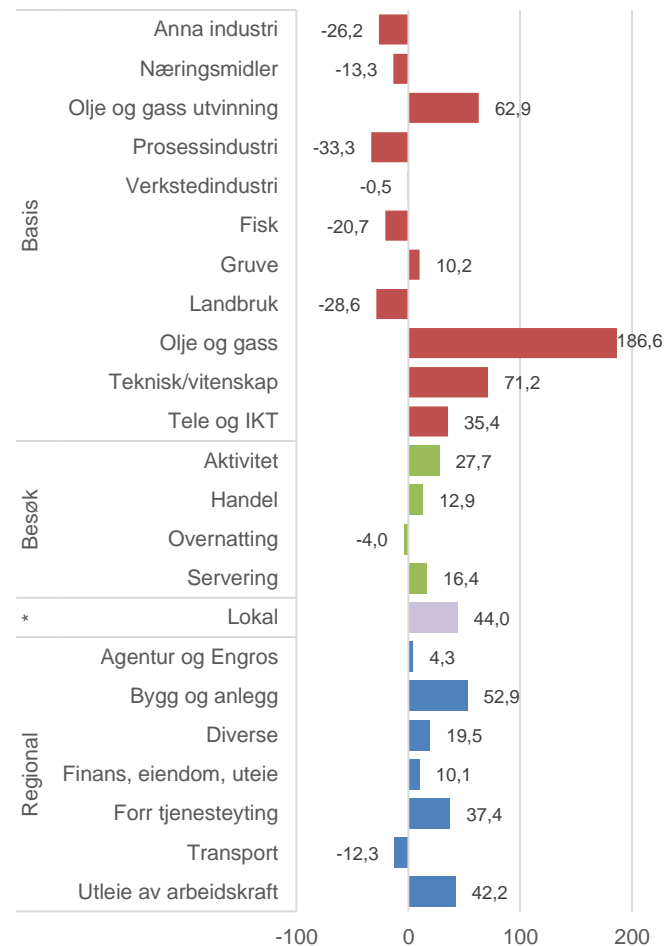
Næring	SubNæring	Bransje	Molde	Vestnes	Rauma	Neset	Midsund	Aukra	Fræna	Eide	Gjemnes	Sunndal	
Basis	Industri	Anna industri	255	51	322	46		2	101	173	20	61	
		Næringsmidler	178	85	8	2	45	48	132	1	9	10	
		Olje og gass utvinning						147					
		Prosessindustri	35	2	127	59			187	1	60	844	
		Verkstedindustri	1 580	522	120	5	79	188	168	10	11	166	
	Natur	Fisk	47	65	47	10	107	52	87	16	20	1	
		Gruve	13		10	8			13	52	1		
		Landbruk	55	56	149	72	16	25	151	40	87	98	
	Tekn tjenester	Olje og gass	510								1		
		Teknisk/vitenskap	523	27	20	1	17	18	18	1	7	84	
Tele og IKT		221	7	38				4	4		19		
Besøk		Aktivitet	343	30	52	16	6	17	69	21	11	41	
		Handel	1 827	256	363	71	49	67	310	115	36	333	
		Overnatting	229	13	36	11	9	17	14	2	22	35	
		Servering	196	16	46	5	1		34	8		24	
Lokal		Lokal	608	103	131	17	22	32	164	42	33	61	
Regional		Agentur og Engros	599	17	194	5	22	24	92	31	16	38	
		Bygg og anlegg	1 120	238	366	90	104	97	324	163	88	264	
		Diverse	562	93	54	14	14	58	39	47	45	178	
		Finans, eiendom, utleie	391	35	60	29	9	8	67	27	11	53	
		Forr tjenesteyting	778	55	63	14	16	9	22	16	13	34	
		Transport	742	117	350	22	63	106	324	56	21	164	
		Utleie av arbeidskraft	369	50	32	3	3	10	76	7	9	141	
Totalsum			11 181	1 838	2 588	500	582	925	2 396	834	520	2 649	

Antall arbeidsplasser i de ulike bransjene basis, besøk, lokal og regional, 2013.

Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - forklaring

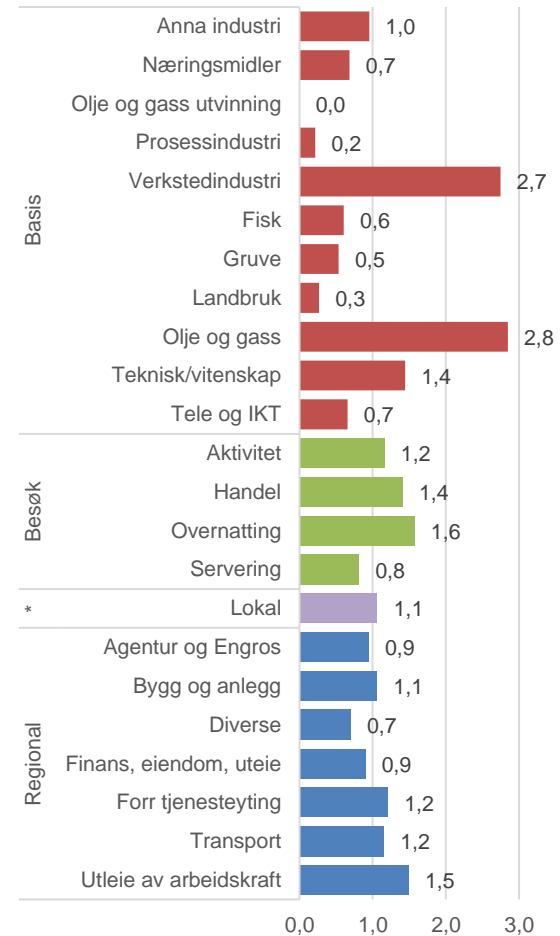
- Lokaliseringskvotienter sier noe om hvor store bransjene er i kommunen/på stedet relativt til resten av landet. Antall arbeidsplasser i bransjen er delt på totalt antall sysselsatte i kommunen. Denne andelen er delt på tilsvarende andel for landet. Når tallet er 1, er andelen den samme som for Norge. Det betyr at dersom andelen er lavere enn 1, er det en lavere andel som jobber i den bransjen sammenlignet med landet. Og omvendt dersom tallet er høyere enn 1. Dersom tallet er for eksempel 2, er det dobbelt så mange som jobber i bransjen i den aktuelle kommunen enn landsgjennomsnittet.
- Figuren til høyre viser Norges vekst på landsbasis fra 2000 til 2013. Det gir et bilde av hvilke bransjer som er i vekst, og hvilke som er i nedgang.
- Bransjene som har hatt størst vekst siden 2000, er olje- og gassutvinning, olje og gass, teknisk/vitenskap, lokale næringer, bygg og anlegg og utleie av arbeidsplass.
- Det har vært størst nedgang i anna industri, næringsmidler, prosessindustri, fisk, landbruk og transport.
- Lokaliseringskvotientene for hver av kommunene på de neste sidene viser arbeidsplasser i hver kommune i 2013 relativt til landsgjennomsnittet i 2013.

Arbeidsplassvekst i de ulike bransjene i Norge i perioden 2000 - 2013. I prosent.

Lokaliseringskvotient - Molde

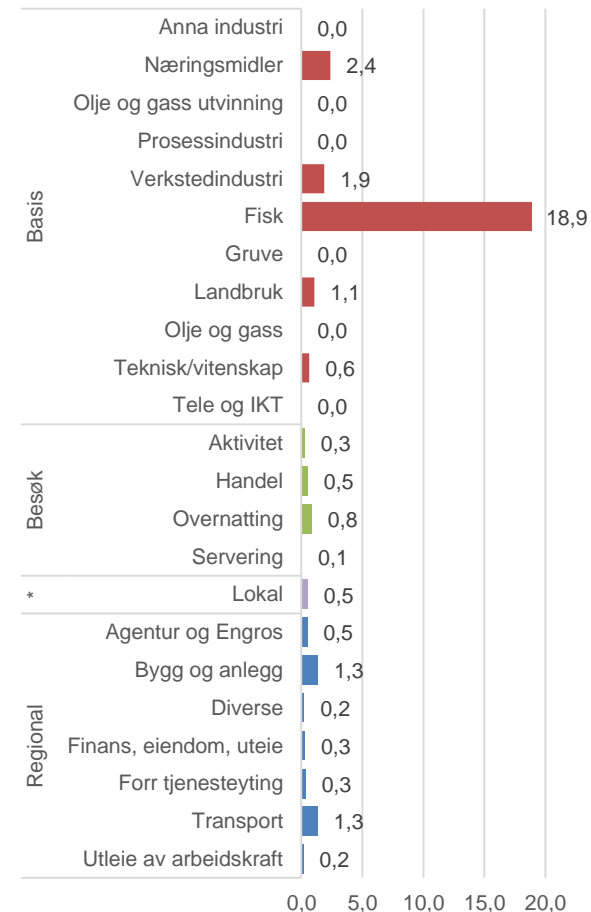
- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotienten for Molde. Molde har en rekke bransjer med en kvotient over 1, det betyr at en høyere andel av arbeidsplassene i Molde tilhører disse bransjene.
- Innenfor basisnæringer gjelder dette verkstedindustri, olje og gass og teknisk/vitenskap. Anna industri er på landsgjennomsnittet. Det er interessant å sammenligne dette med vekst- og nedgangsnæringer som vist på forrige side. Olje og gass og teknisk/vitenskap har vært vekstnæringer i Norge siden 2000. Verkstedindustri har hatt en svak nedgang, mens anna industri har hatt en sterk nedgang siden 2000. Molde har en lavere andel arbeidsplasser knyttet vekstnæringer som olje- og gassutvinning og tele og IKT enn landsgjennomsnittet.
- Innenfor besøksnæringer har Molde en høyere andel arbeidsplasser innenfor aktivitet, handel og overnatting. Dette er ikke unaturlig siden Molde er regionhovedstad, og dermed har en funksjon som handels- og aktivitetsby for flere av kommunene rundt.
- Innenfor regionale næringer har Molde en høyere andel arbeidsplasser innenfor bygg og anlegg, forretningsmessig tjenesteyting, transport og utleie av arbeidskraft. Med unntak av transport, har de andre bransjene vært vekstnæringer i Norge siden 2000.
- Oppsummert kan man si at Molde har et variert tilfang av arbeidsplasser. Molde har også en større andel av arbeidsplassene i flere bransjer som har vært i vekst i Norge siden 2000.

Lokaliseringskvotient for Molde. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Midsund

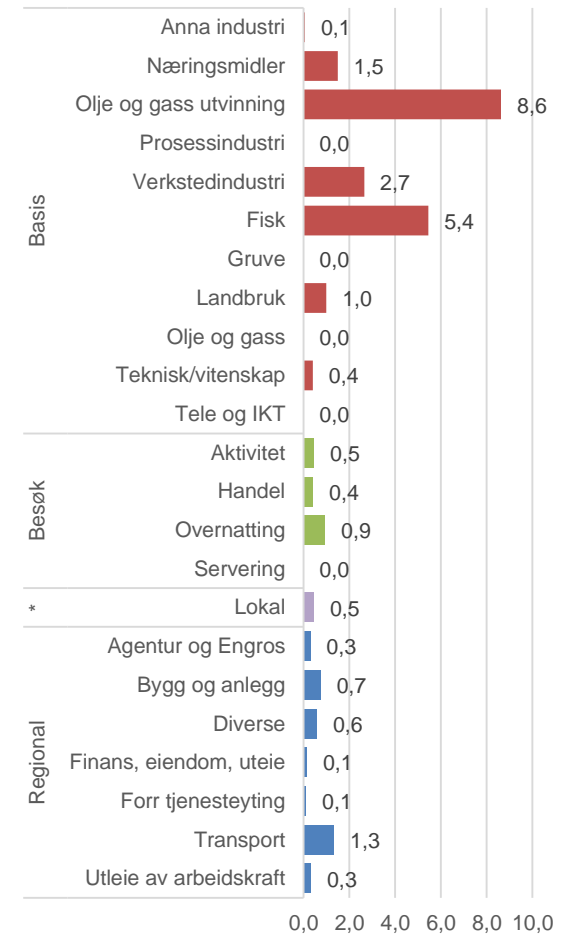
- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Midsund. Midsund har flere bransjer der kvotienten er høyere enn 1, det vil si at en større andel av arbeidsplassene Midsund tilhører disse bransjene sammenlignet med landsgjennomsnittet.
- Innenfor basisnæringene har Midsund en kvotient over 1 i bransjene næringsmidler, verkstedindustri, fisk og landbruk. Dersom en sammenligner med utviklingen innenfor de ulike bransjene i Norge fra 2000 til i dag, så har det vært nedgang i samtlige av disse bransjene. Midsund har få eller ingen arbeidsplasser i vekstbransjene innenfor basisnæringene.
- Innenfor besøksnæringer har Midsund en mindre andel som arbeider innenfor alle bransjene.
- Når vi ser på regionale næringer, så har Midsund en høyere andel som jobber innenfor bygg og anlegg og transport enn landsgjennomsnittet. Bygg og anlegg har vært i vekst siden 2000, mens transport har hatt nedgang.
- Oppsummert kan man si at Midsund har litt variasjon i næringslivet med en del arbeidsplasser både innenfor regionale næringer og basisnæringer. Det er en utfordring at kommunen er veldig ensidig innenfor fiske når det gjelder basisnæringer. Dessuten er fiske en næring som har hatt nedgang over tid. Det er sannsynlig at strukturendringer også vil påvirke antall arbeidsplasser i denne næringen framover. Generelt har Midsund færre arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet i næringer som har hatt vekst siden 2000 og fram til i dag.

Lokaliseringskvotient for Midsund. 2013.
Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Aukra

- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Aukra. Aukra har bransjer innenfor basisnæringer og regionale næringer som har en kvotient høyere enn 1, det vil si at en større andel av arbeidsplassene Aukra tilhører disse bransjene sammenlignet med landsgjennomsnittet.
- Innenfor basisnæringer skiller olje- og gassutvinning seg ut, hvor kvotienten er 8,6. Også næringsmidler, verkstedindustri og fisk har en høyere kvotient enn 1. Landbruk har en kvotient på 1, det betyr at en like stor andel i Aukra som på landsbasis jobber innenfor landbruk. Olje- og gassutvinning har vært en vekstnæring på landsbasis siden 2000, mens både næringsmidler, verkstedindustri og fisk har hatt nedgang.
- Innenfor besøksnæringer har Aukra en mindre andel som arbeider innenfor alle bransjene.
- Når vi ser på regionale næringer, så har Aukra en høyere andel som jobber innenfor transport enn landsgjennomsnittet. Transport har hatt en nedgang på landsbasis siden 2000.
- Oppsummert ser vi at Aukra har vært med på veksten som har vært innenfor olje- og gassutvinning de seneste årene, gjennom ilandføring av gass fra Ormen Lange-feltet. Utover dette har Aukra den største delen av arbeidsplassene i næringer som har hatt nedgang siden 2000. Det gjør arbeidsmarkedet i Aukra sårbart for ytterligere nedgang og konjunkturedringer. Hvis for eksempel gassprisene faller, vil det kunne virke inn på lønnsomheten ved Ormen Lange-feltet og i neste omgang gå utover arbeidsplasser i Aukra. Selv om Aukra har arbeidsplasser i flere bransjer, er arbeidsplassene ganske ensidig knyttet til primærnæring og industri.

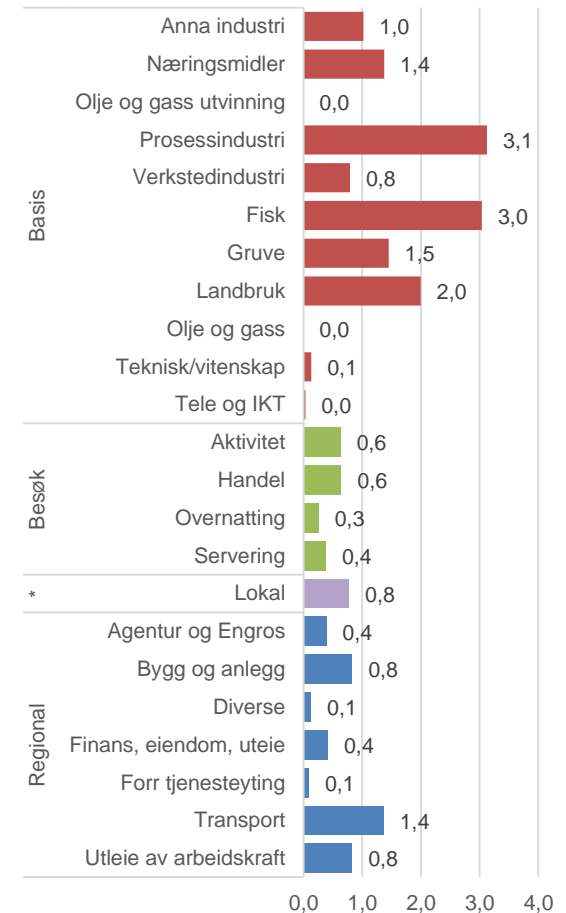

Lokaliseringskvotient for Aukra. 2013.

Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Fræna

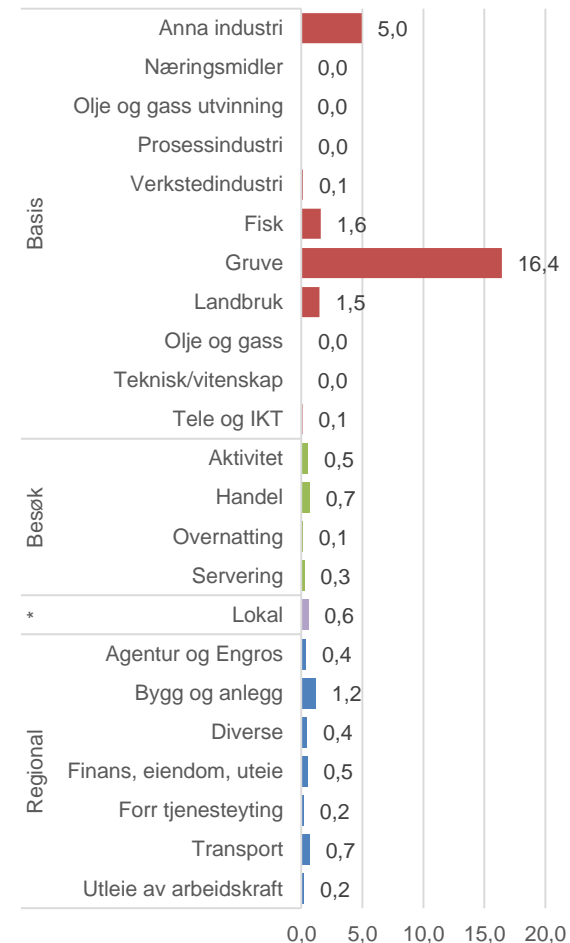
- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Fræna. Fræna har bransjer innenfor basisnæringer og regionale næringer som har en kvotient høyere enn 1, det vil si at en større andel av arbeidsplassene Fræna tilhører disse bransjene sammenlignet med landsgjennomsnittet.
- Innenfor basisnæringer skiller prosessindustri og fisk seg ut, med kvotienter på henholdsvis 3,1 og 3,0. Også næringsmidler, gruve og landbruk har en høyere kvotient enn 1. Anna industri har en kvotient på 1, det betyr at en like stor andel i Fræna som på landsbasis jobber innenfor anna industri. Flertallet av alle bransjene innenfor basisnæringer som Fræna har en kvotient høyere enn 1 i, har vært nedgangsnæringer i Norge siden 2000. Unntaket er gruver, som har hatt en arbeidsplassvekst på 10,2 prosent siden 2000 på landsbasis.
- Innenfor besøksnæringer har Fræna en mindre andel som arbeider innenfor alle bransjene.
- Når vi ser på regionale næringer, så har Fræna en høyere andel som jobber innenfor transport enn landsgjennomsnittet. Transport har hatt en nedgang på landsbasis siden 2000.
- Oppsummert ser vi at Fræna har noe variasjon i næringslivet, men er ensidig i den forstand at relativt mange av arbeidsplassene ligger i basisnæringer. Innenfor basisnæringer er mange av arbeidsplassene i næringer som har hatt nedgang i Norge siden 2000. Det er derimot en fordel at Fræna har mange ben å stå på, det gjør kommunen mindre sårbar for konjunkturedringer i enkeltbransjer. En større andel jobber i primærnæringer i Fræna enn på landsbasis.

Lokaliseringskvotient for Fræna. 2013
Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Eide

- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Eide. Eide har bransjer innenfor basisnæringer og regionale næringer som har en kvotient høyere enn 1, det vil si at en større andel av arbeidsplassene Eide tilhører disse bransjene sammenlignet med landsgjennomsnittet.
- Innenfor basisnæringer skiller gruve seg ut, med kvotient på 16,4. Det betyr at over 16 ganger så mange jobber innen gruve i Eide enn i landet som helhet. Også anna industri, fisk og landbruk har en høyere kvotient enn 1. Anna industri, fisk og landbruk har hatt nedgang i arbeidsplasser siden 2000 og fram til 2013. Gruver har vært en vekstnæring siden 2000.
- Innenfor besøksnæringer har Eide en mindre andel som arbeider innenfor alle bransjene.
- Når vi ser på regionale næringer, så har Eide en høyere andel som jobber innenfor bygg og anlegg enn landsgjennomsnittet. Bygg og anlegg er en næring som har hatt en stor arbeidsplassvekst siden 2000 og fram til i dag.
- Oppsummert ser vi at Eide har noe variasjon i næringslivet, men er ensidig i den forstand at mange av arbeidsplassene ligger i basisnæringene. Det er derimot positivt at en stor del av arbeidsplassene finnes innenfor gruve, siden dette har vært en vekstnæring i Norge. Det gjør det derimot sårbart dersom det skulle komme endringer i gruveproduksjonen i kommunen. Det er også positivt med en del arbeidsplasser innenfor bygg og anlegg, som har vært en vekstnæring. Vi vet derimot at dette er en næring som er konjunkturutsatt.

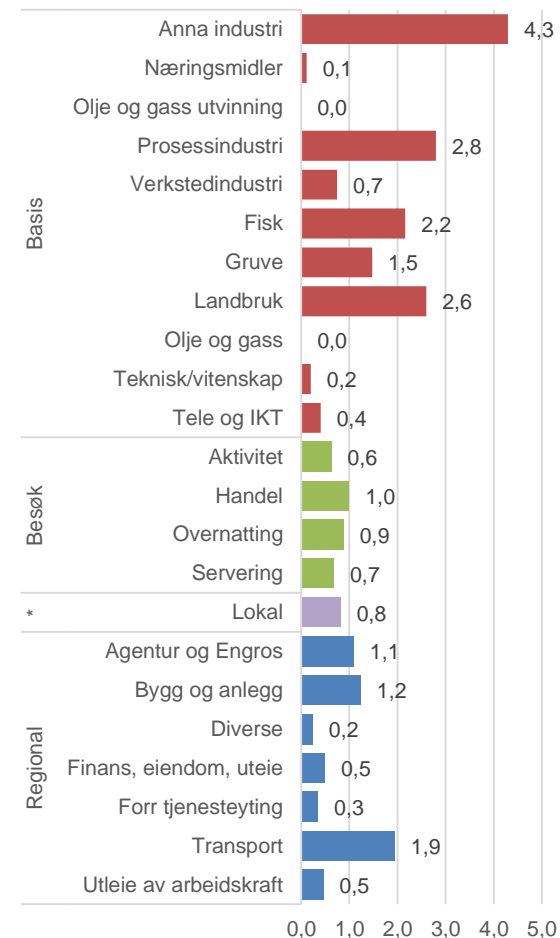

Lokaliseringskvotient for Eide. 2013.

Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Rauma

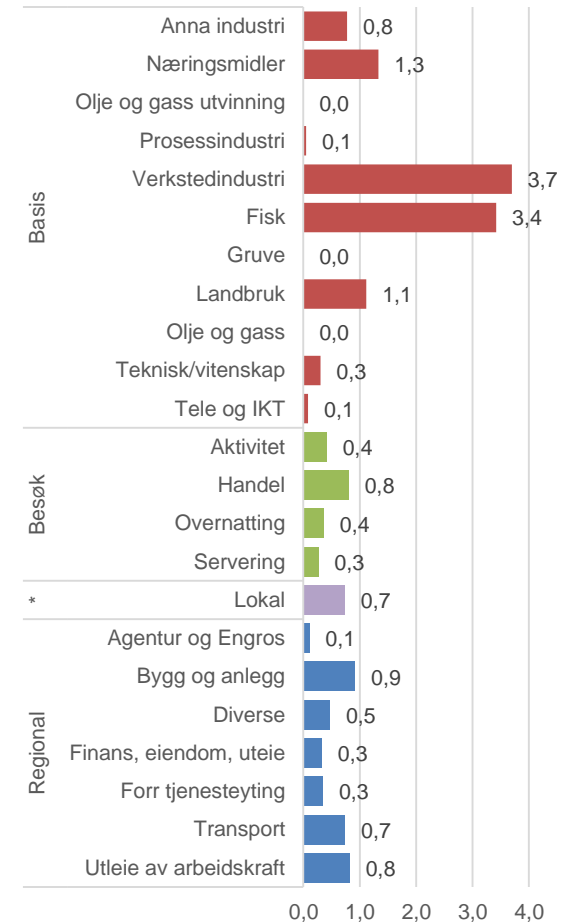
- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Rauma. Som vi ser har Rauma en kvotient høyere enn 1 i flere bransjer.
- Innenfor basisnæringer har Rauma en kvotient høyere enn 1 i anna industri, prosessindustri, fisk, gruve og landbruk. Av disse bransjene har anna industri, prosessindustri, fisk og landbruk hatt nedgang i antall arbeidsplasser på landsbasis siden 2000. Gruve har hatt en vekst i arbeidsplasser i den samme perioden.
- Innenfor besøksnæringer har handel en kvotient på 1. Det betyr at andelen arbeidsplasser i denne bransjen er på samme nivå i Rauma som på landsbasis. Handel har også hatt en vekst på landsbasis siden 2000.
- Innenfor regionale næringer har Rauma en høyere andel arbeidsplasser innenfor agentur og engros, bygg og anlegg og transport enn landsgjennomsnittet. Agentur og engros og bygg og anlegg har vært vekstnæringer i Norge siden 2000, transport har hatt nedgang i antall arbeidsplasser.
- Oppsummert ser vi at at Rauma har arbeidsplasser innenfor alle kategoriene, men basisnæringene er relativt viktigere i Rauma enn på landsbasis. Det er allikevel en del arbeidsplasser innenfor besøks- og regionale næringer, og det gjør arbeidsmarkedet mindre sårbart for konjunkturedringer i enkeltbransjer. Det er en fordel at en del av arbeidsplassene i Rauma er i næringer som har hatt vekst.

Lokaliseringskvotient for Rauma. 2013
Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Vestnes

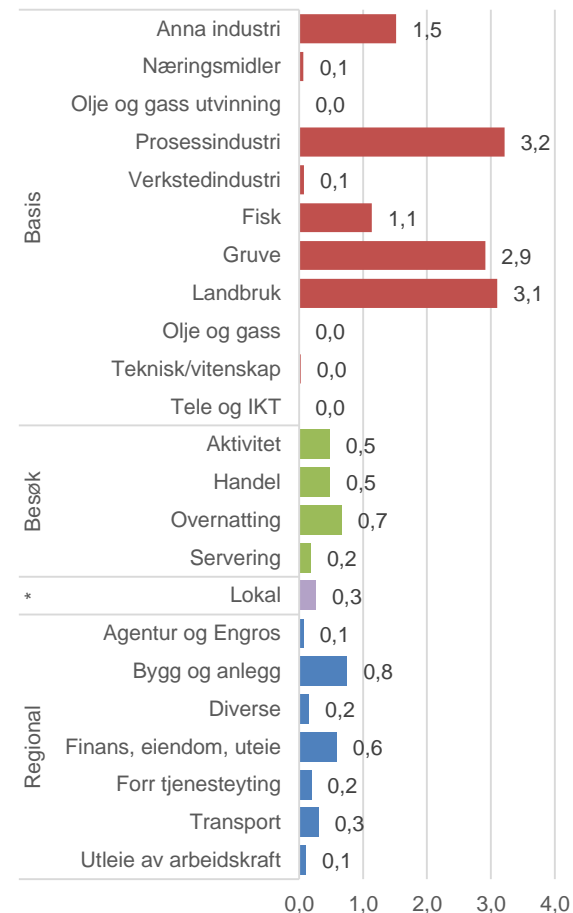
- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Vestnes. Vestnes har en kvotient høyere enn 1 i flere bransjer.
- Innenfor basisnæringer har Vestnes en kvotient høyere enn 1 i næringsmidler, verkstedindustri, fisk og landbruk. Som vi har sett tidligere er dette bransjer hvor det har vært nedgang i antall arbeidsplasser på landsbasis siden 2000. Nedgangen i verkstedindustrien har derimot vært liten, bare 0,5 prosent.
- Innenfor besøksnæringer og regionale næringer har Vestnes en mindre andel som arbeider innenfor alle bransjene. Det er flere bransjer innenfor disse næringene som har hatt vekst i antall arbeidsplasser på landsbasis siden 2000. Det hadde derfor vært en styrke for Vestnes å ha flere arbeidsplasser innenfor vekstnæringer.
- Oppsummert ser vi at Vestnes har arbeidsplasser innenfor alle kategorier, men basisnæringene er relativt viktigere i Vestnes enn på landsbasis. Det kan gjøre arbeidsplasser innenfor enkelt næringer sårbare for konjunkturoendringer. Det kan også være en utfordring at bransjene som har flest arbeidsplasser i Vestnes, er bransjer som har hatt nedgang på landsbasis siden 2000 og fram til i dag.

Lokaliseringskvotient for Vestnes. 2013.
Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Nesset

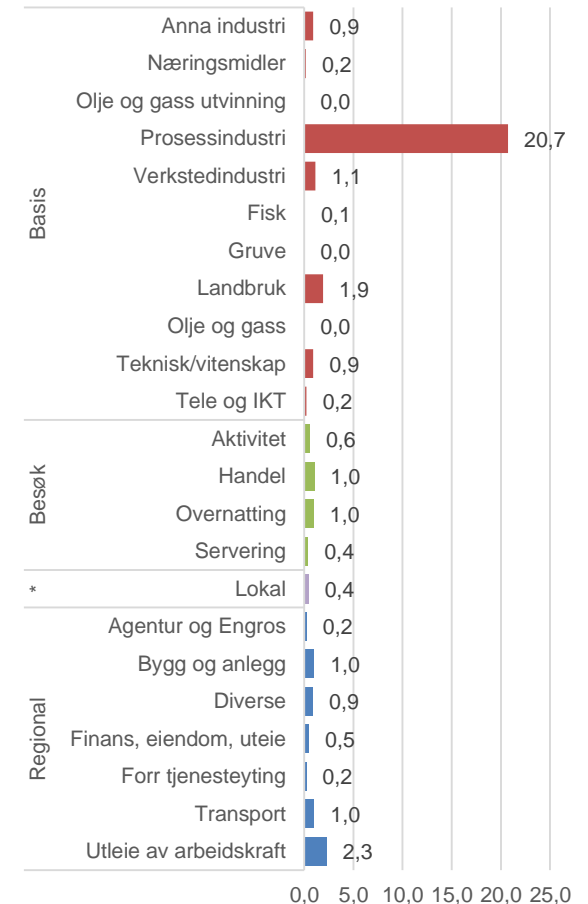
- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Nesset. I Nesset er det kun bransjer innenfor basisnæringene som har en kvotient høyere enn 1, det vil si at en større andel av arbeidsplassene i Nesset tilhører disse bransjene sammenlignet med landsgjennomsnittet.
- Innenfor basisnæringene har Nesset en kvotient over 1 i anna industri, prosessindustri, fisk, gruve og landbruk. Sammenligner vi med vekstnæringene i Norge siden 2000, er det kun gruve av disse som har hatt vekst. De andre tre bransjene har hatt nedgang.
- Innenfor besøks- og regionalnæringer har Nesset ingen bransjer som har en høyere kvotient i 1. Det betyr at samtlige bransjer har relativt færre arbeidsplasser i Nesset enn det vi finner på landsbasis.
- Oppsummert ser vi at Nesset har et ensidig næringsliv sammenlignet med landsgjennomsnittet, med mange av arbeidsplassene i basisnæringene. Mange av arbeidsplassene er også i næringer som har hatt nedgang i Norge siden 2000. Nesset har ingen arbeidsplasser innenfor vekstnæringer som olje- og gassutvinning, olje og gass og tele og IKT.

Lokaliseringskvotient for Nesset. 2013
Kilde. Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Sunndal

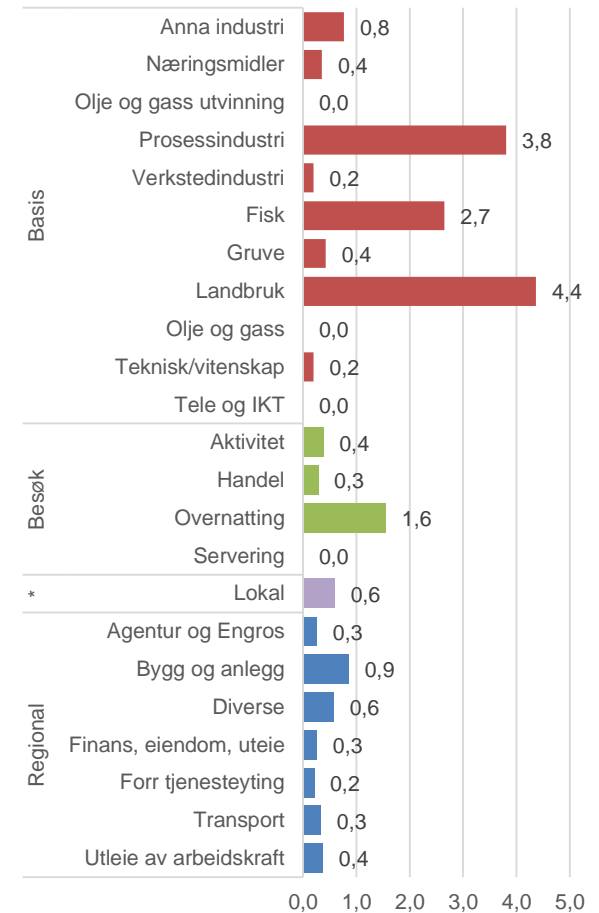
- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Sunndal. Sunndal har en kvotient høyere enn 1 i noen bransjer.
- Innenfor basisnæringer skiller prosessindustri seg ut, hvor kvotienten er hele 20,7. Også verkstedindustri og landbruk har kvotienter som er høyere enn 1. Alle disse tre er bransjer som har hatt nedgang siden 2000 på landsbasis.
- Innenfor besøksnæringer har handel og overnatting kvotient på 1. Det betyr at andelen arbeidsplasser i disse bransjene er på samme nivå i Sunndal som på landsbasis. Handel har hatt en vekst på landsbasis siden 2000, mens overnatting har hatt noe nedgang.
- Innenfor regionale næringer har Sunndal en høyere andel arbeidsplasser innenfor utleie av arbeidskraft. Transport og bygg er på linje med landsgjennomsnittet.
- Oppsummert ser vi at Sunndal har arbeidsplasser innenfor alle kategoriene, men basisnæringene og spesielt prosessindustri er relativt viktigere i Sunndal enn på landsbasis. Det gjør at arbeidsmarkedet i Sunndal er sårbart for konjunkturedringer, spesielt innenfor prosessindustri. Av de næringene som Sunndal har en høyere andel arbeidsplasser innenfor, er det kun utleie av arbeidskraft som har vekst siden 2000 på landsbasis.

Lokaliseringskvotient for Sunndal. 2013.
Kilde: Telemarksforsking

Lokaliseringskvotient - Gjemnes

- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for Gjemnes. Gjemnes har kvotienter som er høyere enn 1 innenfor bransjer i basis- og besøksnæringer.
- Innenfor basisnæringer har Gjemnes en kvotient høyere enn 1 innenfor bransjene prosessindustri, fisk og landbruk. Det betyr at en større andel av arbeidsplassene finnes i disse bransjene i Gjemnes enn det gjør på landsgjennomsnittet. Alle disse tre er bransjer som har hatt nedgang i antall arbeidsplasser på landsbasis siden 2000.
- Innenfor besøksnæringer har overnatting en kvotient på 1,6. Overnatting har hatt en svak nedgang i arbeidsplasser på landsbasis siden 2000.
- Innenfor regionale næringer har Gjemnes en mindre andel som arbeider innenfor alle bransjene. Med unntak av transport, har det vært vekst i arbeidsplasser i alle disse bransjene siden 2000. Det hadde derfor vært en styrke for Gjemnes å ha flere arbeidsplasser innenfor disse bransjene.
- Oppsummert kan man si at Gjemnes har arbeidsplasser innenfor mange bransjer, men næringsstrukturen er ensidig i den forstand at flest arbeidsplasser er innenfor basisnæringer. Det gjør Gjemnes sårbar for konjunktorendringer. De fleste arbeidsplassene er også i bransjer som har hatt nedgang siden 2000, og det ble blant annet nevnt i intervjuene i kommunene at det er uavklart hva som vil skje av strukturendringer i landbruket de kommende året. Per i dag er dette relativt sett den viktigste bransjen i Gjemnes.

Lokaliseringskvotient for Gjemnes. 2013.
Kilde: Telemarksforsking

Pendling

		Arbeidssted										
		Molde	Aukra	Midsund	Vestnes	Rauma	Fræna	Eide	Nesset	Gjemnes	Sunndal	Utenfor
Bosted	Molde	84,8	1,0	0,3	0,4	0,4	2,4	0,3	0,2	0,4	0,3	9,5
	Aukra	26,4	58,0	0,2	0,1	0,1	2,9	0,1	0,1	0,1	0,1	12,0
	Midsund	15,3	0,3	73,6	0,2	-	0,5	0,5	-	-	-	9,6
	Vestnes	8,5	0,1	0,1	74,1	1,9	0,4	0,0	0,0	-	0,4	14,4
	Rauma	7,3	0,1	0,1	1,8	80,7	0,1	0,2	0,1	0,0	0,5	9,2
	Fræna	29,7	2,1	0,2	0,3	0,2	54,0	2,3	-	0,2	0,3	10,8
	Eide	21,0	0,7	0,1	0,2	0,3	10,4	51,2	0,1	0,8	1,1	13,9
	Nesset	20,9	0,3	0,1	0,3	2,7	0,5	0,1	50,9	1,3	11,5	11,6
	Gjemnes	26,3	0,4	-	0,1	0,3	1,6	0,7	3,1	49,0	1,3	17,1
	Sunndal	2,1	0,1	0,0	0,1	0,9	0,1	-	0,9	0,1	86,8	9,1
	Utenfor	10,1	7,3	4,8	8,6	6,7	4,8	8,2	2,2	7,9	11,6	

Pendlingsmatrise mellom kommunene i Romsdal++. I prosent. Kilde: SSB.

- Over har vi satt inn en pendlingsmatrise, den sier noe om interaksjonen på tvers av kommunene. Radene angir bostedskommune, mens kolonnene angir arbeidskommune. Verdiene viser andelen av den sysselsatte befolkningen etter bosted fordelt på hvor de jobber.
- Det er Molde, Rauma og Sunndal som har minst utpendling. I Sunndal jobber 86,8 prosent av arbeidstakerne i kommunen, mens det tilsvarende tallet er 84,8 for Molde og 80,7 for Rauma.
- Molde er den kommunen som har høyest innpendling. Mellom 20 og 30 prosent av arbeidstakerne i Aukra, Fræna, Eide, Nesset og Gjemnes jobber i Molde. Molde er regionsenter, og har dermed flere arbeidsplasser enn nabokommunene.
- Vestnes og Gjemnes er de to kommunene som har høyest utpendling utenfor de kommunene som er inkludert i utredningen. For Vestnes sin del går denne pendlingsstrømmen mot Ålesund og Haram, mens en del arbeidstakere i Gjemnes pendler til Kristiansund.

Bo- og arbeidsmarkedsregioner

Pendlingsmatrisen underbygger inndelingen i bo- og arbeidsmarkedsregioner. Bo- og arbeidsmarkedsregionene er blant annet delt opp ut fra senterstruktur, pendling mellom kommuner og reisetid mellom kommunesentre. Åtte av kommunene i utredningen inngår i bo- og arbeidsmarkedsregion Molde. Sunndal og Rauma er definert som egne bo- og arbeidsmarkedsregioner.

Over tid kan inndelingen i bo- og arbeidsmarkedsregioner endres, for eksempel ved utbygging av nye samferdselsforbindelser som gir kortere reisetid og andre pendlingsmønstre.

Bo- og arbeidsmarkedsregion	Kommuner
Molde	Molde, Vestnes, Nesset, Midsund, Aukra, Fræna, Eide og Gjemnes
Rauma	Rauma
Sunndal	Sunndal

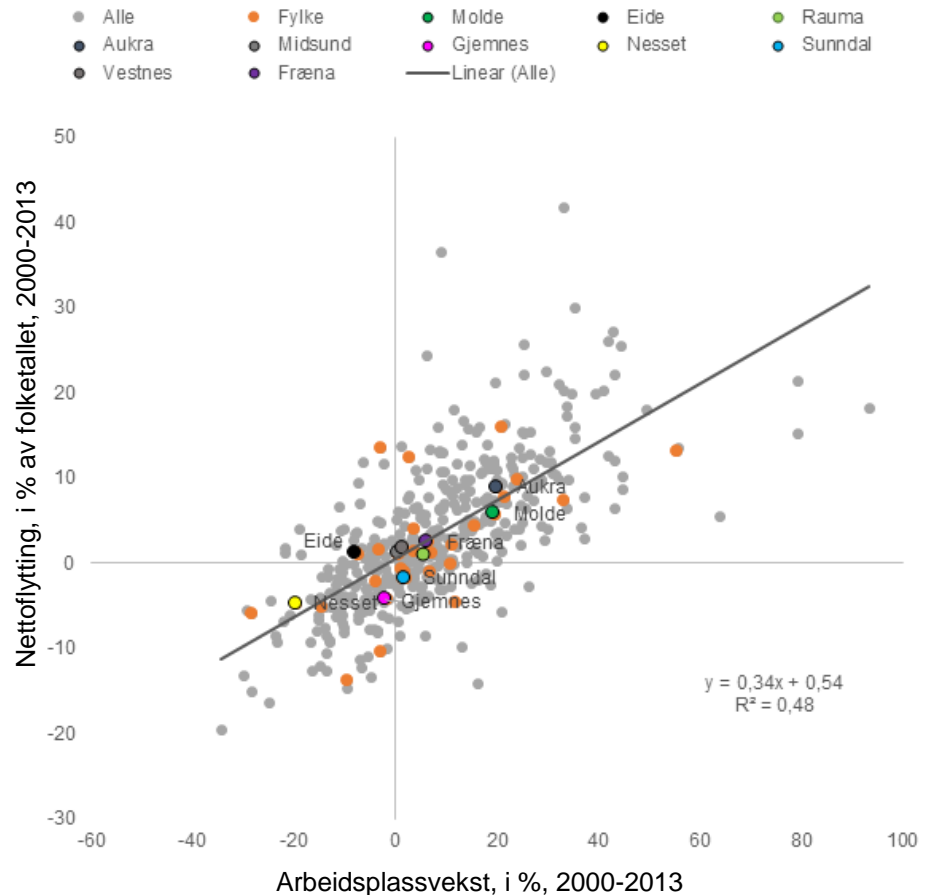
Kommunene i Romsdal og omegn inndelt i bo- og arbeidsmarkedsregioner. Kilde: NIBR - Gundersen og Frants 2013

Bostedsattraktivitet - innledning

Flytting og arbeidsplassvekst er de dominerende størrelsene for å beskrive regional utvikling. Det er åpenbart en sterk positiv sammenheng mellom et steds nettoflytting og den samlede arbeidsplassveksten. Steder med sterk vekst i antall arbeidsplasser vil trekke til seg innflyttere, og da vil den sterke arbeidsplassveksten være en årsak til innflyttingen. Andre steder kan ha sterk innflytting uten arbeidsplassvekst i en periode, og da vil denne innflyttingen føre til arbeidsplassvekst i skjermede sektorer i andre perioder. Flytting og arbeidsplassvekst vil dermed ha en gjensidig positiv påvirkning.

Figuren til høyre viser hvordan sammenhengen mellom nettoflytting og arbeidsplassvekst har vært i kommunene i Norge i perioden 2000 – 2013. Verdiene er angitt i prosent av seg selv i begynnelsen av perioden. Streken viser den forventede nettoflyttingen, gitt arbeidsplassveksten.

Vi ser at flertallet av kommunene i Romsdal som har arbeidsplassvekst, også har positiv nettoflytting. Unntaket er Sunndal. Nesset og Gjemnes har både negativ arbeidsplassvekst og negativ nettoflytting. Eide har negativ arbeidsplassvekst, men allikevel positiv nettoflytting.

Bostedsattraktivitet - forklaring

Som vist vil arbeidsplassveksten på et sted påvirke nettoflyttingen på en positiv måte. Noen steder har bedre flyttebalanse enn arbeidsplassveksten tilsier, mens andre har mye dårligere flyttebalanse. Det er dermed faktorer ved siden av arbeidsplassveksten på et sted som har stor betydning for flyttebalansen. Dette har vi kalt strukturelle forhold. Det vil si forhold som ligger utenfor kommunens handlingsrom på kort og mellomlang sikt. Ting de ikke kan noe for, og bare må ta til etterretning.

Tre strukturelle forhold som vi har funnet at har betydning for kommuners nettoflytting i Norge er:

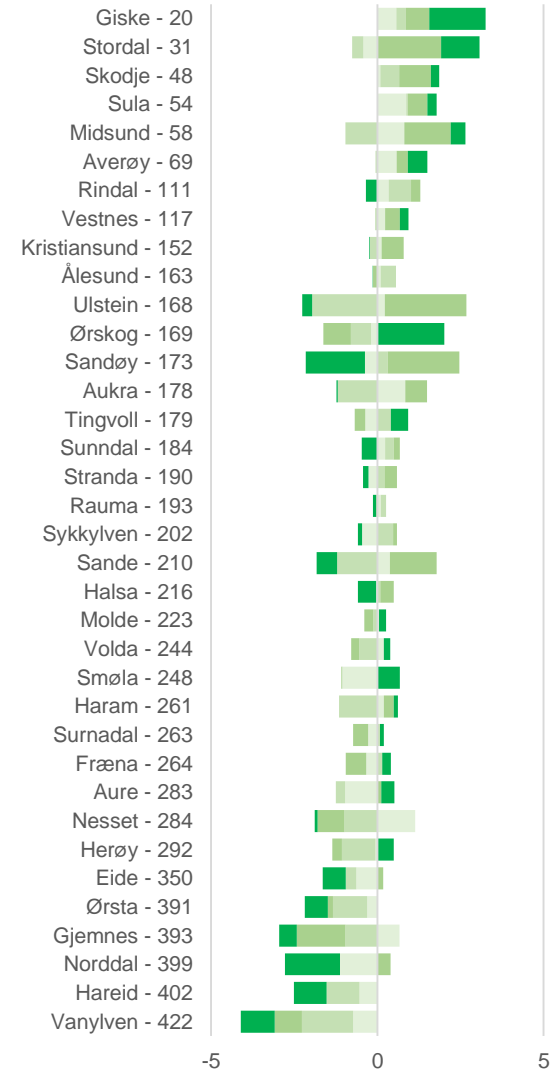
- Befolkningens størrelse. *Befolkningsstørrelsen* til stedet er tatt med som variabel fordi vi finner en positiv og signifikant effekt av et steds befolkningsstørrelse på nettoflyttingen. Steder med en stor befolkning har systematisk bedre flyttebalanse enn steder med lav befolkning. Det er et uttrykk for at steder med en høy konsentrasjon av folk virker tiltrekkelige.
- Arbeidsmarkedsintegrasjonen. *Arbeidsmarkedsintegrasjon* er et mål på graden av pendling i kommunen. Den måles gjennom å legge sammen den prosentvise andelen av den sysselsatte befolkningen i kommunen som pendler ut med den prosentvise andelen av arbeidsplassene i kommunen som det pendles inn til. Steder med høy arbeidsmarkedsintegrasjon har systematisk bedre flyttebalanse enn steder med lav. Det betyr at steder som ligger innenfor et større arbeidsmarked, og dermed har gode pendlingsmuligheter, får en gevinst i form av høyere netto innflytting.
- Naboveksten, dvs. veksten i antall arbeidsplasser i kommunene som er i pendlingsavstand. Den tredje strukturelle faktoren, *nabovekst*, er vekst i antall arbeidsplasser på omkringliggende steder som ligger innenfor pendlingsavstand. Dersom det er arbeidsplassvekst i nabokommunene, vil dette føre til høyere netto innflytting.

Telemarksforskning har analysert hvordan disse faktorene påvirker nettoflyttingen i kommunene i Norge og Sverige i en regresjonsanalyse med input av data fra 2000 til og med 2013. Når vi kjenner disse sammenhengene, kan vi analysere hvordan disse faktorene hver for seg – og til sammen – har påvirket nettoflyttingen i en bestemt kommune.

Et steds *bostedsattraktivitet* blir målt som en restfaktor, dvs. avviket mellom den faktiske nettoflyttingen og den forventede nettoflyttingen når vi tar hensyn til stedets arbeidsplassvekst, nabovekst, befolkningsstørrelse og arbeidsmarkedsintegrasjon. Steder som har bedre nettoflytting enn forventet vil da bli karakterisert som attraktive som bosted. Slike steder har egenskaper som fører til høyere nettoflytting enn hva som er «statistisk normalt». Stedet får altså en nettoflytting som er bedre enn forutsetningene tilsier. Vi antar at dette skyldes kvaliteter ved stedet. Det kan være mange ulike stedskvaliteter som kan forklare hvorfor et sted har høyere innflytting enn forutsetningene skulle tilsi. Dette er stedskvaliteter som kan påvirkes lokalt. Bostedsattraktiviteten er dermed mulig å påvirke gjennom et lokalt handlingsrom, mens de strukturelle faktorene betegner stedets forutsetninger som vanskelig kan påvirkes.

Bostedvelgsattraktivitet - rangert

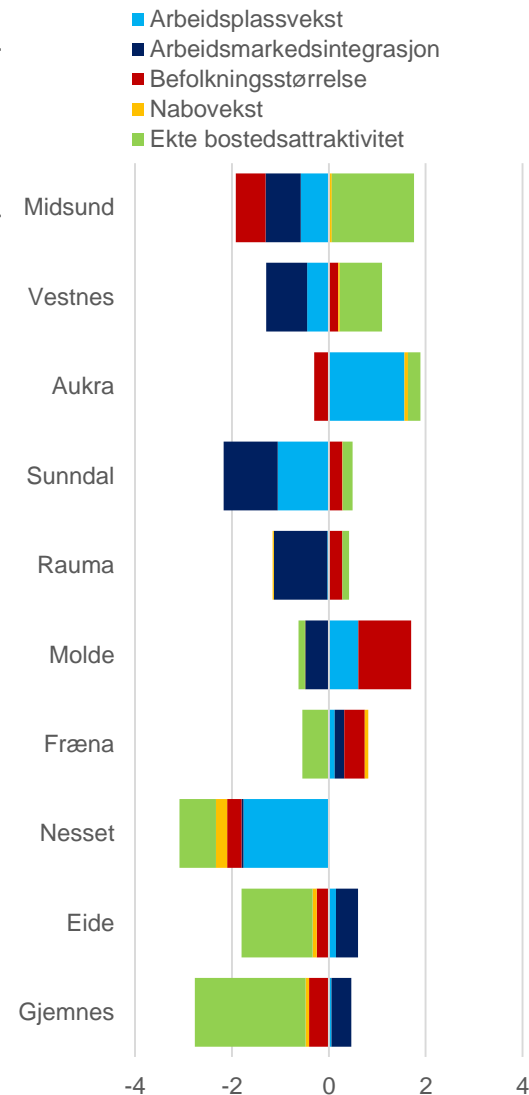
- Figuren til venstre viser bostedattraktiviteten for hver treårsperiode de siste fire treårsperiodene for alle kommunene i Møre og Romsdal. Kommunene er rangert blant landets 428 kommuner med hensyn til bostedsattraktivitet over tid. Verdier over 0 indikerer positiv bostedsattraktivitet, mens verdier under 0 indikerer negativ bostedsattraktivitet.
- Vi minner om at et steds *bostedsattraktivitet* blir målt som en restfaktor, dvs. avviket mellom den faktiske nettoflyttingen og den forventede nettoflyttingen når vi tar hensyn til stedets arbeidsplassvekst, nabovekst, befolkningsstørrelse og arbeidsmarkedsintegrasjon.
- Av kommunene i utredningen er det Midsund som kommer best ut over disse fire periodene. Vi skal se nærmere på hver enkelt kommune på neste side. Vestnes, Aukra, Sunndal og Rauma etterfølger Midsund. Deretter finner vi Molde, Fræna, Neset, Eide og Gjemnes.
- Den siste perioden ser vi at Midsund, Vestnes, Molde og Fræna har hatt en positiv bostedsattraktivitet. I samme periode har Aukra, Sunndal, Rauma, Neset, Eide og Gjemnes hatt en negativ bostedattraktivitet.

Bostedsattraktivitet for de fire siste treårsperiodene rangert blant landets 428 kommuner. Enheten er standardavvik av nettoflytting. Kilde: Telemarkforskning

Bostedsattraktivitet i hver kommune

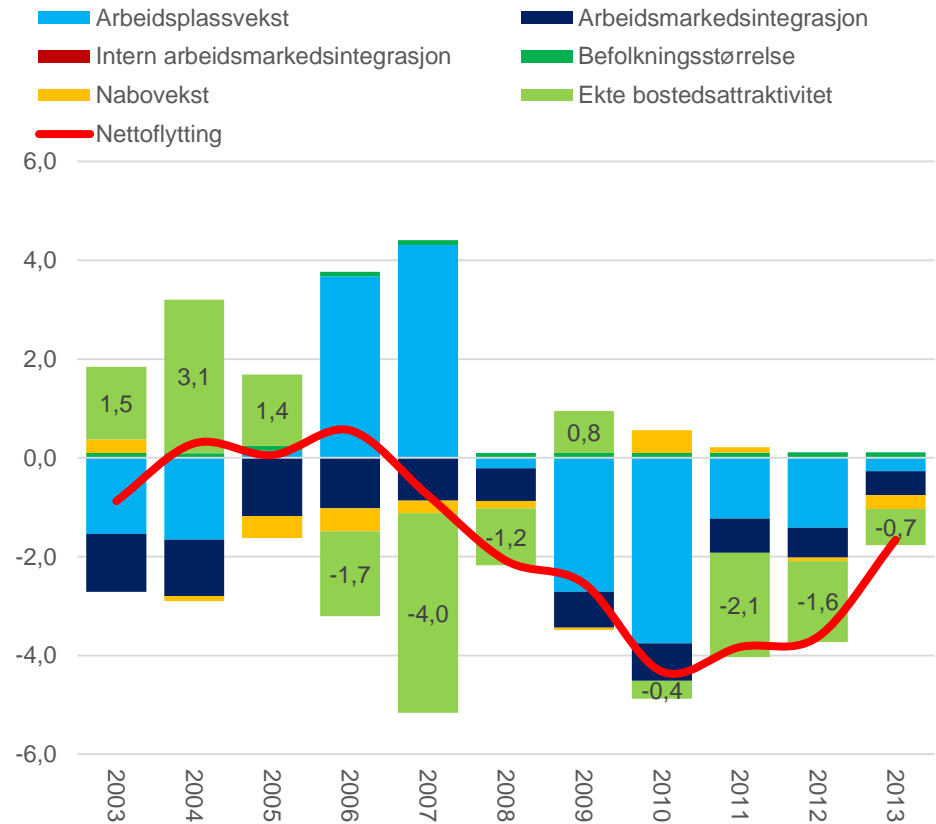
- Figuren til høyre viser nettoflyttingen dekomponert etter effekter av arbeidsplassvekst, arbeidsmarkedsintegrasjon, befolkningsstørrelse, nabovekst og bostedsattraktivitet. Midsund, Vestnes, Aukra, Sunndal og Rauma har hatt en positiv bostedsattraktivitet gjennom denne perioden. Spesielt Midsund og Vestnes har hatt en mer positiv utvikling enn man kunne forvente når vi ser på andre faktorer. For Midsund sin del trekker arbeidsplassvekst, arbeidsmarkedsintegrasjon og befolkningsstørrelse i en negativ retning når det gjelder nettoflytting, mens nabovekst og bostedsattraktivitet trekker i en positiv retning. Samlet sett har nettoflytting i Midsund vært litt negativ i denne perioden, men på grunn av bostedsattraktiviteten langt bedre enn man kunne forvente.
- Molde, Fræna, Nesset, Eide og Gjemnes har hatt en negativ bostedsattraktivitet. Hvis vi tar Molde som eksempel trekker befolkningsstørrelse og arbeidsplassvekst i positiv retning når det gjelder nettoflyttingen. Arbeidsmarkedsintegrasjon og bostedsattraktivitet trekker i en negativ retning. Samlet sett har nettoflyttingen for Molde vært positiv i denne perioden, men den positive utviklingen kan i sin helhet forklares av arbeidsplassvekst og befolkningsstørrelse. Gitt Moldes størrelse kunne man forventet en enda mer positiv utvikling enn den som har vært.

Nettoflytting dekomponert i effekt av arbeidsplassvekst, strukturelle flyttefaktorer og bostedsattraktivitet: Perioden er siste fire treårsperioder. Kilde: Telemarksforsking

Bostedsattraktivitet over tid

- Figuren til høyre viser relativ nettoflytting i alle de ti kommunene samlet over tid. Bostedsattraktivitet er negativ mot slutten av perioden. Det tyder på at utviklingen i regionen samlet sett har vært mindre positiv enn man kunne forvente når vi tar hensyn til andre faktorer den siste delen av tidsperioden.
- Utvikling i arbeidsplassvekst har hatt stor innvirkning på nettoflyttingen. Dersom denne utviklingen er positiv, er ofte nettoflyttingen også positiv. Eller omvendt om den er negativ.
- Men også andre faktorer har innvirkning, spesielt arbeidsmarkedsintegrasjon og nabovekst (se figur).
- Analyser av bostedsattraktivitet kan gi et bilde av hvilke utfordringer et område har, og bidra til å avklare hvilke utviklingsstrategier man må jobbe med framover. Bostedsattraktiviteten er som nevnt mulig å påvirke gjennom et lokalt handlingsrom, mens de strukturelle faktorene betegner stedets forutsetninger. Disse kan vanskelig påvirkes.

Relativ nettoflytting i de ti kommunene det gjelder, dekomponert i effekt av arbeidsplassvekst, strukturelle flyttefaktorer og bostedsattraktivitet. 3 års glidende gjennomsnitt.

Vurdering av strukturalternativene

Innledning

- Vi har, som vist til under innledningen, laget et system med vurderingskriterier til hvert strukturalternativ. Hvert kriterium gis en poengsum, og til slutt får vi en samlet poengsum for hvert alternativ.
- På de følgende sidene har vi skrevet litt om grunnlaget for noen av vurderingskriteriene:
 - Befolkningsgrunnlag og hvilken innvirkning dette kan ha på kapasitet og kompetanse.
 - En oversikt over vurderingen av kapasitet og kompetanse som kom fram i intervjuene med hver enkelt kommune.
 - Alder for kommuneplanene i de enkelte kommunene.
 - En oversikt over større planlagte samferdselsinvesteringer i regionen.
 - En redegjørelse for hvilken reisetid som er brukt i vurderingene.

Befolkningsgrunnlag - Kapasitet og kompetanse

Resultat fra *NIVI Rapport 2014:1 Kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene*, sier noe om landets kommuner sin kapasitet og kompetanse til å ivareta planlegging etter krav i plan- og bygningsloven.

Kapasitet er definert som «*kommunenes evne til å ivareta alle oppgaver og den saksmengden kommunene står overfor*». 61 % av kommunene har 0,5 årsverk eller mindre til samfunnsplanlegging og 32 % av kommunene har 0,5 årsverk eller mindre arealplanlegging.

Et fagmiljø kan per definisjon minimum bestå av 2 personer, og det betyr at kun 28 % av kommunene har fagmiljø til å ivareta arealplanlegging og kun 6 % av kommunene har fagmiljø til å ivareta samfunnsplanlegging.

Jo mindre kommunestørrelsene er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.

Kompetanse er definert som «*tilgang til personale med nødvendig formalkompetanse og/eller realkompetanse innenfor planlegging*». 82 % av kommunene mener de i stor grad har nødvendig fagkompetanse til å ivareta oppgavene innenfor arealplanlegging og 68 % av kommunene mener de i stor grad har nødvendig fagkompetanse til å ivareta oppgavene innenfor samfunnsplanlegging.

Utdanningsbakgrunnen blant samfunns- og arealplanleggere i kommunene er variert, og et fellestrekk synes å være utfordringer i rekruttering av sivilingeniører, arkitekter og arealplanleggere.

Det ser ut til at landets kommuner gjennomgående har bedre kompetanse enn kapasitet. Men i små fagmiljø, eller der fagmiljø ikke eksisterer, kan det være svært utfordrende å opprettholde og utvikle fagkompetanse.

Eksperutvalget foreslår en kommunestørrelse på minst 15 000 - 20 000 innbyggere for å ha tilstrekkelig kapasitet til å ivareta samfunns- og arealplanlegging.

Kapasitet til samfunnsplanlegging og arealplanlegging

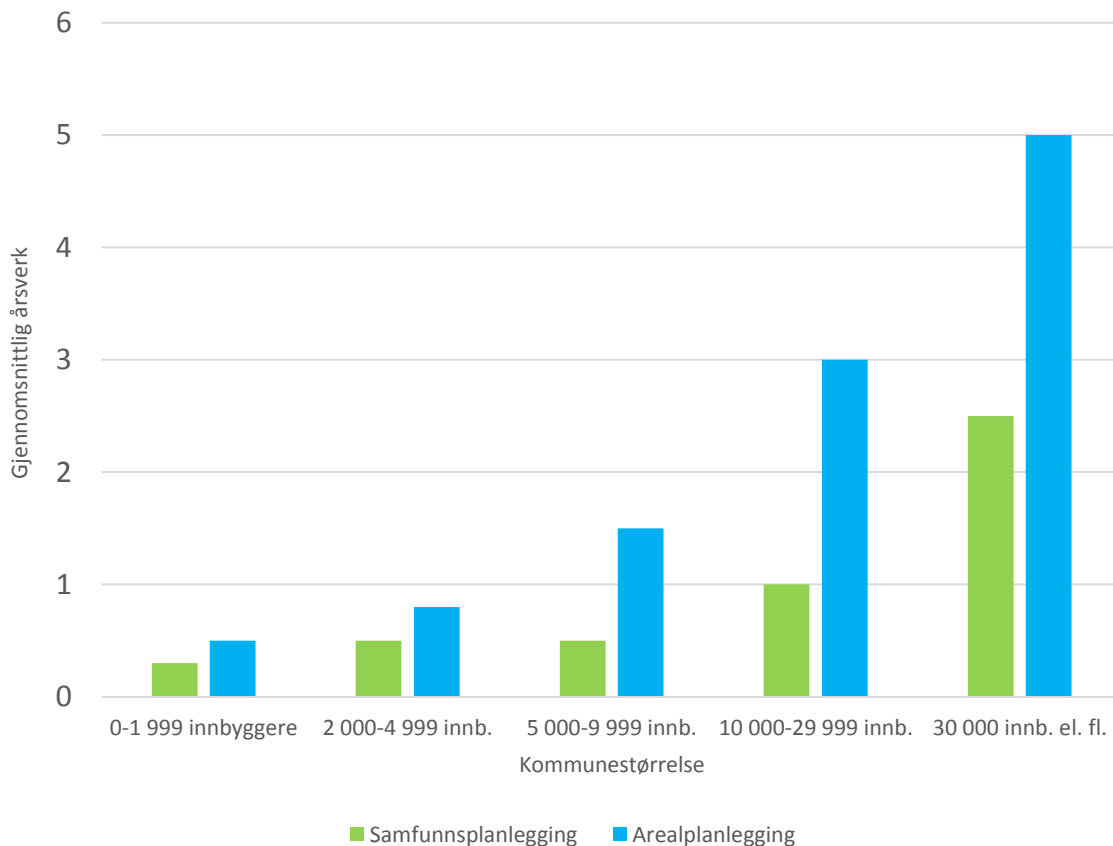

Diagram basert på tabell 3.2 NIVI Rapport 2014:1

Kapasitet og kompetanse i de 10 kommunene

Informasjonen i tabellen under er basert på intervju med politiske og administrative ledere i 10 kommuner som inngår i de 12 alternativene som utredes, og sier noe om kommunenes kapasitet og kompetanse til å drive samfunnsutvikling. Befolkningstall er per 1. januar 2014.

	Tilstrekkelig kapasitet	Relevant kompetanse	Befolkning
Aukra	Relativt stor organisasjon, der oppgavene stort sett er dekt opp. Er sårbare dersom noen slutter.	Utfordrende å få relevant kompetanse i teknisk sektor, særlig ingeniører.	3 377
Eide	Mangel på ressurser. Har lite planmiljø og liten kapasitet til å håndtere store mengder planarbeid. Kjøper konsulenttjenester.	God kompetanse hos ansatte. Utfordrende å rekruttere ingeniører/ sivilingeniører, planleggere, næringskonsulent.	3 471
Fræna	Uheldig organisering, kommuneplanlegger er plassert hos rådmann og planleggingskapasitet hos teknisk, det blir sårbart. Har nok ressurser til planlegging. Behov for noe bedre kapasitet for å få ned byggesaksbehandlingstid.	God kompetanse hos ansatte. Godt samspill mellom enheter. Utfordrende med rekruttering til teknisk drift og anlegg (noe etterslep på vedlikehold).	9 720
Midsund	Har for liten kapasitet generelt. For lav kapasitet til å følge opp sentrale krav, stor byggeaktivitet. Få ansatte gjør mange ulike oppgaver.	Utfordrende med rekruttering av fagkompetanse til teknisk sektor.	2 036
Molde	Lite kapasitet, behov for flere ingeniører. Molde næringsforum ivaretar næringsutvikling.	Utfordrende å rekruttere relevant fagkompetanse til teknisk sektor.	26 048
Gjemnes	Liten kapasitet, særlig på næringsutvikling.	Har for lite fagkompetanse, behov for flere stilinger, særlig næringskonsulent.	2 565
Vestnes	Stillinger innen areal, plan, miljø, byggesak er dekt. Noe knappe ressurser til å drive markedsføring.	Utfordrende å rekruttere relevant fagkompetanse generelt innenfor teknisk grensesnitt.	6 615
Rauma	God kapasitet på teknisk/byggesak. Kjøper konsulenttjenester på arealplanlegging og prosjektering.	God kompetanse på areal, byggesak, tildelingskontor. Utfordrende med rekrutteringa av ingeniører.	7 453
Neset	Behov for å styrke kapasitet på plan og byggesak, større fagmiljø. Sårbart i dag.	Behov for å styrke kompetanse på teknisk, plansaker, utbygging. Utfordrende med rekruttering av ingeniører.	3 001
Sunnal	God kapasitet på areal og byggesak. Kjøper noen tjenester, en del arbeid er satt ut til Sunndal næringssselskap.	Bra kompetanse, høyt utdanningsnivå. Utfordrende å rekruttere planleggere, særlig sivilingeniører.	7171

Alder for kommuneplaner (2013)

Plan og bygningsloven setter rammene for samfunns- og arealplanleggingen i kommunene.

Kommunestyret skal minst én gang i hver valgperiode, og senest innen ett år etter konstituering, utarbeide og vedta en *kommunal planstrategi* (§ 10-1). Den kommunale planstrategien er et hjelpemiddel for kommunen til å fastlegge videre planarbeid og skal omfatte strategiske valg knyttet til lokal samfunnsutvikling.

Kommunen skal ha en samlet kommuneplan som omfatter samfunnsdel og arealdel (§ 11-1). *Kommuneplanens samfunnsdel* tar stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunen som samfunn og som organisasjon og bør beskrive og vurdere alternative utviklingsstrategier. Handlingsdelen angir hvordan planen skal følges opp de fire påfølgende år eller mer, og revideres årlig.

Kommuneplanens arealdel er en overordnet plan som viser sammenhengen mellom framtidig samfunnsutvikling og bruk av arealene i kommunen.

Informasjon i tabellen til høyre er hentet fra Kostra og viser alder for kommuneplanene til de 10 kommunene i denne utredningen.

Kommuner	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Molde	3	0
Aukra	7	2
Midsund	16	2
Vestnes	7	7
Rauma	10	0
Fræna	10	1
Eide	8	8
Neset	1	1
Sunndal	6	6
Gjemnes	10	10

Samferdselsinvesteringer

- Det er planlagt flere samferdselsinvesteringer i Romsdal som vil korte inn reisetida mellom kommunene, og kanskje endre reisemønstrene til innbyggerne:
 - I 2015 åpnes Tresfjordbrua over Tresfjorden øst for Vestnes. Den vil korte inn veien mellom Vestnes og Åndalsnes med 14 km. I beskrivelsen av alternativ 7 (Rauma-Vestnes) har vi tatt hensyn til dette når vi har sett på reiseavstander innad i en eventuell ny kommune.
 - E39 Romsdalsfjorden har planlagt oppstart i 2018, og skal stå ferdig i 2023. Kartet til høyre viser planene. Det skal bygges undersjøisk tunnel fra Vik i Vestnes til Midsund, og bro over til Molde. Det vil gi veiforbindelse for Vestnes og Midsund til Molde. I tillegg er det planer om veiforbindelse mellom Midsund og Aukra (Kjerringsundforbindelsen). Dette er et fylkesveiprojekt som er avhengig av egenfinansiering fra Aukra kommune, siden det ikke er høyt prioritert av Møre og Romsdal fylkeskommune.
 - Det har også vært planer om veiforbindelse over Langfjorden som skiller Rauma og Molde. På grunn av nye forskrifter er dette prosjektet skrinlagt, og det er på nåværende tidspunkt usikkert hva som skjer videre.

Planlagte veiinvesteringer på E39 over Romsdalsfjorden.
Kilde: Statens vegvesen

Reisetid

- For å beregne reisetid mellom ulike områder i kommunene, har vi benyttet oss av Statens vegvesen sitt verktøy www.visveg.no.
- På visveg kan man velge mellom raskeste vei, korteste vei og «kjør som turist». Vi har tatt utgangspunkt i raskeste vei og reiseavstandene er oppgitt i minutter.
- Det er verdt å merke seg at vi ikke har lagt inn ekstra ventetid for ferge på de strekningene som har dette. Dersom man ønsker å ta hensyn til dette, er det for eksempel mulig å legge til en ventetid på ferge som halvparten av den tiden som er mellom fergeavgangene.
- Vi har markert strekningene som har ferge med grått i avstandstabellene i vurderingene nedenfor.

Alternativ 1:

ROR

Molde

+ Aukra

+ Midsund

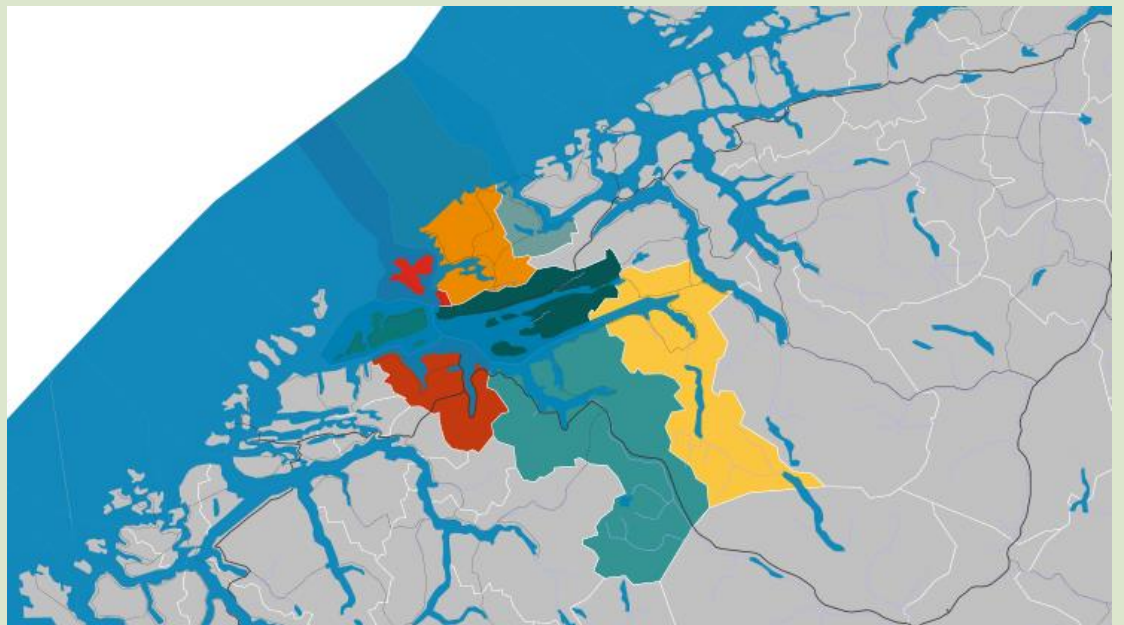
+ Vestnes

+ Rauma

+ Fræna

+ Eide

+ Nesset

Befolkningsutvikling

Nye Molde-Aukra-Midsund-Vestnes-Rauma-Fræna-Eide-Nesset kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 61 721 innbyggere. Dette er betydelig høyere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er forventet at innbyggertallet vil stige en del mot 2040, hvor det antas å være 72 288.

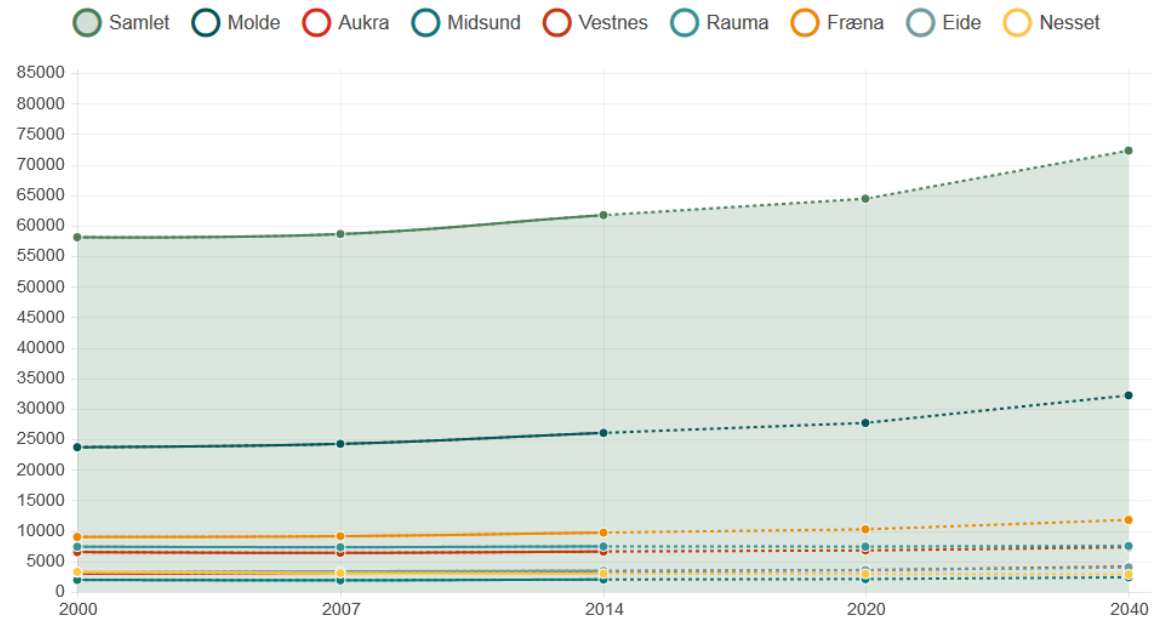
2014

Samlet:	61721
Molde:	26048
Fræna:	9720
Rauma:	7453
Vestnes:	6615
Eide:	3471
Aukra:	3377
Nesset:	3001
Midsund:	2036

2040

Samlet:	72288
Molde:	32193
Fræna:	11796
Rauma:	7530
Vestnes:	7313
Aukra:	4159
Eide:	4018
Nesset:	2884
Midsund:	2395

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 61 721

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- Aukra har en relativt stor organisasjon der oppgavene stor sett er dekt opp med fagkompetanse, og det har blitt gjennomført kompetanseutvikling gjennom utbygging av Ormen Lange. Gjennom intervjuer har vi fått tilbakemeldinger om utfordringer med rekruttering av relevant fagkompetanse, spesielt ingeniører til teknisk sektor, og det er fremdeles sårbart dersom eksempelvis en person slutter.
- I Eide har kommunen et veldig lite planleggingsmiljø og liten kapasitet til å håndtere store mengder planarbeid. Det er behov for å øke kapasiteten med flere ingeniører og ressurser på samfunnsplanlegging. Fagkompetansen hos de ansatte er god, det er brukt en del midler på etterutdanning. Kommunen kjøper tjenester på prosjekteringskompetanse. De melder om at det er krevende å rekruttere ingeniører og sivilingeniører.
- Fræna har en organisasjon der kommuneplanleggeren er plassert hos rådmann og planleggingskapasitet hos teknisk, og det meldes om at dette blir sårbart. De har bra kapasitet til planlegging, men det er ønskelig med bedre kapasitet for å få ned tiden på byggesaksbehandling. Det er god fagkompetanse hos de ansatte og samarbeidet mellom enhetene er bra. Det er imidlertid utfordrende å rekruttere til teknisk drift og vedlikehold.
- I Midsund har kommunen for liten kapasitet til å dekke oppgavene og følge opp sentrale krav. Det er imidlertid stor byggeaktivitet i kommunen, teknisk seksjon får utført mye, men det faller mange oppgaver på få ansatte. Det meldes om utfordringer knyttet til rekruttering av kompetent personell til teknisk sektor, særlig ingeniører til vann og avløp og med saksbehandlerkompetanse.
- I Molde har kommunen begrenset kapasitet i forhold til aktiviteten i kommunen, og det er behov for flere ingeniører. De eksisterende fagressursene har god kompetanse. Det meldes om utfordringer i prioritering av ressursene og med rekruttering av fagkompetanse til teknisk sektor.
- Nesset kommune har behov for å styrke kapasiteten på plan og byggesak, man har både ønsker om å få et større fagmiljø og om å redusere sårbarheten. Videre er tilbakemeldingen at kommunen har behov for å styrke kompetansen på blant annet plansaker og utbygging. Kommunene har utfordringer med å rekruttere ingeniører, og de synes det er krevende å rekruttere ledere som faktisk har den kompetansen man trenger.
- I Rauma har kommunen god kapasitet og kompetanse på teknisk/byggesak. De kjøper en del tjenester på arealplanlegging og prosjektering. Men det er behov for flere og utfordrende å rekruttere ingeniører.
- I Vestnes er oppgavene innenfor teknisk grensesnitt dekt opp, men de mangler planleggere med formell utdanning. Det meldes om utfordringer med å rekruttere relevant fagkompetanse.

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Molde kommune har godkjent kommuneplanens samfunnsdel for 2013 – 2022, og arealdel for 2009 – 2020. Aukra sin kommuneplans arealdel ble vedtatt i 2006 med planhorisont på 10-12 år og revisjon er under arbeid. Midsund har godkjent kommuneplan med 10 års planhorisont, for perioden 2010-2020. Arealdelen er imidlertid 16 år gammel. Vestnes har kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2015-2025 ute til høring. Den forventes ferdigbehandlet innen 2014. Ny arealplan for kommunen er under arbeid og forventes ferdig behandlet våren 2015. Rauma sin kommuneplans samfunnsdel for 2014-2025 ble vedtatt desember 2013, kommuneplanens arealdel er lite oppdatert. I Fræna blir det lagt til rette for endelig behandling og vedtak av revisjon av kommuneplanens arealdel i kommunestyret 2014. Eide har en kommuneplan som er 8 år gammel, og Nesset har oppdaterte planer som ble vedtatt i juli 2012 og gjelder for perioden 2012-2020.

Kommuner	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Molde	3	0
Aukra	7	2
Midsund	16	2
Vestnes	7	7
Rauma	10	0
Fræna	10	1
Eide	8	8
Nesset	1	1

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- Vår vurdering er at en sammenslåing av de åtte kommunene vil føre til et større fagmiljø, mindre sårbarhet, mindre utfordringer i prioritering av ressurser og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse enn i dag. Kommunene vil ha et befolkningsgrunnlag som ligger godt over det ekspertutvalget foreslår. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Molde, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Fræna, Eide og Nesset blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Molde, Vestnes, Nesset, Midsund, Aukra, Fræna, og Eide tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, Molde-regionen. I tillegg hører Gjemnes til, som har 26,3 prosent innpendling til Molde. Rauma er en egen bo- og arbeidsmarkedsregion. 7,3 av arbeidstakerne i Rauma pendler til Molde, dermed er Molde den enkeltkommunen hvor flest arbeidstakere fra Rauma pendler til.
- Vi har sett på om det er oppsplittede tettsteder mellom noen av kommunene, det vil si at tettsteder har vokst slik at de ligger i to eller flere kommuner. Vi har ikke funnet noen slike i regionen. Det er derimot noen grenseutfordringer. For eksempel mellom sørvestsiden av Fræna og den delen av Aukra som ligger på fastlandet. Her har man samarbeid om felles ungdomsskole, og innbyggere som bor i Fræna og jobber i Molde må kjøre igjennom Aukra for å komme på jobb. Vi har også fått informasjon i intervjuene at det er en del lag og organisasjoner hvor innbyggere i begge kommuner deltar. Det kan dermed være utfordrende for innbyggerne å forholde seg til to ulike kommuner, dersom de er en del av det samme lokalsamfunnet.
- I intervjuene var det få som mente at kommunegrensene var noe stort hinder for utvikling. Dette er nok knyttet til at det ikke er oppsplittende tettsteder og at flere av kommunene har ganske «godt» med areal. Det er også lite plansamarbeid mellom kommunene. Det finnes noen unntak, Fræna og Molde har blant annet felles reguleringsplan for Skaret. Og når store samferdselsinvesteringer, som Møreaksen, skal planlegges samarbeider kommunene om felles reguleringsplan. Som vist til over samarbeider også Fræna og Aukra om felles ungdomsskole på tvers av kommunegrensene.
- Molde har ifølge SSB 20 229 innbyggere per 1. januar 2013. Som vi ser av tabellen til høyre, er Molde kommunesenteret med flest innbyggere. Som regionhovedstad er det naturlig at Molde blir kommunesenter i en ny, sammenslått kommune. På neste side ser vi på reiseavstanden fra kommunesentrene i dagens kommuner til Molde.

Kommunesenter	Innbyggertall
Molde	20 229
Vestnes	2 241
Åndalsnes	2 244
Eidsvåg	890
Midsund	534
Aukra	948
Elnesvågen	2 453
Eide	1 332

Innbyggertall i kommunesentrene i ROR per 1. januar 2013. Kilde: SSB

Reiseavstander

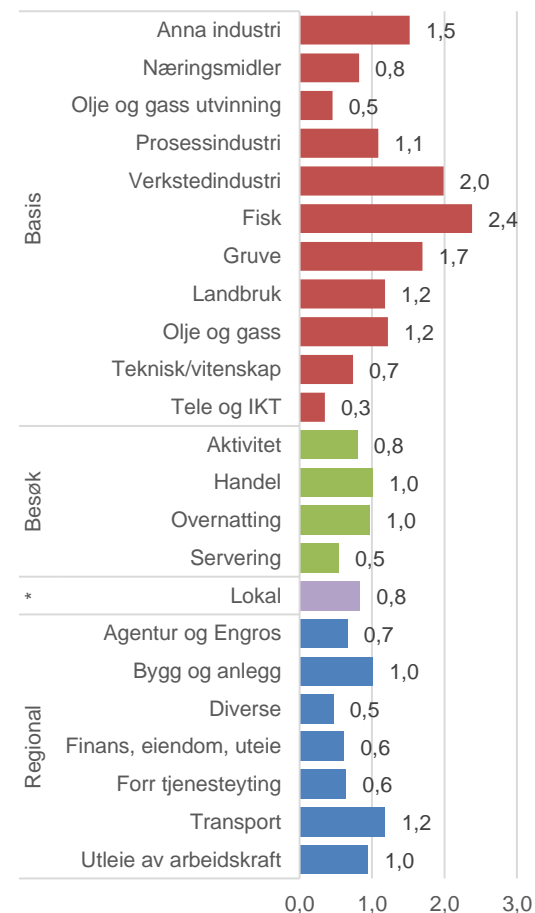
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom dagens kommunesentre i ROR. Senere i utredningen har vi også sett på avstander mellom andre tettsteder i kommunene mot kommunesenteret. Vi viser til de andre kommunestrukturalternativene for mer informasjon om det.
- 45 minutter er definert som en grense for akseptabel pendlingsavstand. Det er ikke slik at alle innbyggerne i en kommune skal bo innenfor 45 minutter til kommunesenteret, det er mange innbyggere i Norge i dag som har lenger reisevei enn dette. Men et kommunesenter har ofte en del arbeidsplasser, og pendlingsavstand kan gi indikasjon på om størsteparten av innbyggerne i kommunen har tilgang til disse arbeidsplassene.
- I tabellen under har vi listet opp reisetiden i minutter mellom kommunesentrene i ROR-kommunene. Vi har markert de strekningene som bruker ferge med grått. Avstanden fra Molde til Åndalsnes er den lengste, med 70 minutter. Det er også nesten en time fra Vestnes og Eidsvåg til Molde. Fra Vestnes går det hurtigbåt (Romsdalsruten) som reduserer reisetiden for pendlere mellom Vestnes og Molde.
- Som vist tidligere er det planlagt flere samferdselsinvesteringer som vil kunne endre reisetiden.

	Molde	Vestnes	Åndalsnes	Eidsvåg	Midsund	Aukra	Elnesvågen	Eide
Molde		58	70	55	41	37	33	40
Vestnes	58		63	111	99	97	88	95
Åndalsnes	70	63		92	112	108	91	98
Eidsvåg	55	111	92		97	93	74	81
Midsund	41	99	112	97		61	67	75
Aukra	37	97	108	93	61		50	57
Elnesvågen	33	88	91	74	67	50		22
Eide	40	95	98	81	75	57	22	

Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre i ROR-kommunene. Grått felt inkluderer ferge. Kilder: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokalisingskvotienten samlet for de 8 kommunene som inngår i alternativ 1. Vi minner om at en kvotient over 1 viser at man har relativt flere arbeidsplasser innenfor disse bransjene enn landsgjennomsnittet, mens en kvotient under 1 viser tilsvarende at en har relativt færre arbeidsplasser innenfor bransjene sammenlignet med landsgjennomsnittet. Det er interessant å se hvordan arbeidsplassene fordeler seg mellom ulike bransjer, og sammenligne det mot vekst- og nedgangsbransjer på landsbasis over tid.
- Kvotienten her viser at en ny kommune vil ha relativt flere arbeidsplasser i en rekke bransjer sammenlignet med landsgjennomsnittet, og vi finner bransjer både innenfor basis-, besøk- og regionale næringer med en kvotient over 1.
- Bransjer som har hatt oppgang eller vært stabile siden 2000 og som kommunene har en kvotient over 1 innenfor er gruve, olje og gass, handel, bygg og anlegg, utleie av arbeidskraft, verkstedindustri og overnatting.
- Kommunen vil også ha relativt flere arbeidsplasser innen bransjer som har hatt nedgang siden 2000. Dette er anna industri, prosessindustri, fisk, landbruk og transport.

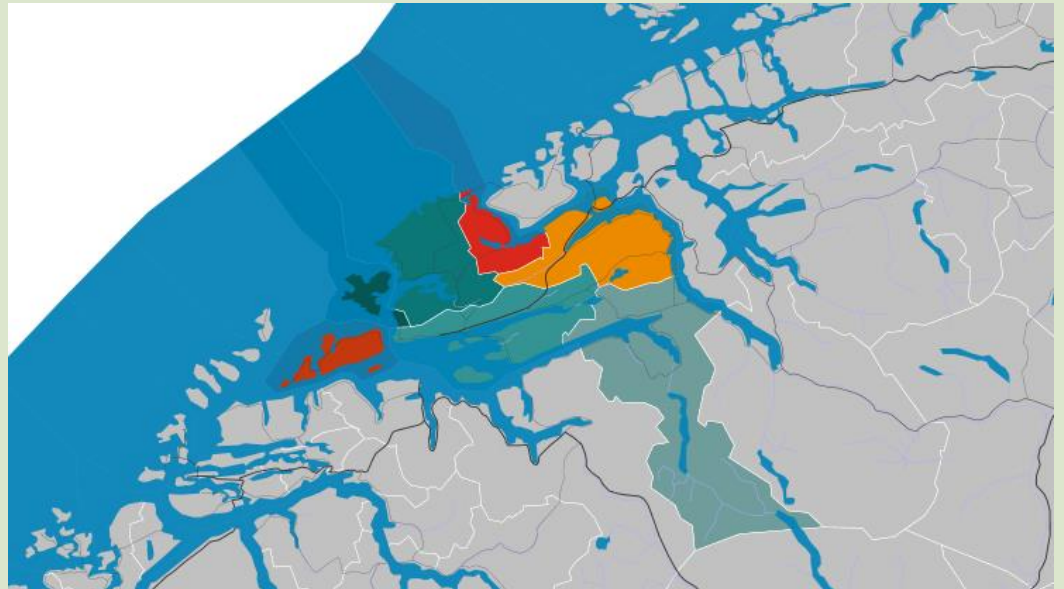
Lokalisingskvotient for Molde, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Fræna, Eide og Nesset. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 1 - ROR

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 61 721 innbyggere. Forventet folketall over 70 000 i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Kommunene vil få større fagmiljø, mindre sårbarhet og bedre utnyttelse av eksisterende kompetanse.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Vil i stor grad få samlet kommunene i en felles bo- og arbeidsmarkedsregion, og løst noen grenseutfordringer. Men Gjemnes er ikke med, og Rauma er en egen ba-region.	
Kommunesenter	Molde vil være et naturlig kommunesenter i en sammenslått kommune.	
Avstand til kommunesenter	Avstandene innad i kommunen vil være store, og spesielt fra Rauma til Molde hvor det per nå ikke er planer om forbedring de kommende årene.	
Næringsstruktur	Variasjon i næringsstrukturen, men mange arbeidsplasser innenfor bransjer som siden 2000 har hatt nedgang.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 1 en poengscore på 45, noe som gir en middels rangering.	

Alternativ 2:

- Aukra
- + Eide
- + Fræna
- + Midsund
- + Molde
- + Nesset
- + Gjemnes

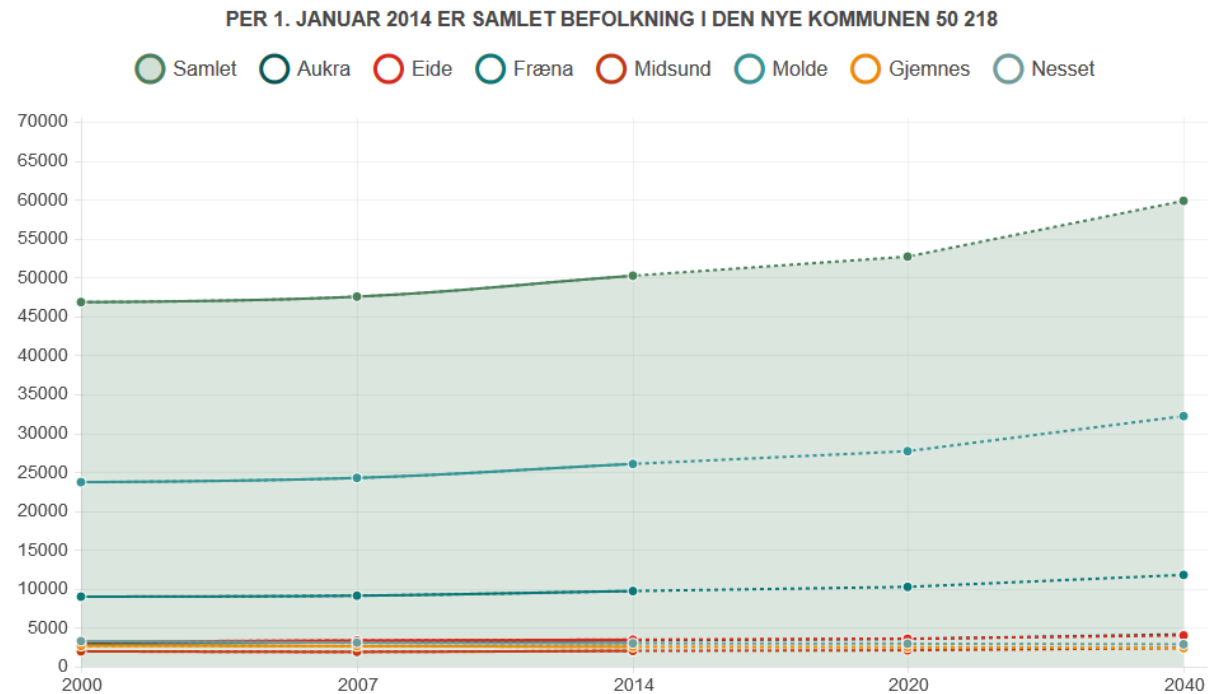

Befolkningsutvikling

Nye Aukra-Eide-Fræna-Midsund-Molde-Nesset-Gjemnes kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 50 218 innbyggere. Dette er betydelig høyere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er forventet at innbyggertallet vil stige en del mot 2040, hvor det antas å være 59 838.

2014	2040
Samlet: 50218	Samlet: 59838
Molde: 26048	Molde: 32193
Fræna: 9720	Fræna: 11796
Eide: 3471	Eide: 4018
Aukra: 3377	Aukra: 4159
Nesset: 3001	Nesset: 2884
Gjemnes: 2565	Midsund: 2395
Midsund: 2036	Gjemnes: 2393

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- Aukra har en relativt stor organisasjon der oppgavene stort sett er dekt opp med fagkompetanse, og det har blitt gjennomført kompetanseutvikling gjennom utbygging av Ormen Lange. Intervjuene avdekker utfordringer med rekruttering av relevant fagkompetanse, spesielt ingeniører til teknisk sektor, og det er fremdeles sårbart dersom eksempelvis en person slutter.
- Eide kommune har et veldig lite planleggingsmiljø og liten kapasitet til å håndtere store mengder planarbeid. Det er behov for å øke kapasiteten med flere ingeniører og ressurser på samfunnsplanlegging. Fagkompetansen hos de ansatte er god, og det er brukt en del midler på etterutdanning. Kommunen kjøper tjenester på prosjekteringskompetanse. De melder om at det er svært krevende å rekruttere ingeniører og sivilingeniører.
- Fræna har en organisasjon der kommuneplanlegger er plassert hos rådmann og planleggingskapasitet hos teknisk, og det meldes om at dette blir sårbart. De har god kapasitet til planlegging, men det er ønskelig med bedre kapasitet for å få ned tid på byggesaksbehandling. Det er god fagkompetanse hos de ansatte og samarbeidet mellom enhetene er bra. Det er imidlertid utfordrende å rekruttere til teknisk drift og vedlikehold.
- I Midsund har kommunen for liten kapasitet til å dekke oppgavene og følge opp sentrale krav. Det er imidlertid stor byggeaktivitet i kommunen, teknisk seksjon får utført mye, men det faller mange oppgaver på få ansatte. Det meldes om utfordringer knyttet til rekruttering av kompetent personell til teknisk sektor, særlig ingeniører til vann og avløp og med saksbehandlerkompetanse.
- Molde har begrenset kapasitet i forhold til aktiviteten i kommunen, det er behov for flere ingeniører, men god kompetanse i de fagressursene kommunen har. Det meldes om utfordringer i prioritering av ressursene og med rekruttering av fagkompetanse til teknisk sektor.
- I Gjemnes har kommunen lite ressurser og liten kapasitet på næringsutvikling. De melder om at de har for liten kompetanse og behov for stillinger på arealplanlegging og næringsutvikling.
- Nesset kommune har behov for å styrke kapasiteten på plan og byggesak, man har både ønsker om å få et større fagmiljø og om å redusere sårbarheten. Videre er tilbakemeldingen at kommunen har behov for å styrke kompetansen på blant annet plansaker og utbygging. Kommunene har utfordringer med å rekruttere ingeniører, og de synes det er krevende å rekruttere ledere som faktisk har den kompetansen man trenger.

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Aukra sin kommuneplans arealdel ble vedtatt i 2006 med planhorisont på 10-12 år og revisjon er under arbeid. Eide har en kommuneplan som er 8 år gammel. I Fræna blir det lagt til rette for endelig behandling og vedtak av revisjon av kommuneplanens arealdel i kommunestyret 2014. Midsund har godkjent kommuneplan med 10 års planhorisont, for perioden 2010-2020. Arealdelen er imidlertid 16 år gammel. Molde kommune har godkjent kommuneplanens samfunnsdel for 2013 – 2022, og arealdel for 2009 – 2020. Gjemnes har godkjent kommuneplanens grunnlag for langsiktig utvikling av kommunen for perioden 2003 – 2015, og Nesset har oppdaterte planer som ble vedtatt i juli 2012 og gjelder for perioden 2012-2020.

Kommuner	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Aukra	7	2
Eide	8	8
Fræna	10	1
Midsund	16	2
Molde	3	0
Gjemnes	10	10
Nesset	1	1

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- Vår vurdering er at en sammenslåing av de seks kommunene vil føre til et større fagmiljø, mindre sårbarhet, mindre utfordringer i prioritering av ressurser og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse enn i dag. Kommunene vil ha et befolkningsgrunnlag som ligger godt over det ekspertutvalget foreslår. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Aukra, Eide, Fræna, Midsund, Molde, Nesset og Gjemnes blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Alle kommunene i alternativ 2 tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, Molde-regionen. I tillegg hører Vestnes til denne bo- og arbeidsmarkedsregionen, men denne kommunen er ikke med i strukturalternativet.
- Når vi ser på pendlingen mellom kommunene er det først og fremst innpendlingen til Molde som er høy. Mellom 20 og 30 prosent av arbeidstakerne i Aukra, Eide, Fræna, Nesset og Gjemnes pendler til Molde. Fra Midsund er det litt over 15 prosent. Pendlingen på tvers av de andre kommunene er betydelig lavere, mellom 0 til 3 prosent. Unntaket er at litt over 10 prosent av arbeidstakerne i Eide jobber i Fræna.
- Vurderingene rundt oppsplittede tettsteder, og om kommunegrensene har vært til hinder for utvikling, blir mer eller mindre like vurderingene i alternativ 1. Som vi viste til i forrige alternativ, er det ikke oppsplittede tettsteder i regionen. Det er derimot noen grenseutfordringer, spesielt mellom fastlandsdelen av Aukra og sørvestlige delen av Fræna. Få av de vi intervjuet mener at kommunegrensene utgjør noe hinder for utvikling, og det er i dag lite konkret plansamarbeid mellom kommunene selv om vi i alternativ 1 har redegjort for noen unntak.
- Molde er kommunesenteret med flest innbyggere, 20 229 innbyggere per 1. januar 2013. Gjemnes var ikke med i det forrige alternativet, og Batnfjordøra har 316 innbyggere per 1. januar 2013. Ellers så vi at Midsund har 534 innbyggere, Aukra har 948, Elnesvågen (Fræna) har 2 354, Eidsvåg (Nesset) har 890 og Eide har 1 332 innbyggere. Siden Molde er regionsenter, og innpendlingen til kommunene er stor, vil det være naturlig at Molde er kommunesenter i en eventuell ny kommune på Romsdalshalvøya.
- På neste side ser vi på reiseavstander mellom Molde og dagens kommunesentre, i tillegg til reiseavstanden mellom Molde og tettstedene som vil få lengst reisevei i en ny kommune.

Reiseavstander

- Tabell 1 viser reiseavstander mellom kommunesentrene i dagens kommuner som inngår i alternativ 2. Som vi ser er avstanden til Molde under 45 minutter fra samtlige av dagens kommunesentre. 45 minutter er definert som en grense for hva som er akseptabel pendlingsavstand.

	Molde	Midsund	Aukra	Elnesvågen	Eide	Gjemnes	Eidsvåg
Molde		41	37	33	40	37	55
Midsund	41		61	67	75	79	97
Aukra	37	61		50	57	74	93
Elnesvågen	33	67	50		22	53	74
Eide	40	75	57	22		32	81
Gjemnes	37	79	74	53	32		47
Eidsvåg	55	97	93	74	81	47	

Tabell 1: Reiseavstander i minutter mellom dagens kommunesentre i de seks kommunene. Kilder: SSB og visveg.no

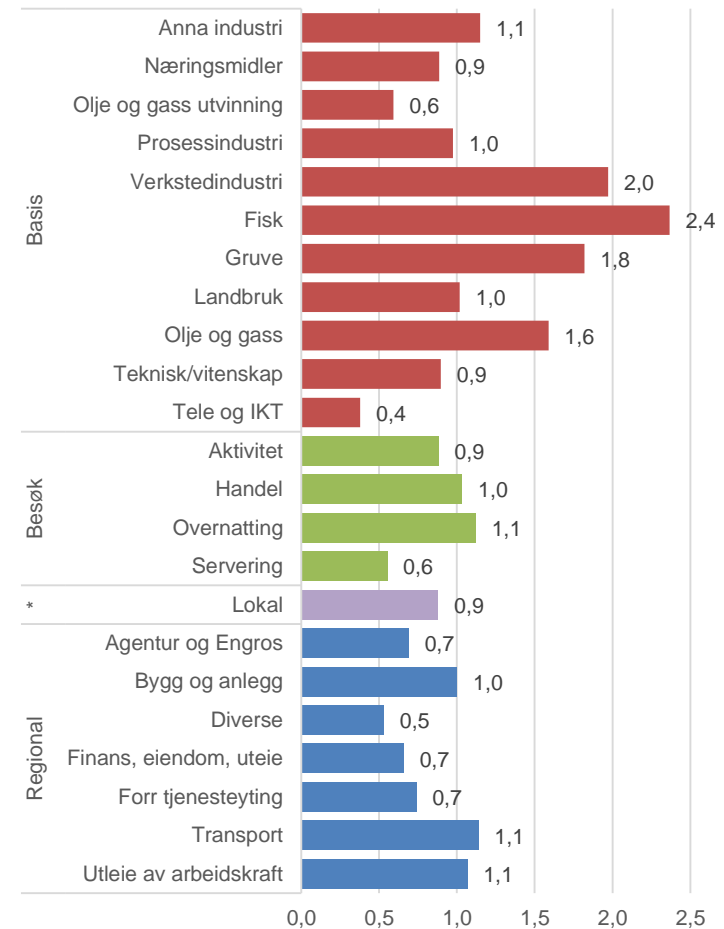
- SSB definerer at det er til sammen 20 tettsteder i de sju kommunene. Det er interessant å se på reiseavstanden fra disse til Molde som sannsynlig kommunesenter i en ny kommune, men også internt i kommunen. Vi har her bare sett på de områdene som har en reisevei som er høyere enn 45 minutter til Molde, men viser til andre strukturalternativer som er utredet senere i rapporten for å se flere reiseavstander.
- Tabell 2 viser avstanden mellom områdene med lengst reiseavstand og Molde. Det er verdt å merke seg at Lynstad og Vevang i Eide kommune, Angvik i Gjemnes kommune, Eresfjord og Vistdal i Nesset kommune og Gangstad i Midsund kommune ikke er definert som tettsteder av SSB. Vi har derimot valgt å ta dem med her siden andelen i innbyggere i disse kommunene som bor i tettbygde strøk er færre enn 40 prosent. Vi har derfor tatt med steder som har en skole, siden det er nærliggende å anta at det bor en del innbyggere i en skolekrets.
- Som vi ser av tabellen er det 9 områder som vil ha lenger reisevei enn 45 minutter dersom en tar med alle tettstedene og noen skolekretser i de 7 kommunene (til sammen 28 områder). Det er Eresfjord i Eide som har den lengste avstanden med 87 minutter. Ellers ligger de fleste områdene innenfor en time reisevei til Molde.

Tettsted	Kommune	Molde
Bud	Fræna	52
Nerland	Fræna	52
L yngstad	Eide	49
Vevang	Eide	62
Torvikbukta	Gjemnes	47
Angvik	Gjemnes	56
Gangstad	Midsund	52
Eresfjord	Nesset	87
Vistdal	Nesset	64

Tabell 2: Reiseavstander i minutter mellom utvalgte områder i kommunene og Molde. Kilder: Visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokalisingskvotient for en kommune på Romsdalshalvøya. Også her vil kommunen ha en rekke bransjer hvor de relativt sett har flere arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet, og bransjene fordeler seg mellom de ulike næringene.
- Bransjer hvor det har vært en positiv/nøytral utvikling siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i er gruve, olje og gass, handel, bygg og anlegg, utleie av arbeidskraft, verkstedindustri og overnatting.
- Bransjer hvor det har vært nedgang siden 2000, og som kommunene vil ha en del arbeidsplasser i er anna industri, prosessindustri, fisk, landbruk og transport.
- Som vi ser er dette samme resultatet som vi fikk under strukturalternativ 1. Det er ikke overraskende, siden Molde og Fræna som de største kommunene i regionen inngår i begge alternativene. Spesielt Molde har mye arbeidsplasser, og derfor vil Moldes næringsstruktur i stor grad påvirke totalen for sammenslåingsalternativene. Sammenligner vi derimot med Molde alene er spesielt kvotienten for prosessindustri, fisk, gruve og landbruk høyere når flere kommuner inngår.

Lokalisingskvotient for Molde, Aukra, Midsund, Fræna, Eide, Nesset og Gjemnes. 2013.

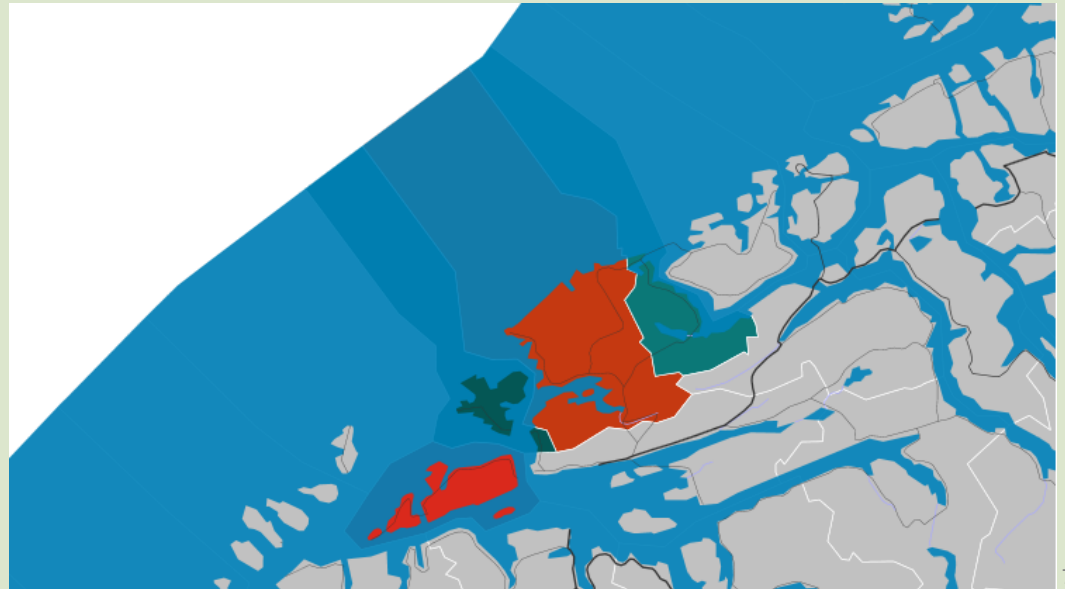
Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 2 - Aukra + Eide + Fræna + Midsund + Molde + Nesset + Gjemnes

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 50 218 innbyggere. Forventet vekst til over nesten 60 000 i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Vil få større fagmiljø, mindre sårbarhet og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Vil i stor grad få samlet kommunene i en felles bo- og arbeidsmarkedsregion. Løser grenseutfordringer mellom Aukra og Fræna.	
Kommunesenter	Molde vil være et naturlig kommunesenter i en sammenslått kommune.	
Avstand til kommunesenter	Avstanden fra dagens kommunesenter til Molde er innenfor pendlingsavstand, men noen områder av kommunene vil ha reiseavstand rundt en time og høyere.	
Næringsstruktur	Variasjon i næringsstrukturen, men mye arbeidsplasser innenfor bransjer som siden 2000 har hatt nedgang.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 2 en poengscore på 70, noe som gir en god rangering.	

Alternativ 3:

Aukra
+ Eide
+ Fræna
+ Midsund

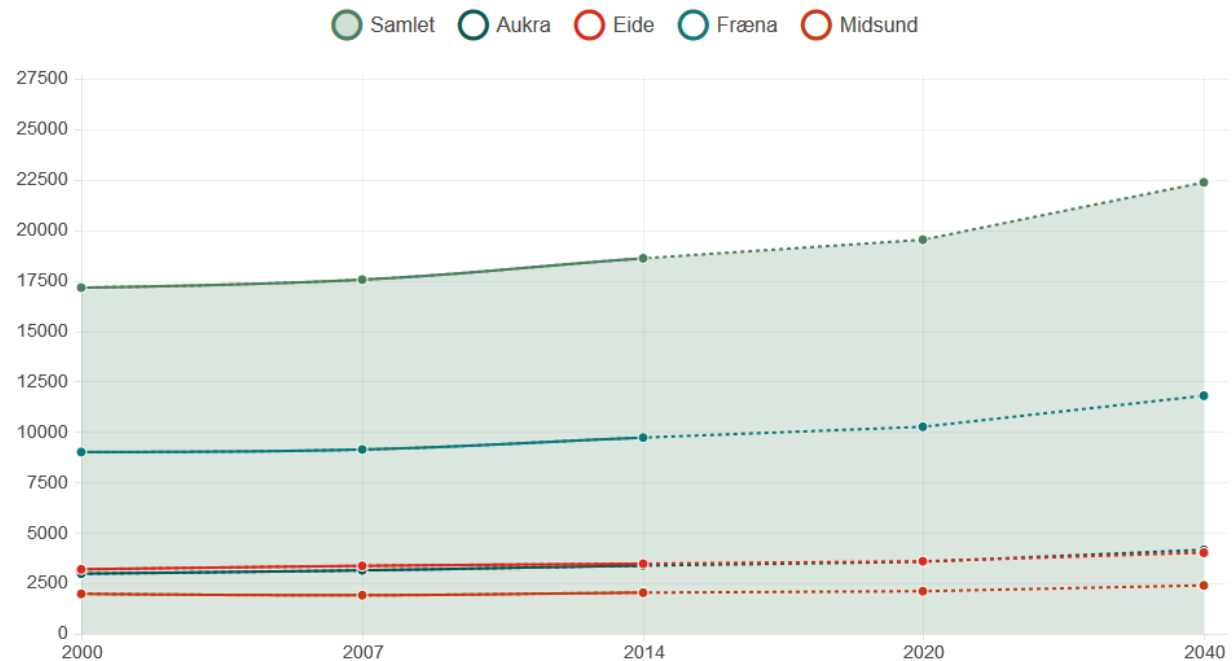

Befolkningsutvikling

Nye Aukra-Eide-Fræna-Midsund kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 18 604 innbyggere. Dette er godt innenfor innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er forventet at innbyggertallet vil stige en del mot 2040, hvor det antas å være 22 368.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 18 604

2014

Samlet: 18604
Fræna: 9720
Eide: 3471
Aukra: 3377
Midsund: 2036

2040

Samlet: 22368
Fræna: 11796
Aukra: 4159
Eide: 4018
Midsund: 2395

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- Aukra har en relativt stor organisasjon der oppgavene stor sett er dekt opp med fagkompetanse, og det har blitt gjennomført kompetanseutvikling gjennom utbygging av Ormen Lange. I intervjuene har vi fått tilbakemeldinger om utfordringer med rekruttering av relevant fagkompetanse, spesielt ingeniører til teknisk sektor, og det er fremdeles sårbart dersom eksempelvis en person slutter.
- I Eide har kommunen et veldig lite planleggingsmiljø og liten kapasitet til å håndtere store mengder planarbeid. Det er behov for å øke kapasiteten med flere ingeniører og ressurser på samfunnsplanlegging. Fagkompetansen hos de ansatte er god, det er brukt en del midler på etterutdanning. Kommunen kjøper tjenester på prosjekteringskompetanse. De melder om at det er svært krevende å rekruttere ingeniører og sivilingeniører.
- Fræna har en organisasjon der kommuneplanlegger er plassert hos rådmann og planleggingskapasitet hos teknisk, og det meldes om at dette blir sårbart. De har god kapasitet til planlegging, men det er ønskelig med bedre kapasitet for å få ned tid på byggesaksbehandling. Det er god fagkompetansen hos de ansatte og samarbeid mellom enhetene er bra. Det er imidlertid utfordrende å rekruttere til teknisk drift og vedlikehold.
- I Midsund har kommunen for liten kapasitet til å dekke oppgavene og følge opp sentrale krav. Det er imidlertid stor byggeaktivitet i kommunen, teknisk seksjon får utført mye, men det faller mange oppgaver på få ansatte. Det meldes om utfordringer knyttet til rekruttering av kompetent personell til teknisk sektor, særlig ingeniører til vann og avløp og med saksbehandlerkompetanse.

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Aukra sin kommuneplans arealdel ble vedtatt i 2006 med planhorisont på 10-12 år og revisjon er under arbeid. Eide har en kommuneplan som er 8 år gammel. I Fræna blir det lagt til rette for endelig behandling og vedtak av revisjon av kommuneplanens arealdel i kommunestyret 2014. Midsund har godkjent kommuneplan med 10 års planhorisont, for perioden 2010-2020. Arealdelen er imidlertid 16 år gammel.

Kommuner	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Aukra	7	2
Eide	8	8
Fræna	10	1
Midsund	16	2

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- Vår vurdering er at en sammenslåing av de fire kommunene vil føre til et større fagmiljø, mindre sårbarhet og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse enn i dag. Kommunene vil ha et befolkningsgrunnlag som ligger godt over det ekspertutvalget foreslår. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Aukra, Eide, Fræna og Midsund blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Aukra, Eide, Fræna og Midsund tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, Molde-regionen. Vi har sett tidligere at alle fire kommunene har høy innpendling til Molde, mens pendlingen kommunene i mellom er liten. Unntaket er at litt over 10 prosent av arbeidsstokken i Eide pendler til Fræna. Tabellen til høyre viser innpendlingen fra hver av kommunene til Molde. Både Aukra og Fræna har en innpendling til Molde som er høyere enn

25 prosent. Regjeringens ekspertutvalg har sagt at kommuner som har et tett integrert arbeidsmarked bør utgjøre en kommune. Videre sier ekspertutvalget at arbeidsmarkedet er tett integrert når rundt 25 prosent eller flere av de sysselsatte bosatt i en kommune jobber i regionens senterkommune(r). Eide har en innpendling til Molde på 21 prosent, mens Midsund har 15,3 prosent.

Kommune	Innpendling til Molde
Aukra	26,4
Eide	21,0
Fræna	29,7
Midsund	15,3

- Vurderingene rundt oppsplittede tettsteder, og om kommunegrensene har vært til hinder for utvikling vil ligne på vurderingene gjort under alternativ 1 og 2. Det er ikke utfordringer med oppsplittende tettsteder mellom kommunene, men det er noen grenseutfordringer spesielt mellom fastlandsdelen av Aukra og sørvestlige delen av Fræna. Her har man samarbeid om felles ungdomsskole, og innbyggere som bor i Fræna og jobber i Molde må kjøre igjennom Aukra for å komme på jobb. Vi har og fått informasjon i intervjuene at det er en del lag og organisasjoner hvor innbyggere i begge kommuner deltar. Det kan dermed være utfordrende for innbyggerne å forholde seg til to ulike kommuner, dersom de er en del av det samme lokalsamfunnet. Få av de som er intervjuet mener at kommunegrensene har vært et hinder for utvikling tidligere.
- Geografisk vil dette per i dag være en krevende kommune, siden fergeforbindelsen fra Midsund går til Molde. Altså må innbyggerne i Midsund via Molde kommune for å komme til resten av kommunen. Den samme utfordringen vil man få dersom samferdselsprosjektene som er redegjort for tidligere realiseres. Da vil det være fastlandsforbindelse mellom Midsund og Molde, og mellom Midsund og Aukra. Det er da nærliggende å tro at innbyggerne vil velge å kjøre der det er veiforbindelse, og at dermed må kjøre via Molde kommune for å kjøre på tvers av den nye kommunen.
- Elnesvågen (kommunesenter i Fræna) hadde ifølge SSB 2 453 innbyggere per 1. januar 2013, mens Eide (kommunesenter i Eide) hadde 1 332. Aukra hadde 948 og Midsund hadde 534 innbyggere på samme tidspunkt. Når vi legger befolkningsgrunnlag til grunn vil Elnesvågen bli kommunesenter i en ny kommune. Ser vi på geografi, kan det være aktuelt å legge kommunesenteret et annet sted enn i dag som korter avstandene for alle delene av kommunen til kommunesenteret. Uansett er det interessant å se på reiseavstandene innad i kommunen, noe som er gjort på neste side.

Reiseavstander

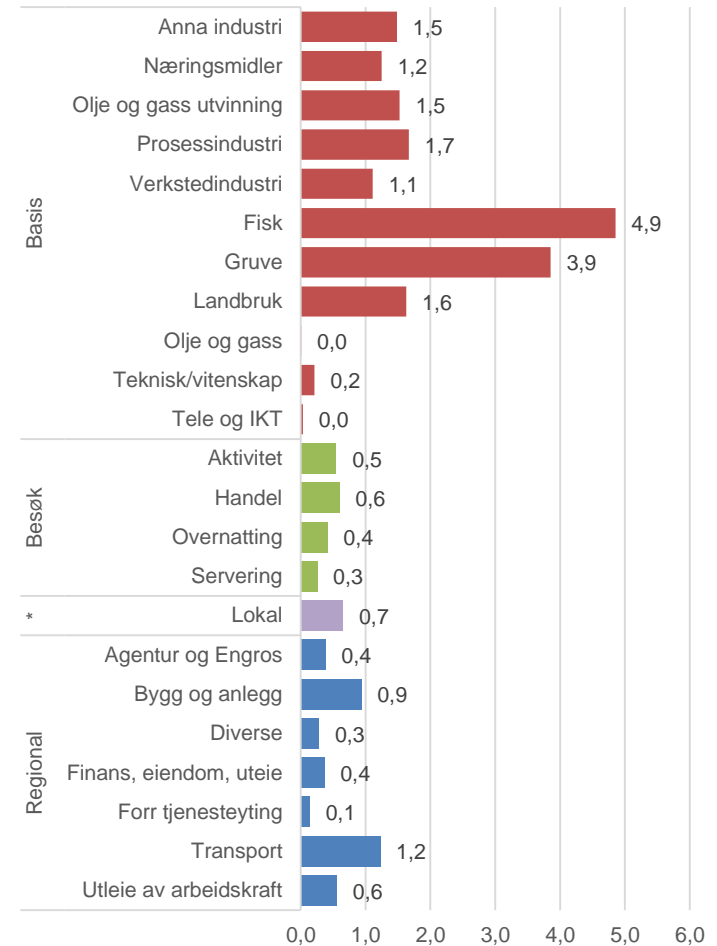
- SSB definerer at det er 11 tettsteder til sammen i Aukra, Eide, Fræna og Midsund. Tabellen under viser reiseavstandene mellom disse, i tillegg til Aureosen i Fræna, Lyngstad og Vevang i Eide og Raknes og Gangstad i Midsund. Grunnen til at vi har tatt med noen flere områder i disse kommunene, er at rundt 50 prosent eller færre av innbyggerne bor i tettbygde strøk.
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom de ulike områdene, grå farge viser at reisetiden inkluderer ferge. Dersom vi legger til grunn Elnesvågen som kommunesenter, ser vi at avstandene til områdene i Midsund er over 60 minutter. Avstanden til Aukra er også over 45 minutter, som er definert som grensen for akseptabel pendlingsavstand. Dersom en ser for seg å flytte kommunesenteret sørover/sørvestover, kan vi med utgangspunkt i Aureosen og Trondshaugen se at avstanden til Aukra og Midsund blir lavere mens avstanden til områder i Eide blir større. Det vil fortsatt være områder som har lenger reiseavstand enn 45 minutter.
- Planlagte samferdselsinvesteringer vil korte ned reisetiden, spesielt fra Midsund. Men som nevnt tidligere vil innbyggerne da kjøre gjennom Molde kommune for å komme til resten av sin egen kommune.

	Elnesvågen	Bud	Tornes	Nerland	Malme	Sylte	Trondshaugen	Aureosen	Eide	Lyngstad	Vevang	Midsund	Raknes	Gangstad	Aukra	Hollingen
Elnesvågen		20	8	20	13	7	28	21	22	21	29	67	67	85	50	30
Bud	20		12	17	32	27	47	40	41	39	48	93	93	104	89	49
Tornes	8	12		18	21	15	35	28	29	26	35	81	81	92	77	38
Nerland	20	17	18		33	27	48	40	29	21	18	93	93	104	90	50
Malme	13	32	21	33		6	17	10	20	29	42	56	56	67	39	19
Sylte	7	27	15	27	6		21	14	15	24	37	67	67	78	63	23
Trondshaugen	28	47	35	48	17	21		7	35	44	57	40	40	51	23	3
Aureosen	21	40	28	40	10	14	7		28	37	50	46	46	57	29	9
Eide	22	41	29	29	20	15	35	28		10	27	75	75	92	58	38
Lyngstad	21	39	26	21	29	24	44	37	10		19	90	90	101	86	46
Vevang	29	48	35	18	42	37	57	50	27	19		97	97	114	79	60
Midsund	67	93	81	93	56	67	40	46	75	90	97		9	6	60	40
Raknes	67	93	81	93	56	67	40	46	75	90	97	9		15	60	39
Gangstad	85	104	92	104	67	78	51	57	92	101	114	6	15		67	51
Aukra	50	89	77	90	39	63	23	29	58	86	79	60	60	67		23
Hollingen	30	49	38	50	19	23	3	9	38	46	60	40	39	51	23	

Reiseavstander i minutter mellom ulike områder i Aukra, Eide, Fræna og Midsund. Kilder: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokalisingskvotient for en kommune bestående av Aukra, Eide, Fræna og Midsund.
- Den nye kommunen har en rekke bransjer med kvotient over 1, men kun en av disse bransjene (transport) er i en annen kategori enn basisnæringene. Transport er en av bransjene som har hatt nedgang i Norge siden 2000.
- Innenfor basisnæringene vil kommunen ha en rekke arbeidsplasser. Det er positivt at arbeidsplassene er spredd på ulike bransjer, det gjør næringsstrukturen mindre sårbar for konjunkturedringer innenfor enkeltbransjer. Men mange av arbeidsplassene er knyttet til bransjer som har hatt nedgang.
- Bransjer hvor det har vært nedgang siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser innenfor er anna industri, næringsmidler, prosessindustri, fisk, landbruk og transport. Faktisk vil denne kommunen ha en relativt større andel av arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet i alle de seks bransjene som har størst nedgang siden 2000.
- Bransjer hvor det har vært en positiv utvikling siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i er olje- og gassutvinning og gruve.
- Oppsummert er det variasjon i arbeidsplasser fordelt på ulike bransjer, men det er relativt færre arbeidsplasser i vekstbransjer og mer ensidig mot basisnæringer.

Lokalisingskvotient for Aukra, Midsund, Fræna og Eide. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 3 - Aukra + Eide + Fræna + Midsund

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 18 605 innbyggere. Forventet vekst til 22 500 i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Større fagmiljø, mindre sårbarhet og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, men både Fræna og Aukra har over 25 prosent utpendling til Molde.	
Kommunesenter	Elnesvågen er største kommunesenter i dag, men kan alternativt legges andres steder på grunn av geografi.	
Avstand til kommunesenter	Dersom vi legger Elnesvågen til grunn som kommunesenter, vil avstanden være over 45 minutter til tidligere kommunesentre.	
Næringsstruktur	Variasjonen i næringsstrukturen er innenfor basisnæringer, og det er relativt flere arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 3 en poengscore på 35, noe som gir en dårligere rangering.	

Alternativ 4:

Aukra
+ Midsund
+ Vestnes

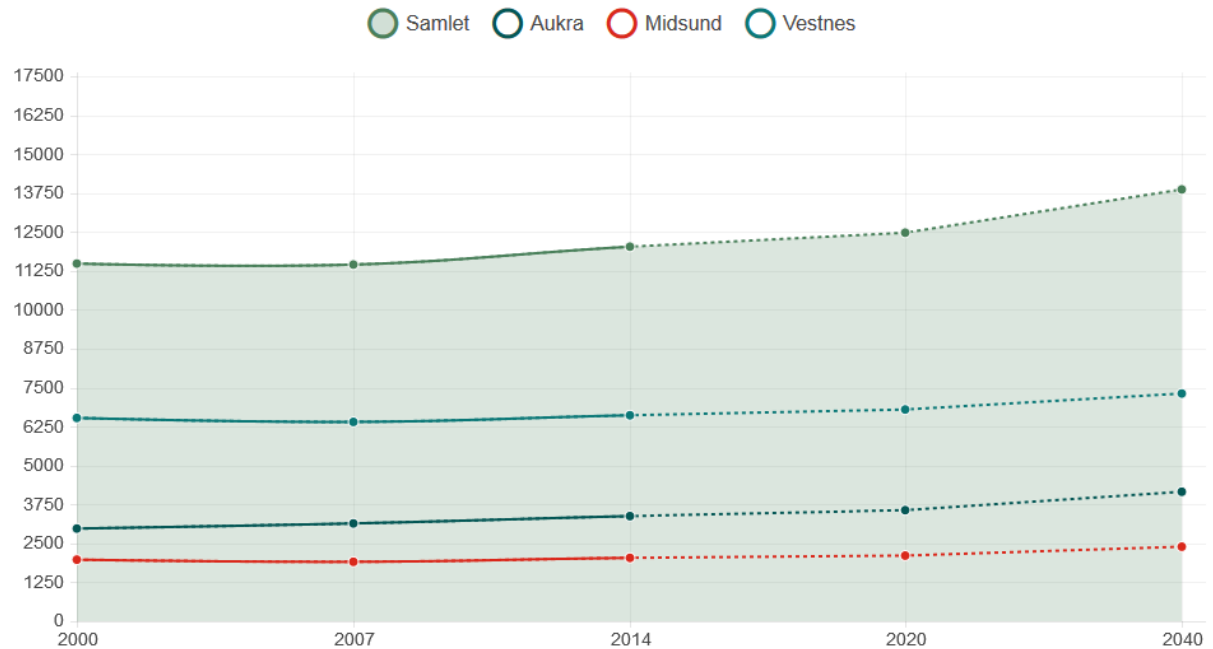

Befolkningsutvikling

Nye Aukra-Midsund-Vestnes kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 12 028 innbyggere. Dette er noe lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er forventet at innbyggertallet vil stige en del mot 2040, hvor det antas å være 13 867 .

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 12 028

2014
Samlet: 12028
Vestnes: 6615
Aukra: 3377
Midsund: 2036

2040
Samlet: 13867
Vestnes: 7313
Aukra: 4159
Midsund: 2395

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

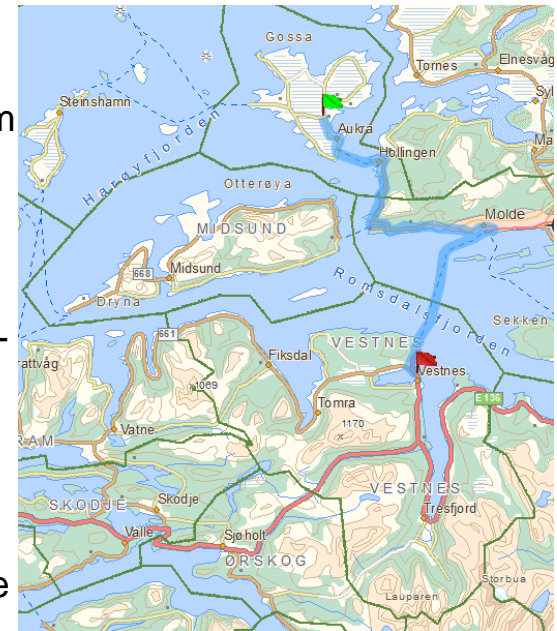
- Aukra har en relativt stor organisasjon der oppgavene stor sett er dekt opp med fagkompetanse, og det har blitt gjennomført kompetanseutvikling gjennom utbygging av Ormen Lange. Det gis i intervjuene tilbakemeldinger om utfordringer med rekruttering av relevant fagkompetanse, spesielt ingeniører til teknisk sektor, og det er fremdeles sårbart dersom eksempelvis en person slutter.
- I Midsund har kommunen for liten kapasitet til å dekke oppgavene og følge opp sentrale krav. Det er imidlertid stor byggeaktivitet i kommunen, teknisk seksjon får utført mye, men det faller mange oppgaver på få ansatte. Det meldes om utfordringer knyttet til rekruttering av kompetent personell til teknisk sektor, særlig ingeniører til vann og avløp og med saksbehandlerkompetanse.
- I Vestnes er oppgavene innenfor teknisk grensesnitt dekt opp, men de mangler planleggere med formell utdanning. Det meldes om utfordringer med å rekruttere relevant fagkompetanse.
- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Aukra sin kommuneplans arealdel ble vedtatt i 2006 med planhorisont på 10-12 år og revisjon er under arbeid. Midsund har godkjent kommuneplan med 10 års planhorisont, for perioden 2010-2020. Arealdelen er imidlertid 16 år gammel. Vestnes har kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2015-2025 ute til høring, den forventes ferdigbehandlet innen 2014. Ny arealplan for kommunen er under arbeid og forventes ferdig behandlet våren 2015

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Aukra	7	2
Midsund	16	2
Vestnes	7	7

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- **Vår vurdering er at en sammenslåing av de tre kommunene vil føre til et større fagmiljø, bedre utnyttelse av fagkompetanse og mindre sårbarhet enn i dag. Kommunene vil imidlertid fortsatt ha et befolkningsgrunnlag som er mindre enn det ekspertutvalget foreslår, men innbyggertallet vil stige en del mot 2040. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Aukra, Midsund og Vestnes blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Aukra, Midsund og Vestnes tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, Molde-regionen. De tre kommunene har utpendling til Molde i varierende grad. 26,4 prosent av arbeidstakerne i Aukra pendler til Molde, 15,3 prosent i Midsund og 8,3 prosent i Vestnes gjør også det. Pendlingene mellom de tre kommunene er liten, fra 0,1 til 0,3 prosent. Det er naturlig med dagens kommunikasjoner, man må via to ferger for å reise fra den ene kommunen til den andre.
- Dette kommunestrukturalternativet vil først være realistisk dersom samferdselsinvesteringene E39 Romsdalsfjorden og Kjerringsundforbindelsen gjennomføres. Hvis ikke vil kommunikasjonene innad i en ny kommune være svært krevende, og en må stort sett via to ferger og Molde for å reise fra en del av kommunen til en annen. Utsnittet fra visveg.no viser reisen fra Aukra til Vestnes.
- Siden kommunene ikke grenser til hverandre på land, er det ikke utfordringer med oppsplittede tettsteder mellom kommune. Men som vist tidligere er det noen grenseutfordringer ved fastlandsdelen av Aukra mot Fræna. Og dersom samferdselsinvesteringene gjennomføres vil denne delen av Aukra måtte kjøre gjennom Molde for å komme til resten av kommunene (dersom fergesambandet Aukra-Hollingsholmen legges ned). Det vil gi en ugunstig kommunegrense.
- Vestnes har ifølge SSB 2 241 innbyggere per 1. januar 2013, mens Midsund har 534 innbyggere og Aukra har 948. Når vi tar utgangspunkt i befolkningsstørrelse, vil Vestnes bli kommunesenter i en ny kommune. Men andre hensyn vil også være aktuelle å legge til grunn.

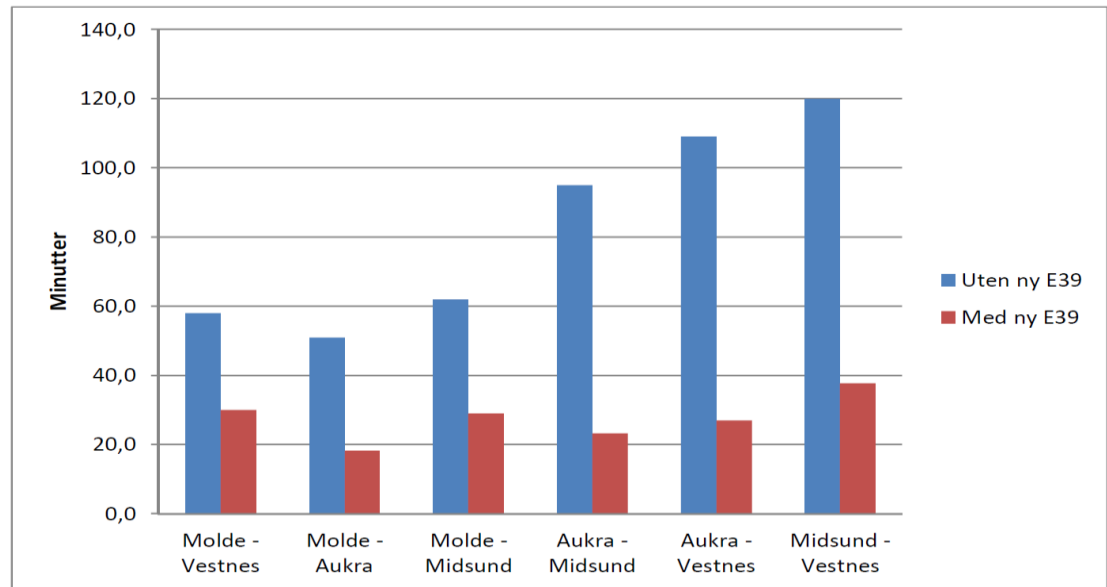

Kilde: www.visveg.no

Reiseavstander

- Det er lite reelt å vise dagens reiseavstander mellom kommunene for å vurdere hva reiseavstandene vil være i en ny kommune. Vi må forutsette at flere samferdselsinvesteringer gjennomføres for at en kommunesammenslåing skal være en reell mulighet mellom de tre kommunene, og en sammenslåing vil først kunne gjennomføres i 2023.
- Figuren nedenfor er hentet fra «E39 Vestnes-Molde – Kommunedelplan og konsekvensutredning» (Rambøll 2013). Her har Rambøll gjort en beregning av reisetid mellom kommunesentrene i de tre kommunene og mot Molde, uten og med ny E39. I denne oversikten er det lagt inn en gjennomsnittlig reisetid for fergeforbindelsene på 15 minutter.
- Som vi ser vil den interne reisetiden mellom kommunesentrene bli kortere enn 45 minutter, som er definert som grensen for akseptabel pendlingsavstand. Reisetiden mot Molde vil også bli kraftig redusert.

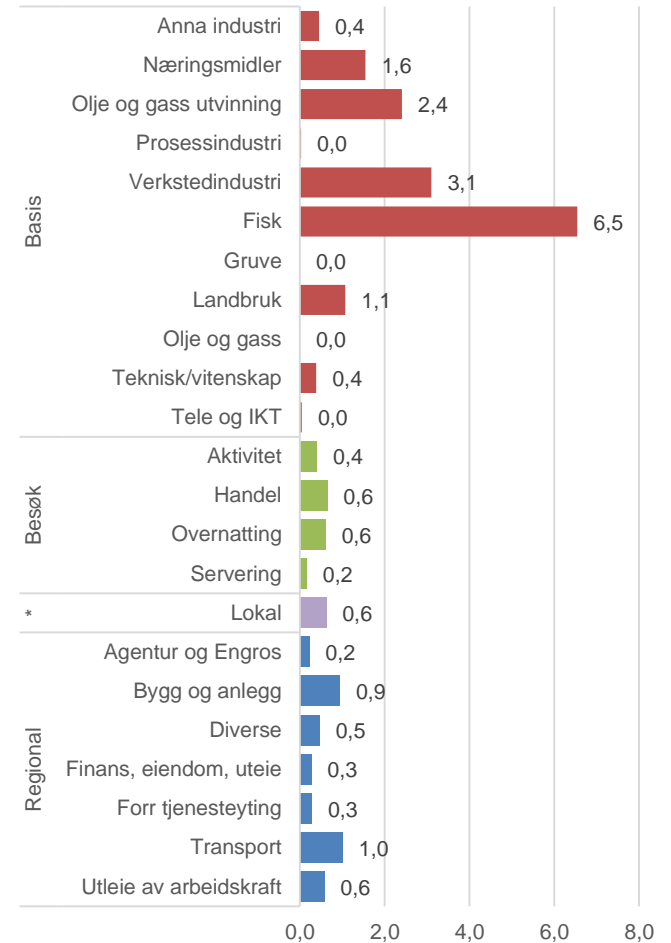
Det er interessant å vurdere hvorvidt pendlingsmønstrene vil endre seg i framtiden som følge av endret infrastruktur. Vi mener at interaksjonen mellom Aukra, Midsund og Vestnes vil øke fra dagens nivå, men som vist til er for eksempel pendlingen mellom de tre kommunene svært lav i dag. Vi tror derimot ikke at interaksjonen mot Molde vil bli svekket med ny infrastruktur. I dag er det bare fastlandsdelen av Aukra som har fergefri forbindelse med Molde, fergefri vei fra Midsund og Vestnes vil kunne øke interaksjonen fra dagens nivå.

Reiseavstander i minutter tettstedene og mot Molde. Kilde: E39 Vestnes-Molde – Kommunedelplan og konsekvensutredning. Rambøll 2013.

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokaliseringkvotient for en kommune bestående av Aukra, Midsund og Vestnes.
- Den nye kommunen vil ha en rekke bransjer som har kvotient 1 eller høyere, men kun én av disse bransjene (transport) er i en annen kategori enn basisnæringene. Transport er en av bransjene som har hatt nedgang i Norge siden 2000.
- Innenfor basisnæringene har kommunen relativt sett flere arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet i flere bransjer.
- Bransjer innenfor basisnæringer hvor det har vært nedgang siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i, er næringsmidler, fisk og landbruk. Innenfor fiske er det 6,5 ganger så mange arbeidsplasser som på landsbasis. Bransjer hvor det har vært en positiv utvikling siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i, er olje- og gassutvinning. I tillegg har verkstedindustri hatt en nøytral utvikling siden 2000, her vil kommunen ha relativt flere arbeidsplasser.
- Oppsummert er det noe variasjon i arbeidsplasser fordelt på ulike bransjer, men arbeidsplassene er ensidig knyttet mot basisnæringer. Det er relativt flere arbeidsplasser i nedgangsbransjer.

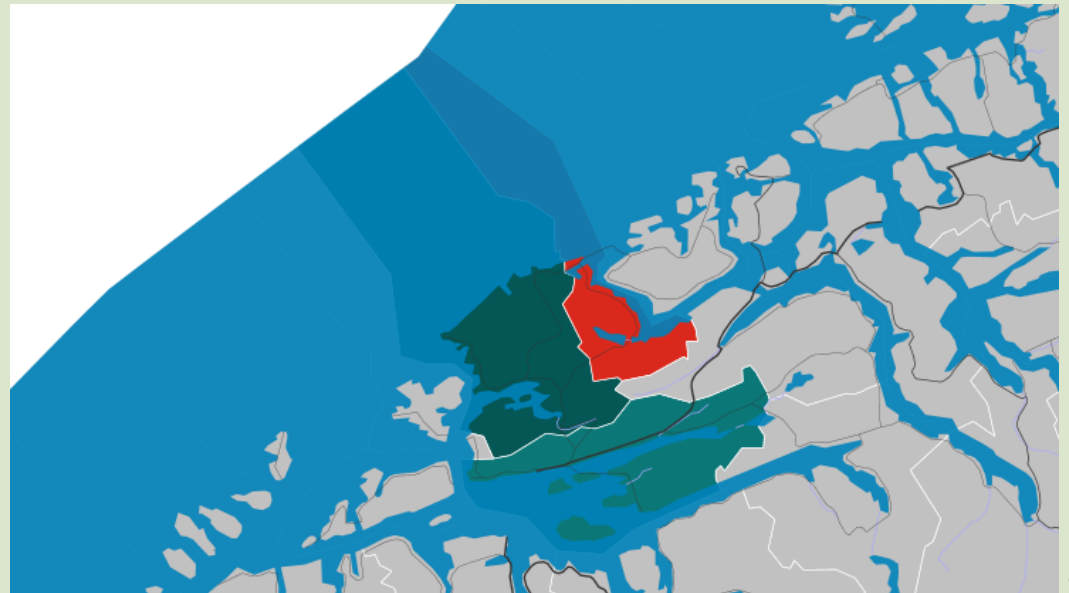
Lokaliseringkvotient for Aukra, Midsund og Vestnes. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 4 - Aukra + Midsund + Vestnes

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 12 028 innbyggere. Forventet vekst til nærmere 14 000 i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Større fagmiljø, bedre utnyttelse av fagkompetanse og mindre sårbarhet.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Fastlandsdelen av Aukra vil ikke henge sammen med kommunen, og vi tror det fortsatt vil være stor interaksjon mot Molde.	
Kommunesenter	Vestnes er det største tettstedet i dag, men andre hensyn enn befolkningsstørrelse kan være aktuelt å legge til grunn.	
Avstand til kommunesenter	Med nye samferdselsinvesteringer vil avstandene være innenfor 45 minutter mellom dagens kommunesentre. Vi har ikke sett på avstander fra andre tettsteder	
Næringsstruktur	Litt variasjonen i næringsstrukturen innenfor basisnæringer. Det er relativt flere arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 4 en poengscore på 35, noe som gir en dårlig rangering.	

Alternativ 5:

Eide
+ Fræna
+ Molde

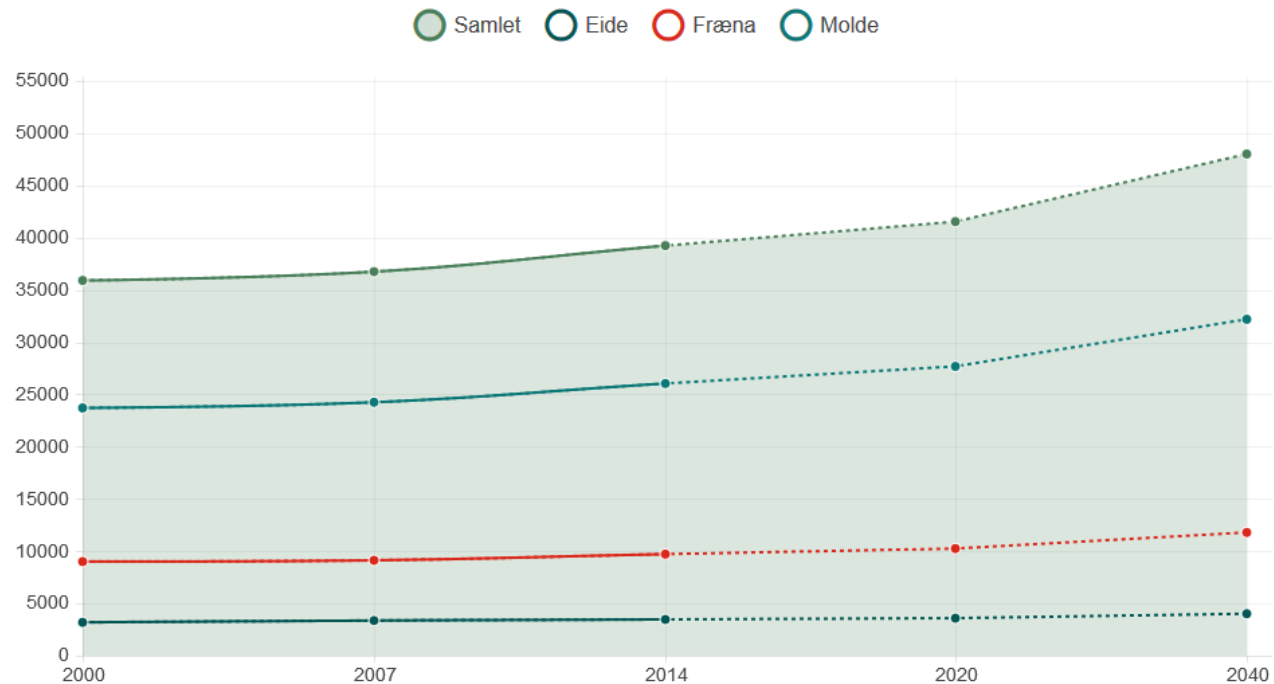

Befolkningsutvikling

Nye Eide-Fræna-Molde kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 39 239 innbyggere. Dette er godt over innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er forventet at innbyggertallet vil stige en del mot 2040, hvor det antas å være 48 007.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 39 239

2014

Samlet: 39239
Molde: 26048
Fræna: 9720
Eide: 3471

2040

Samlet: 48007
Molde: 32193
Fræna: 11796
Eide: 4018

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I Eide har kommunen et veldig lite planleggingsmiljø og liten kapasitet til å håndtere store mengder planarbeid. Det er behov for å øke kapasiteten med flere ingeniører og ressurser på samfunnsplanlegging. Fagkompetansen hos de ansatte er god, og det er brukt en del midler på etterutdanning. Kommunen kjøper tjenester på prosjekteringskompetanse. De melder om at det er svært krevende å rekruttere ingeniører og sivilingeniører.
- Fræna har en organisasjon der kommuneplanlegger er plassert hos rådmann og planleggingskapasitet hos teknisk, og det meldes om at dette blir sårbart. De har god kapasitet til planlegging, men det er ønskelig med bedre kapasitet for å få ned tid på byggesaksbehandling. Det er god fagkompetanse hos de ansatte og samarbeidet mellom enhetene er bra. Det er imidlertid utfordrende å rekruttere til teknisk drift og vedlikehold.
- I Molde har kommunen begrenset kapasitet i forhold til aktiviteten i kommunen, og det er behov for flere ingeniører. Kompetansen til de eksisterende fagressursene er god. Det meldes om utfordringer i prioritering av ressursene og med rekruttering av fagkompetanse til teknisk sektor.
- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen som bedrives i kommunene. Eide har en kommuneplan som er 8 år gammel. I Fræna blir det lagt til rette for endelig behandling og vedtak av revisjon av kommuneplanens arealdel i kommunestyret 2014. Molde kommune har godkjent kommuneplanens samfunnsdel for 2013 – 2022, og arealdel for 2009 – 2020.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Eide	8	8
Fræna	10	1
Molde	3	0

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- **Vår vurdering er at en sammenslåing av de tre kommunene vil føre til et større fagmiljø, mindre sårbarhet, mindre utfordringer i prioritering av ressurser og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse enn i dag. Kommunene vil ha et befolkningsgrunnlag som ligger godt over det ekspertutvalget foreslår, der Molde bidrar med høyest innbyggertall. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Eide, Fræna og Molde blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Eide, Fræna og Molde tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, Molde-regionen. Denne bo- og arbeidsmarkedsregionen er større enn disse tre kommunene, og av de andre kommunene i regionen har spesielt Aukra og Gjemnes en høy innpendling til Molde med over 25 prosent. Pendlingen fra Fræna til Eide er lav, mens litt over 10 prosent av arbeidstakerne i Eide pendler til Fræna.
- Det er i dag ikke utfordringer med oppsplittede tettsteder mellom kommunene, men det finnes noen grenseutfordringer mellom Fræna og Aukra. Disse løses ikke ved en kommunesammenslåing mellom Molde, Fræna og Eide. Da vil Aukra ha en «øy» på fastlandet i den nye kommunen.
- Få av de intervjuede mener at kommunegrensene utgjør noe hinder for utvikling, og det er i dag lite konkret plansamarbeid mellom kommunene. Som vist i alternativ 1 er det noen unntak, for eksempel har Fræna og Molde felles reguleringsplan for Skaret. Ved en sammenslåing vil en reguleringsplan dekke områder innenfor samme kommune.
- Molde er kommunesenteret med flest innbyggere, 20 229 innbyggere per 1. januar 2013. Elnesvågen (Fræna) har 2 354 innbyggere og Eide har 1 332 innbyggere. Siden Molde er regionsenter, og innpendlingen til kommunene er stor, vil det være naturlig at Molde er kommunesenter i en eventuell ny kommune.
- På neste side ser vi på reiseavstander mellom ulike områder i en eventuell ny kommune. Spesielt er det interessant å se på reiseavstanden til kommunesenteret.

Reiseavstander

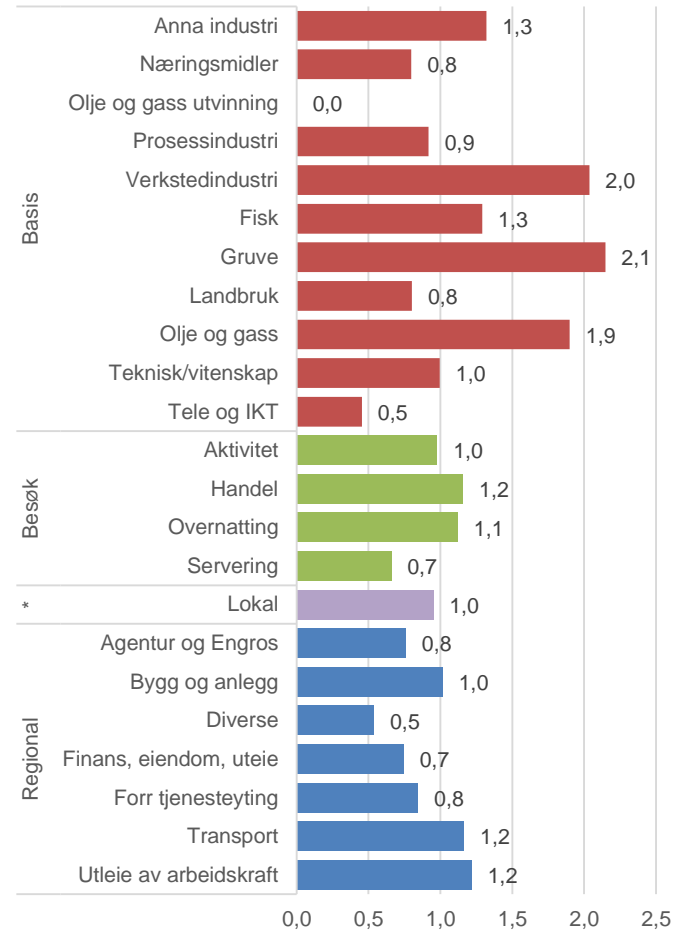
- SSB definerer at det er 13 tettsteder til sammen i Molde, Fræna og Eide. For å se på reiseavstander har vi i tillegg tatt med Aureosen i Fræna og Lyngstad og Vevang i Eide. Grunnen til at vi tar med flere områder i Fræna og Eide er at kun litt over 50 prosent av befolkningen i Fræna bor i tettbygde strøk, og det tilsvarende tallet for Eide er 38 prosent.
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom de ulike områdene i kommunen. Avstanden mellom dagens kommunesentre er under 45 minutter, som er definert som grensen for akseptabel pendlingsavstand. Avstanden mellom andre områder i den nye kommunene og Molde er derimot opp mot 1 time, det vil være Bud, Lyngstad og Vevang som har lengst reisevei til kommunesenteret.

	Molde	Hjelset	Kleive	Hovdenakken	Nesjestranda	Elnesvågen	Bud	Tornes	Nerland	Malme	Sylte	Trondshaugen	Aureosen	Eide	Lyngstad	Vevang
Molde		20	28	21	21	33	52	40	52	21	26	17	23	40	49	62
Hjelset	20		8	28	29	39	57	46	58	27	32	37	36	46	55	68
Kleive	28	8		31	31	47	66	54	66	35	40	45	44	52	63	76
Hovdenakken	21	28	31		7	41	60	49	61	30	40	38	38	48	57	71
Nesjestranda	21	29	31	7		42	61	49	61	30	34	38	39	49	58	71
Elnesvågen	33	39	47	41	42		20	8	20	13	7	28	21	22	21	29
Bud	52	57	66	60	61	20		12	17	32	27	47	40	41	39	48
Tornes	40	46	54	49	49	8	12		18	21	15	35	28	29	26	35
Nerland	52	58	66	61	61	20	17	18		33	27	48	40	29	21	18
Malme	21	27	35	30	30	13	32	21	33		6	17	10	20	29	42
Sylte	26	32	40	40	34	7	27	15	27	6		21	14	15	24	37
Trondshaugen	17	37	45	38	38	28	47	35	48	17	21		7	35	44	57
Aureosen	23	36	44	38	39	21	40	28	40	10	14	7		28	37	50
Eide	40	46	52	48	49	22	41	29	29	20	15	35	28		10	27
Lyngstad	49	55	63	57	58	21	39	26	21	29	24	44	37	10		19
Vevang	62	68	76	71	71	29	48	35	18	42	37	57	50	27	19	

Reiseavstander i minutter mellom ulike områder i Molde, Fræna og Eide. Kilder: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokaliseringkvotient for en kommune bestående av Molde, Fræna og Eide. Som vi så på alternativ 1 og 2, så har Moldes arbeidsplasser en stor innvirkning på hvordan lokaliseringkvotienten for den nye kommunene ser ut. Kommunene vil ha en rekke bransjer hvor de relativt sett har flere arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet, og bransjene fordeler seg mellom de ulike næringene.
- Bransjer hvor det har vært en positiv/nøytral utvikling siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i, er gruve, olje og gass, teknisk/vitenskap, aktivitet, handel, lokal, bygg og anlegg, utleie av arbeidskraft, verkstedindustri og overnatting.
- Bransjer hvor det har vært nedgang siden 2000, og som kommunene vil ha en del arbeidsplasser i er anna industri, fisk og transport.
- En ny kommune vil ha en variert næringsstruktur, med relativt flere arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet både innenfor basis-, besøks- og regionale næringer. Mange av disse arbeidsplassene vil også være innenfor bransjer som har hatt oppgang siden 2000, og innen bransjer som har omtrent samme antall arbeidsplasser som i 2000. Det er positivt.

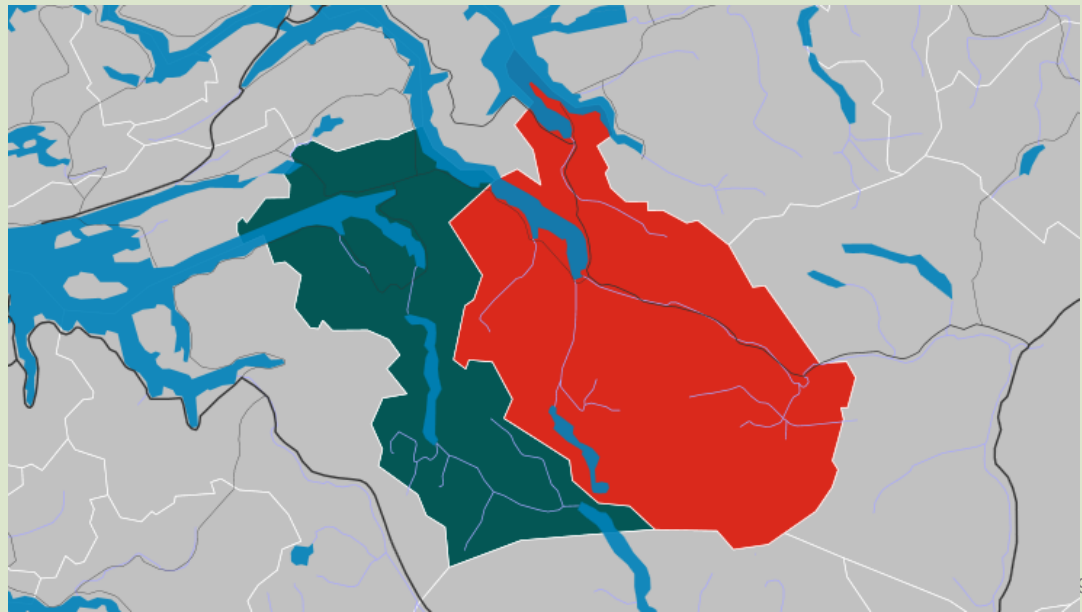
Lokaliseringkvotient for Eide, Fræna og Molde. 2013.
Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 5 - Eide + Fræna + Molde

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 39 239 innbyggere. Forventet vekst til over 48 000 i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Vil gi større fagmiljø, mindre sårbarhet og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Tre kommuner som er i samme bo- og arbeidsmarked, men Gjemnes og Aukra er ikke med. Grenseutfordringer mot Aukra er ikke løst.	
Kommunesenter	Molde vil være et naturlig kommunesenter i en sammenslått kommune.	
Avstand til kommunesenter	Avstanden fra dagens kommunesenter til Molde er innenfor pendlingsavstand, men noen områder av kommunene vil ha reiseavstand opp mot cirka en time.	
Næringsstruktur	Variasjon i næringsstrukturen, og en del arbeidsplasser i næringer som har hatt oppgang siden 2000.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 5 en poengscore på 55, noe som gir en middels rangering.	

Alternativ 6:

Nesset +
Sunndal

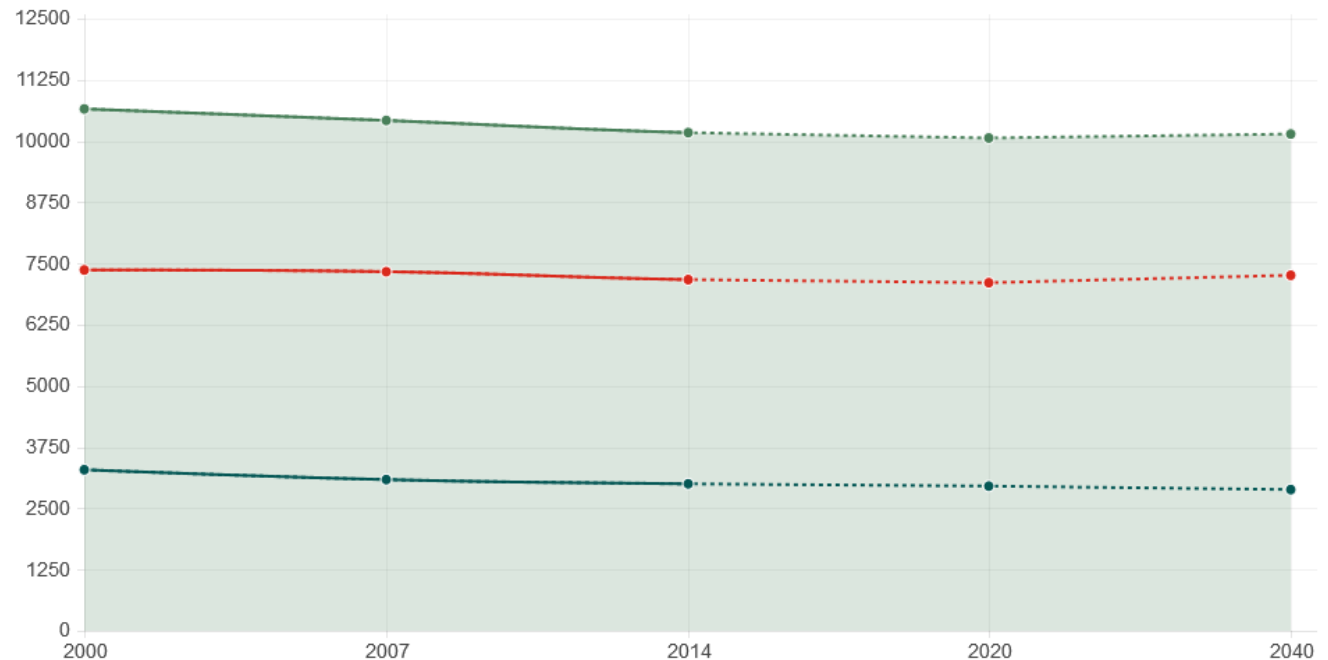
Befolkningsutvikling

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 10 172

● Samlet ● Nettet ● Sunndal

Nye Nettet/Sunndal kommune ville hatt en samlet befolkning på 10 172 innbygger per 1. januar 2014. Det er lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling (15 000 – 20 000 innbyggere).

Det er forventet at innbyggertallet vil gå noe ned mot 2040, hvor det antas å være 10 144 innbyggere.

Kilde: www.nykommune.no

2014
Samlet: 10172
Sunndal: 7171
Nettet: 3001

2040
Samlet: 10144
Sunndal: 7260
Nettet: 2884

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I Nesset har kommunen behov for å styrke kapasiteten på plan og byggesak. Man har både ønsker om å få et større fagmiljø og om å redusere sårbarheten. Videre er tilbakemeldingen at kommunen har behov for å styrke kompetansen på blant annet plansaker og utbygging. Kommunene har utfordringer med å rekruttere ingeniører, og de synes det er krevende å rekruttere ledere som faktisk har den kompetansen man trenger.
- Sunndal kommune har en bedre kapasitet på areal og byggesak. Kommunen kjøper noen tjenester, men dette er først og fremst knyttet til næringsutvikling. De er fornøyd med kompetansen de har til å drive samfunnsutvikling, men sier det er utfordrende å rekruttere planleggere, spesielt sivilingeniører.
- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen som bedrives i kommunene. Nesset har oppdaterte planer, som gjelder for perioden 2012-2020, mens Sunndal sin kommuneplan er 6 år gammel i 2013. I følge kommunenes planstrategi, har Sunndal vedtatt ny samfunnsdel og arealdel i 2014.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Nesset	1	1
Sunndal	6	6

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- **Vår vurdering er at en sammenslåing av de to kommunene vil, spesielt for Nesset sin del, føre til et større fagmiljø og mindre sårbarhet enn i dag. Kommunene vil fortsatt ha et befolkningsgrunnlag som er mindre enn det ekspertutvalget foreslår, men vårt inntrykk er at Sunndal i dag bruker såpass mye ressurser på dette området i dag og vil gjøre det også etter en sammenslåing. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Nesset og Sunndal blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Nettet og Sunndal tilhører ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner. Nettet hører til Molde-regionen, mens Sunndal er en egen bo- og arbeidsmarkedsregion. Samtidig er det en del av arbeidstakerne i Nettet som pendler til Sunndal, 11,5 prosent mot 20,9 prosent mot Molde. Denne pendlingen går ikke andre veien, kun 0,9 prosent av arbeidstakerne i Sunndal pendler til Nettet. Det henger sammen med tilgangen på arbeidsplasser i Nettet kontra Sunndal.
- Ingen av kommunene mener at kommunegrensene har vært noe hinder for utvikling tidligere. Både Sunndal og Nettet er store kommuner i areal, og dermed har de «god» plass. I fjellområdene har de to kommunene samarbeid (sammen med andre kommuner) om Dovrefjell – Sunndalsfjella nasjonalpark.
- Det er i dag ikke utfordringer med oppsplittede tettsteder mellom kommunene, og en slik sett vil ikke en kommunesammenslåing endre på dette.
- Sunndalsøra har ifølge SSB 4030 innbyggere per 1. januar 2013, mens Eidsvåg som kommunesenter i Nettet har 890 innbyggere. Når vi ser på pendlingsmønsteret og størrelsen på dagens kommunesenter, vil det være rimelig å anta at Sunndalsøra vil bli nytt kommunesenter i en sammenslått kommune. Det vil være interessant å se på hvordan reiseavstandene til kommunesenteret er fra ulike deler av en ny kommune, se neste slide.

Reiseavstander

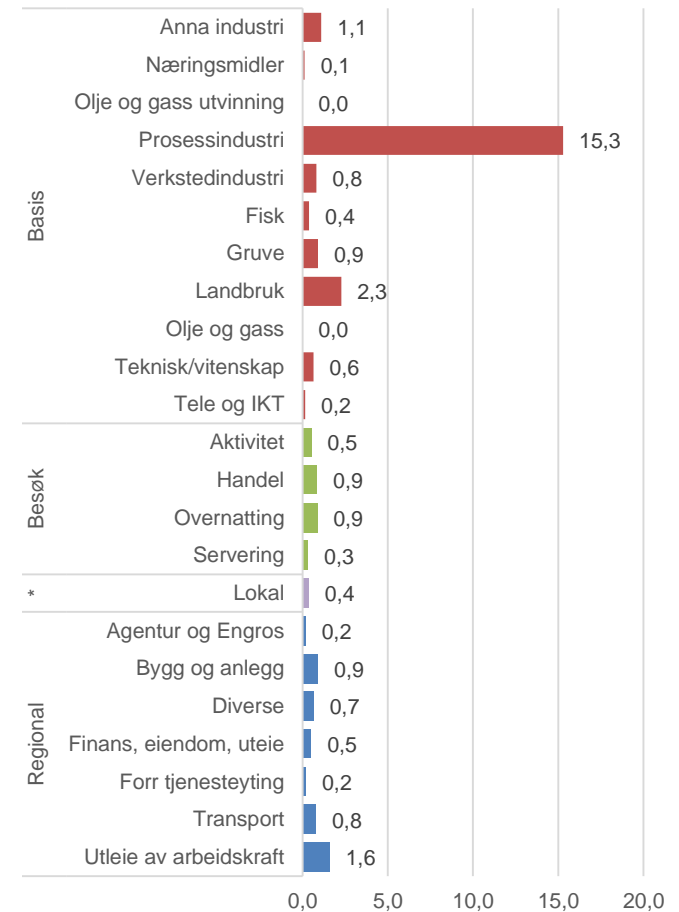
- SSB definerer at det er 5 tettsteder til sammen i Sunndal og Nesset. Disse er Eidsvåg og Raudsand i Nesset, mens det er Grøa, Hoelsand og Sunndalsøra i Sunndal. I følge SSB bor 39 prosent av innbyggerne i Nesset i tettbygde strøk mot 66,8 prosent i Sunndal. Vi har ikke sett på andre områder i Sunndal (siden avstanden til kommunesenteret vil være den samme som i dag), men vi har inkludert Vistdal og Eresfjord i Nesset i avstandstabellen under. Grunnen til dette er at det er skoler på disse to stedene, og det er rimelig å anta at en del innbyggere sokner til disse områdene selv om de ifølge SSB ikke er definert som tettsteder.
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom tettstedene, samt Vistdal og Eresfjord. Avstanden mellom tettstedene til kommunesenteret er under 45 minutter, som er definert som grensen for akseptabel pendlingsavstand. Avstanden fra andre områder i Nesset blir høyere enn dette.

	Eidsvåg	Rausand	Grøa	Hoelsand	Sundalsøra	Vistdal	Eresfjord
Eidsvåg		11	46	41	35	36	20
Raudsand	11		45	41	36	46	30
Grøa	46	45		5	11	79	63
Hoelsand	41	41	5		7	75	59
Sundalsøra	35	36	11	7		70	53
Vistdal	36	46	79	75	70		18
Eresfjord	20	30	63	59	53	18	

Reiseavstander i minutter mellom tettsteder (+ Vistdal og Eresfjord) i Nesset og Sunndal. Kilder: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokaliseringkvotient for en kommune bestående av Nettet og Sunndal.
- Prosessindustri skiller seg ut som den bransjen hvor kommunen vil ha veldig mange arbeidsplasser sammenlignet med landsgjennomsnittet. Ikke minst skyldes dette arbeidsplassene i Sunndal knyttet til prosessindustri. Også Nettet har relativt flere arbeidsplasser i denne bransjen enn landsgjennomsnittet. Til sammen jobber 15 ganger flere i prosessindustri her enn på landsbasis. Siden år 2000 har denne bransjen hatt en sterk nedgang i antall arbeidsplasser på landsbasis.
- En ny kommune vil ha en kvotient over 1 i bransjene anna industri, landbruk og utleie av arbeidskraft. Av disse er det kun utleie av arbeidskraft som har hatt vekst siden 2000.
- Oppsummert kan vi si at det noe variasjon av arbeidsplasser mellom bransjer, det er spesielt arbeidsplassene i Sunndal som gjenspeiles i lokaliseringkvotienten for en felles kommune. Men prosessindustri er en veldig dominerende bransje, og det gjør arbeidslivene konjunkturutsatt. Det er også relativt flere arbeidsplasser i nedgangsbransjer.

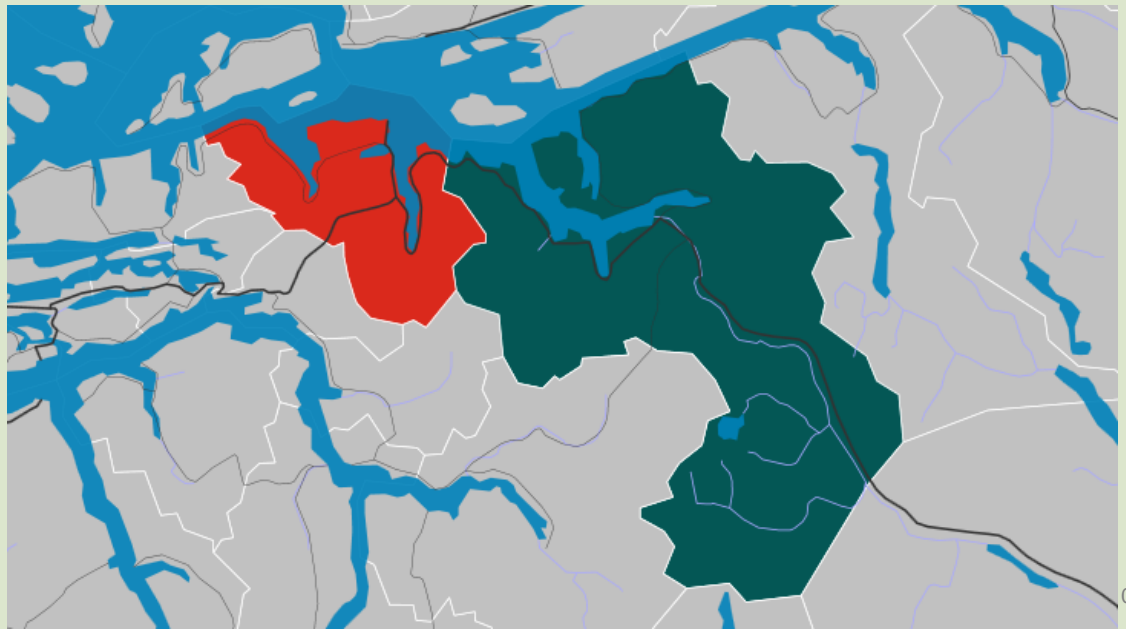
Lokaliseringkvotient for Nettet og Sunndal. 2013.
Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 6 - Nasset + Sunndal

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 10 172 innbyggere. Noe forventet nedgang mot 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Nasset vil få bedre kapasitet og mindre sårbarhet, for begge kommuner blir det større fagmiljø.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Ikke del av samme bo- og arbeidsmarked, men det er en del pendling fra Nasset til Sunndal.	
Kommunesenter	Sunndalsøra er det største tettstedet, og har en del innpendling fra Nasset.	
Avstand til kommunesenter	Avstanden fra dagens kommunesentre er innenfor akseptabel pendleravstand. Avstanden fra noen andre områder i kommunen vil være over en time.	
Næringsstruktur	Litt variasjonen i næringsstrukturen, men prosessindustri er veldig dominerende og det er relativt flere arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 6 en poengscore på 45, noe som gir en middels rangering.	

Alternativ 7:

Rauma
+ Vestnes

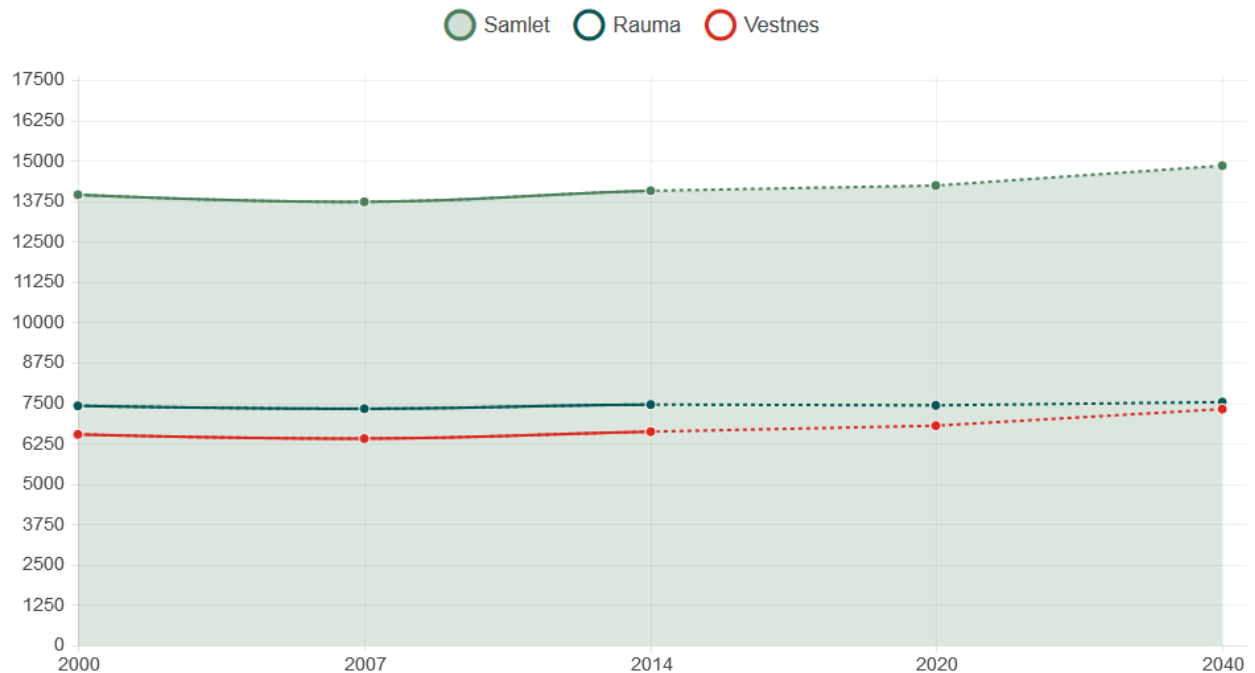

Befolkningsutvikling

Nye Rauma-Vestnes kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 14 068 innbyggere. Dette er litt lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er forventet en svak stigning i innbyggertallet mot 2040, hvor det antas å være 14 843.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 14 068

2014	
Samlet:	14068
Rauma:	7453
Vestnes:	6615

2040	
Samlet:	14843
Rauma:	7530
Vestnes:	7313

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I Rauma har kommunen god kapasitet og kompetanse på teknisk/byggesak. De kjøper en del tjenester på arealplanlegging og prosjektering. Men det er behov for flere og utfordrende å rekruttere ingeniører.
- I Vestnes er oppgavene innenfor teknisk grensesnitt stort sett dekt opp, men de mangler planleggere med formell utdanning. Det meldes om utfordringer med å rekruttere relevant fagkompetanse.
- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen som bedrives i kommunene. Rauma sin kommuneplans samfunnsdel for 2014-2025 ble vedtatt desember 2013, kommuneplanens arealdel er lite oppdatert. Vestnes har kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2015-2025 ute til høring, den forventes ferdigbehandlet innen 2014. Ny arealplan for kommunen er under arbeid og forventes ferdig behandlet våren 2015.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Rauma	10	0
Vestnes	7	7

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- **Vår vurdering er at en sammenslåing av de to kommunene vil gi bedre kompetanse for Vestnes og et større fagmiljø for begge kommunene enn i dag. Kommunene vil fortsatt ha et befolkningsgrunnlag som er noe mindre enn det ekspertutvalget foreslår, men innbyggertallet antas å stige en del mot 2040. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Rauma og Vestnes blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Vestnes og Rauma tilhører ulike bo- og arbeidsmarkedsregioner. Vestnes hører til Molde-regionen, mens Rauma er en egen bo- og arbeidsmarkedsregion. På pendlingsstatistikken ser vi videre at det er få som pendler mellom kommunene. Fra Vestnes til Rauma er det 1,9 prosent av arbeidstakerne, mens fra Rauma til Vestnes er det 1,8 prosent av arbeidstakerne. Det kan både henge sammen med tilgangen på arbeidsplasser, men og avstander. Mellom kommunesenterene i Rauma og Vestnes er det i dag 64 minutter å kjøre med bil ifølge visveg.no. Det er Molde det pendles mest til både fra Rauma og Vestnes, med henholdsvis 7,3 prosent og 8,5 prosent av arbeidstakerne. Blant annet går det hurtigbåt fra Vikebukta i Vestnes til Molde som tar 15 minutter.
- Ingen av kommunene har pekt på at kommunegrensene har vært noe hinder for utvikling tidligere, utenom at kommunegrensene kan føre til irrasjonelle valg når det gjelder investeringer og utbygging på E136. Dette er hovedfartsåra for Møre og Romsdal for store deler av eksporttrafikken, men interessene fra kommunene kan allikevel dra i ulike retninger.
- Det er i dag ikke utfordringer med oppsplittede tettsteder mellom kommunene, og en slik sett vil ikke en kommunesammenslåing endre på dette.
- Åndalsnes (kommunesenter i Rauma) har ifølge SSB 2 244 innbyggere per 1. januar 2013, mens Vestnes som kommunesenter i Vestnes hadde 2 241 innbyggere. I intervjuene kom det og fram at det er delte meninger om hva som skulle vært kommunesenteret i en kommune bestående av Rauma og Vestnes. Det kan bli en utfordring, og hva som velges vil måtte bli en del av forhandlingene i forbindelse med en kommunesammenslåing. Uansett vil det være interessant å se på avstandene fra andre tettsteder i kommunene både til Åndalsnes og Vestnes, det er gjort på neste side.

Reiseavstander

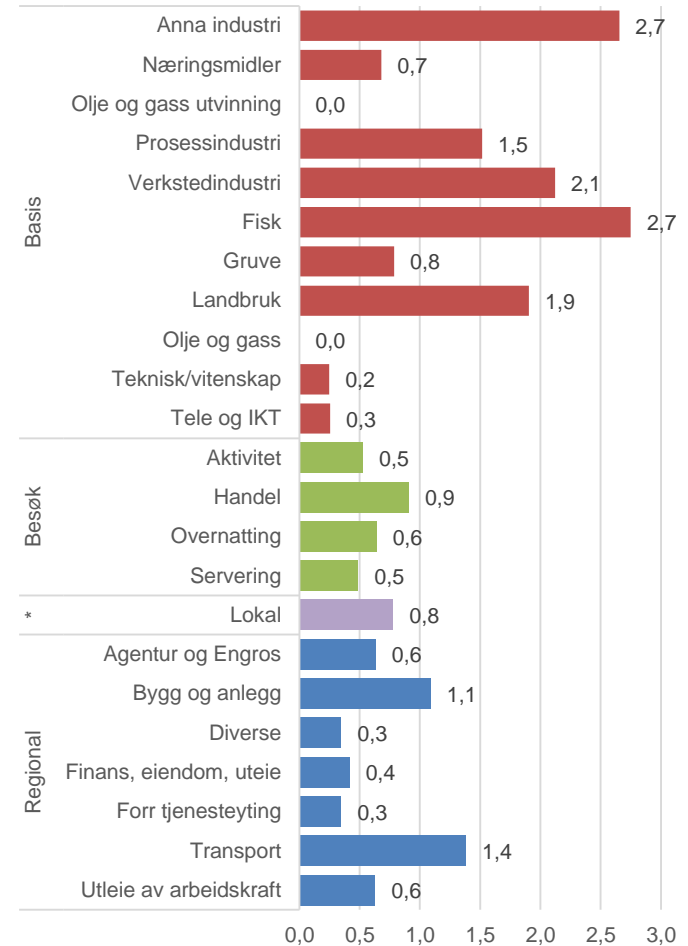
- SSB definerer at det er 9 tettsteder til sammen i Vestnes og Rauma. Disse er Tomra, Vestnes, Fiksdal og Vikebutn i Vestnes, og Isfjorden, Åndalsnes, Brønnsletten, Voll og Innfjorden i Rauma. I følge SSB bor 59,3 prosent av innbyggerne i Vestnes i tettbygde strøk, mens 61,5 prosent av innbyggerne i Rauma gjør det samme. Vi har derfor ikke inkludert noen andre områder i tabellen under enn de nevnte tettstedene.
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom tettstedene. Vi har her hensyntatt at det bygges en ny bru over Tresfjorden som vi står ferdig høsten 2015. Siden denne brua vil innsnevre E136 med 14 kilometer, har vi lagt til grunn en innsparing i reisetid på 15 minutter på strekningene som blir berørt. Disse er markert med grått i tabellen under.
- Som vi ser er avstanden mellom Åndalsnes og andre tettsteder opp mot 70 minutter. Tilsvarende er avstanden fra Vestnes til de andre tettstedene opp mot 55 minutter. Gitt at Åndalsnes eller Vestnes blir kommunesenter, vil en del innbyggere ha lengre vei til kommunesenteret enn 45 minutter, som er definert som akseptabel pendleavstand.

	Tomra	Vestnes	Fiksdal	Vikebukt	Isfjorden	Åndalsnes	Brønnsletten	Voll	Innfjorden
Tomra		13	9	22	67	61	63	41	50
Vestnes	13		22	10	55	49	51	29	38
Fiksdal	9	22		31	75	70	77	50	59
Vikebukt	22	10	31		45	39	42	19	29
Isfjorden	67	55	75	45		7	12	26	18
Åndalsnes	61	49	70	39	7		7	20	12
Brønnsletten	63	51	77	42	12	7		22	14
Voll	41	29	50	19	26	20	22		9
Innfjorden	50	38	59	29	18	12	14	9	

Reiseavstander i minutter mellom tettsteder i Rauma og Vestnes. Ruter i grått er redusert med 15 minutter. Kilder: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokaliseringskvotient for en kommune bestående av Rauma og Vestnes.
- En ny kommune vil ha en rekke bransjer med kvotient over 1. De fleste er innenfor basisnæringene, mens to av bransjene er innenfor regionale næringer.
- Den ene bransjen som har en kvotient over 1, og som det har vært positiv utvikling i siden 2000 på landsbasis, er bygg og anlegg. Verkstedindustri har hatt en nøytral utvikling siden 2000.
- Bransjer hvor det har vært nedgang siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i er anna industri, prosessindustri, fisk, landbruk og transport.
- Innenfor basisnæringene vil kommunen ha en rekke arbeidsplasser. Det er positivt at arbeidsplassene er spredd på ulike bransjer, det gjør næringsstrukturen mindre sårbar for konjunkturedringer innenfor enkeltbransjer. Men mange av arbeidsplassene er knyttet til bransjer som har hatt nedgang.
- Oppsummert er det variasjon i arbeidsplasser fordelt på ulike bransjer, men det er relativt færre arbeidsplasser i vekstbransjer og mer ensidig mot basisnæringer.

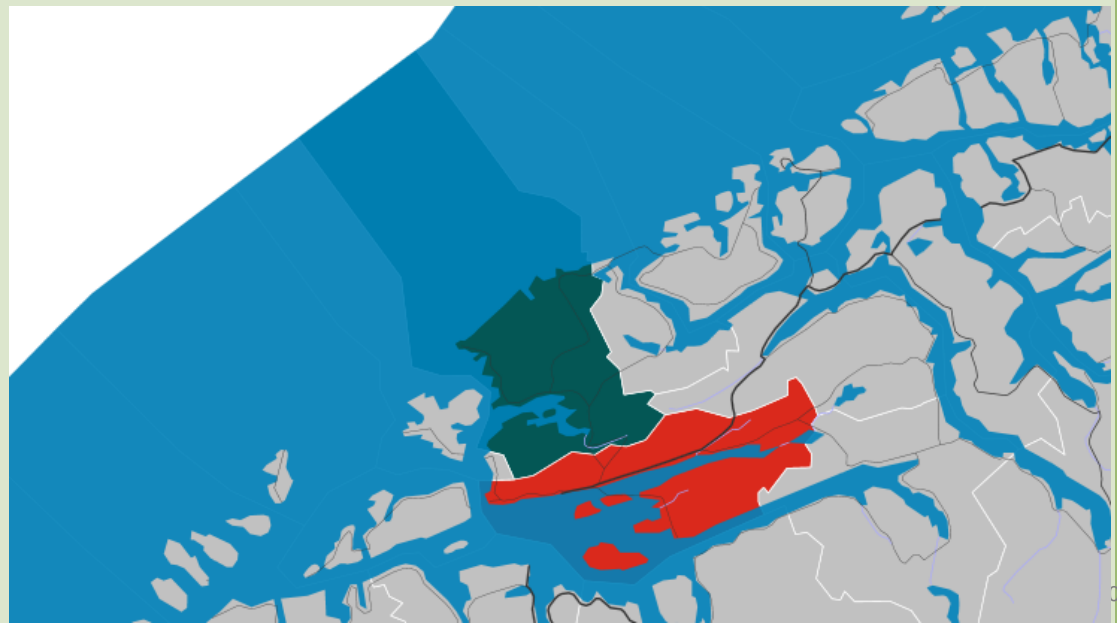
Lokaliseringskvotient for Rauma og Vestnes. 2013.
Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 7 - Rauma + Vestnes

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 14 068 innbyggere. Forventet vekst opp mot 15 000 innbyggere i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Bedre kompetanse for Vestnes og større fagmiljø for begge kommunene.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Ikke del av samme bo- og arbeidsmarked, og lite pendling mellom kommunene.	
Kommunesenter	Åndalsnes og Vestnes er omtrent nøyaktig like store. Kan bli en utfordring å bli enig om kommunesenter.	
Avstand til kommunesenter	Mellom Vestnes og Åndalsnes vil avstanden bli rundt 45 minutter. Fra andre områder til Åndalsnes vil avstanden være opp mot 70 minutter, og til Vestnes opp mot 55 minutter.	
Næringsstruktur	Det er noe variasjon i næringsstrukturen, men mest innenfor basisnæringer. Det er også relativt flere arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 7 en poengscore på 25, noe som gir en dårligere rangering.	

Alternativ 8:

Fræna
+ Molde

Befolkningsutvikling

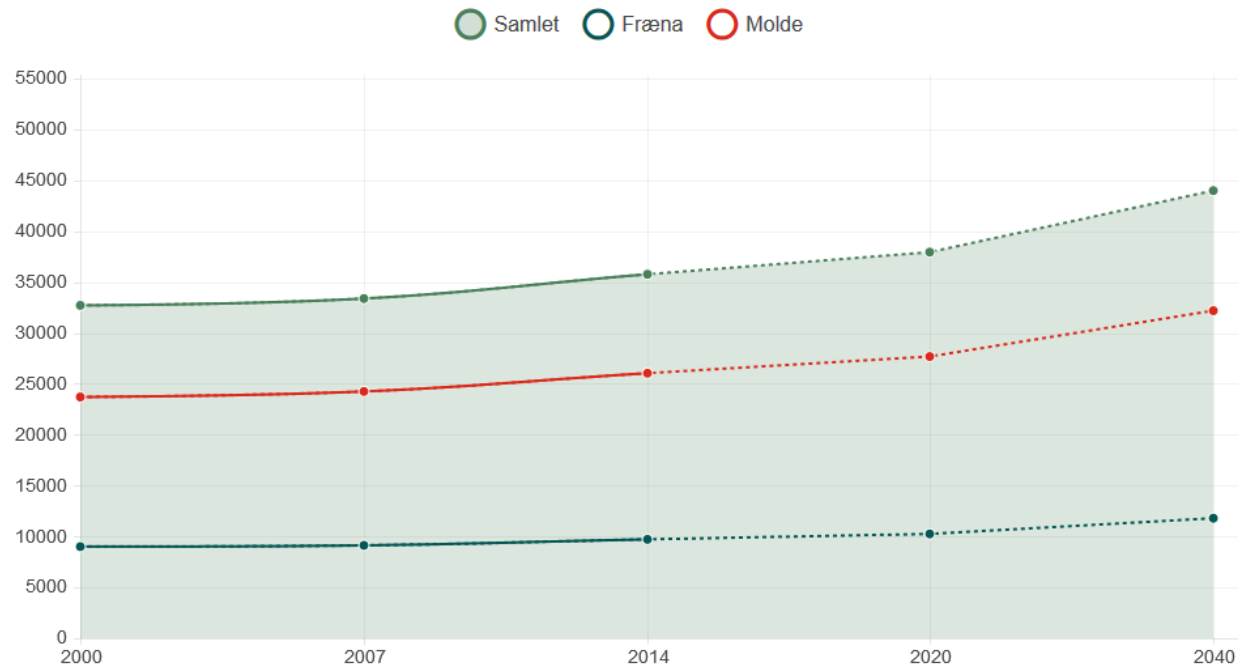
Nye Fræna-Molde kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 35 768 innbyggere. Dette er godt over innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er forventet at innbyggertallet vil stige en del mot 2040, hvor det antas å være 43 989.

2014
Samlet: 35768
Molde: 26048
Fræna: 9720

2040
Samlet: 43989
Molde: 32193
Fræna: 11796

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 35 768

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- Fræna har en organisasjon der kommuneplanlegger er plassert hos rådmann og planleggingskapasitet hos teknisk, og det meldes om at dette blir sårbart. De har god kapasitet til planlegging, men det er ønskelig med bedre kapasitet for å få ned tid på byggesaksbehandling. Det er god fagkompetanse hos de ansatte og samarbeid mellom enhetene er bra. Det er imidlertid utfordrende å rekruttere til teknisk drift og vedlikehold.
- I Molde har kommunen begrenset kapasitet i forhold til aktiviteten i kommunen, og det er behov for flere ingeniører, Det er god kompetanse blant eksisterende fagressurser. Det meldes om utfordringer i prioritering av ressursene og med rekruttering av fagkompetanse til teknisk sektor.
- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen som bedrives i kommunene. I Fræna blir det lagt til rette for endelig behandling og vedtak av revisjon av kommuneplanens arealdel i kommunestyret 2014. Molde kommune har godkjent kommuneplanens samfunnsdel for 2013 – 2022, og arealdel for 2009 – 2020.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Fræna	10	1
Molde	3	0

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- **Vår vurdering er at en sammenslåing av de to kommunene vil føre til et større fagmiljø, mindre sårbarhet, bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetansen og mindre utfordringer i prioritering av ressurser enn i dag. Kommunene vil ha et befolkningsgrunnlag som ligger godt over det ekspertutvalget foreslår, der Molde bidrar med høyest innbyggertall. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Fræna og Molde blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Fræna og Molde tilhører den samme bo- og arbeidsmarkedsregionen, Molde-regionen. Denne bo- og arbeidsmarkedsregionen er større enn disse to kommunene, og av de andre kommunene i regionen har spesielt Aukra og Gjemnes en høy innpendling til Molde med over 25 prosent. Pendlingen fra Fræna til Molde er høy, 29,7 prosent av arbeidstakerne i Fræna jobber i Molde. Fræna er den kommunen i Molde-regionen med høyest innpendling til Molde.
- Det er i dag ingen utfordringer med oppsplittede tettsteder mellom kommunene, men det finnes noen grenseutfordringer mellom Fræna og Aukra. Disse løses ikke ved en kommunesammenslåing mellom Molde og Fræna. Da vil Aukra ha en «øy» på fastlandet i den nye kommunen. Det kom derimot fram i intervjuene at noen foreldre i Fræna velger å ha barn i barnehage i Molde. Med en kommunesammenslåing vil en del foreldre ha arbeidsplass og barnehageplass i samme kommune.
- Få av de som ble intervjuet mener at kommunegrensene utgjør noe hinder for utvikling, og det er i dag lite konkret plansamarbeid mellom kommunene. Som vist i alternativ 1 er det noen unntak, for eksempel har Fræna og Molde felles reguleringsplan for Skaret. Ved en sammenslåing vil en reguleringsplan dekke områder innenfor samme kommune.
- Molde er kommunesenteret med flest innbyggere, 20 229 innbyggere per 1. januar 2013. Elnesvågen (Fræna) har 2 354 innbyggere. Siden Molde er regionsenter, og innpendlingen til kommunene er stor, vil det være naturlig at Molde er kommunesenter i en eventuell ny kommune.
- På neste side ser vi på reiseavstander mellom ulike områder i en ny kommune. Spesielt er det interessant å se på reiseavstanden til kommunesenteret.

Reiseavstander

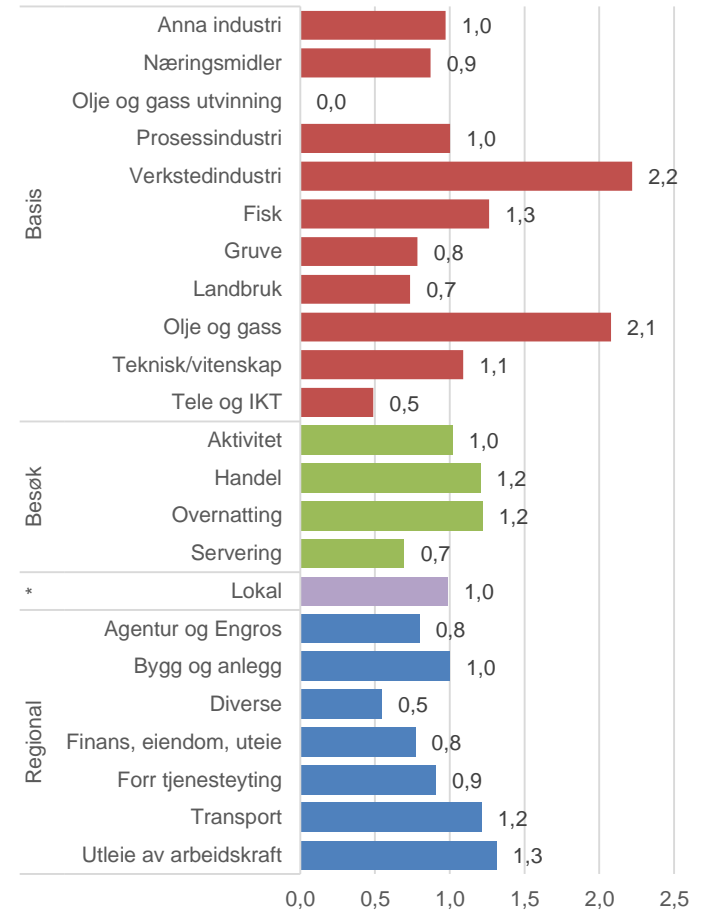
- SSB definerer at det er 12 tettsteder til sammen i Molde og Fræna. SSB viser videre at 86,7 prosent av befolkningen i Molde bor i tettbygde strøk, mens 53,1 prosent av befolkningen i Fræna gjør det samme. For å dekke en større andel av befolkningen i Fræna har vi derfor tatt med Aureosen i oversikten under. Det er tilknyttet en skole til dette området, og det er nærliggende å tro at en del innbyggere er tilknyttet en skolekrets.
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom de ulike områdene i kommunen. Avstanden mellom dagens kommunesentre er 33 minutter, noe som er under grensen for akseptabel pendlingsavstand på 45 minutter. Avstanden mellom andre områder i den nye kommunene og Molde er derimot høyere, og både Bud og Nerland ligger i overkant av 50 minutter fra Molde.

	Molde	Hjelset	Kleive	Hovdenakken	Nesjestranda	Elnesvågen	Bud	Tornes	Nerland	Malme	Sylte	Trondshaugen	Aureosen
Molde		20	28	21	21	33	52	40	52	21	26	17	23
Hjelset	20		8	28	29	39	57	46	58	27	32	37	36
Kleive	28	8		31	31	47	66	54	66	35	40	45	44
Hovdenakken	21	28	31		7	41	60	49	61	30	40	38	38
Nesjestranda	21	29	31	7		42	61	49	61	30	34	38	39
Elnesvågen	33	39	47	41	42		20	8	20	13	7	28	21
Bud	52	57	66	60	61	20		12	17	32	27	47	40
Tornes	40	46	54	49	49	8	12		18	21	15	35	28
Nerland	52	58	66	61	61	20	17	18		33	27	48	40
Malme	21	27	35	30	30	13	32	21	33		6	17	10
Sylte	26	32	40	40	34	7	27	15	27	6		21	14
Trondshaugen	17	37	45	38	38	28	47	35	48	17	21		7
Aureosen	23	36	44	38	39	21	40	28	40	10	14	7	

Reiseavstander i minutter mellom tettsteder i Molde og Fræna kommuner. Kilder: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokalisingskvotient for en kommune bestående av Molde og Fræna. Som vi så på alternativ 1,2 og 5, så har Moldes arbeidsplasser en stor innvirkning på hvordan lokalisingskvotienten for den nye kommunen ser ut. Kommunene vil ha en rekke bransjer hvor de relativt sett har flere arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet, og bransjene fordeler seg mellom de ulike næringene.
- Bransjer hvor det har vært en positiv/nøytral utvikling siden 2000, og som den nye kommunen vil ha en del arbeidsplasser i, er olje og gass, teknisk/vitenskap, aktivitet, handel, lokal, bygg og anlegg, utleie av arbeidskraft, verkstedindustri og overnatting.
- Bransjer hvor det har vært nedgang siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i er anna industri, prosessindustri, fisk og transport.
- En ny kommune vil ha en variert næringsstruktur, med relativt flere arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet både innenfor basis-, besøks- og regionale næringer. Det gjør at arbeidsmarkedet er mindre utsatt for konjunktursvingninger. Mange av disse arbeidsplassene vil også være innenfor bransjer som har hatt oppgang siden 2000, og innen bransjer som har omtrent samme antall arbeidsplasser som i 2000. Det vil være en del arbeidsplasser innenfor næringer som har hatt nedgang siden 2000.

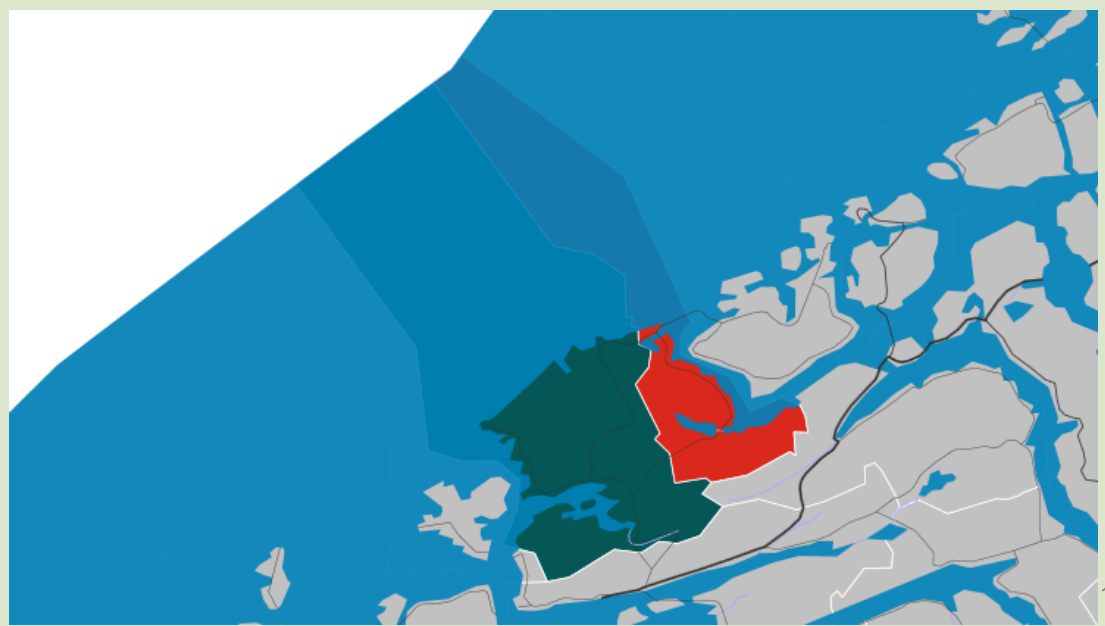
Lokalisingskvotient for Fræna og Molde. 2013.
Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 8 - Fræna + Molde

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 35 768 innbyggere. Forventet vekst til nærmere 45 000 i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Bedre kapasitet, mindre sårbarhet, større fagmiljø for begge kommunene.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	To kommuner som er i samme bo- og arbeidsmarked, men Gjemnes og Aukra er ikke med. Grenseutfordringer mot Aukra er ikke løst.	
Kommunesenter	Molde vil være et naturlig kommunesenter i en sammenslått kommune.	
Avstand til kommunesenter	Avstanden fra dagens kommunesenter til Molde er innenfor pendlingsavstand, men noen områder av kommunene vil ha en reiseavstand på over 50 minutter.	
Næringsstruktur	Variasjon i næringsstrukturen, og mange arbeidsplasser i næringer som har hatt oppgang siden 2000.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 8 en poengscore på 55, noe som gir en middels rangering.	

Alternativ 9:

Eide
+ Fræna

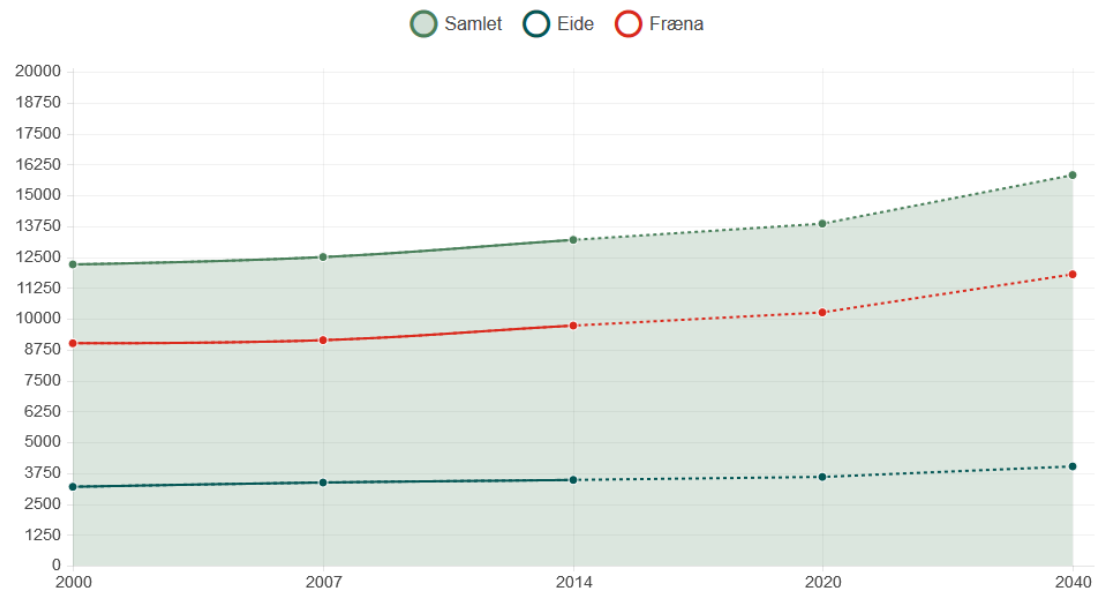

Befolkningsutvikling

Nye Eide-Fræna kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 13 191 innbyggere. Dette er noe lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er imidlertid forventet at innbyggertallet vil stige noe mot 2040, hvor det antas å være 15 814.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 13 191

2014
Samlet: 13191
Fræna: 9720
Eide: 3471

2040
Samlet: 15814
Fræna: 11796
Eide: 4018

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I Eide har kommunen et veldig lite planleggingsmiljø og liten kapasitet til å håndtere store mengder planarbeid. Det er behov for å øke kapasiteten med flere ingeniører og ressurser på samfunnsplanlegging. Fagkompetansen hos de ansatte er god, og det er brukt en del midler på etterutdanning. Kommunen kjøper tjenester på prosjekteringskompetanse. De melder om at det er svært krevende å rekruttere ingeniører og sivilingeniører.
- Fræna har en organisasjon der kommuneplanlegger er plassert hos rådmann og planleggingskapasitet hos teknisk, og det meldes om at dette blir sårbart. De har bra med ressurser til planlegging, men det er ønskelig med bedre kapasitet for å få ned tid på byggesaksbehandling. Det er god fagkompetanse hos de ansatte og samarbeid mellom enhetene er bra. Det er imidlertid utfordrende å rekruttere til teknisk drift og vedlikehold.
- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen som bedrives i kommunene. Eide har en kommuneplan som er 8 år gammel. I Fræna blir det lagt til rette for endelig behandling og vedtak av revisjon av kommuneplanens arealdel i kommunestyret i 2014.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Eide	8	8
Fræna	10	1

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- **Vår vurdering er at en sammenslåing av de to kommunene vil føre til et større fagmiljø, mindre sårbarhet og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse enn i dag. Det kan også gi mulighet for å rydde opp i en noe uheldig organisering i Fræna. En ny kommune vil fortsatt ha et befolkningsgrunnlag som er noe mindre enn det ekspertutvalget foreslår, men mot 2040 forventes det å stige til anbefalt innbyggertall. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Eide og Fræna blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Eide og Fræna tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, tilhørende til Molde-regionen. 6 andre kommuner i tillegg til Eide og Fræna inngår i denne bo- og arbeidsmarkedsregionen.
- Når vi ser på pendlingsdata mellom Eide og Fræna, finner vi at det er en del arbeidstakere som pendler fra Eide til Fræna. Denne gruppen utgjør 10,4 prosent av arbeidstakerne i Eide kommune. Det er derimot færre som pendler fra Fræna til Eide, nærmere angitt 2,3 prosent av arbeidstakerne i Fræna. Både fra Fræna og Eide er det Molde som er den kommunen den pendles mest til, fra Eide utgjør dette 21 prosent av arbeidstakerne. Mens fra Fræna utgjør dette 29,7 prosent av arbeidstakerne.
- Det er i dag ikke utfordringer med oppsplittede tettsteder mellom kommunene, og en kommunesammenslåing vil ikke endre på dette. Det ble heller ikke nevnt at det er noen spesielle grenseutfordringer mellom Eide og Fræna i intervjuene.
- Elnesvågen (kommunesenter i Fræna) har ifølge SSB 2 453 innbyggere per 1. januar 2013, mens Eide (kommunesenter i Eide) hadde 1 332 innbyggere på samme tidspunkt. Dersom en legger befolkningsgrunnlag til grunn vil Elnesvågen bli kommunesenter i en ny kommune, men i intervjuet kom det fram at dette også kan bli en del av forhandlinger om en ny kommune. En tredje variant er selvsagt å legge kommunesenteret et annet sted enn i dag. Uansett er det interessant å se på reiseavstandene innad i kommunen, noe som er gjort på neste side.

Reiseavstander

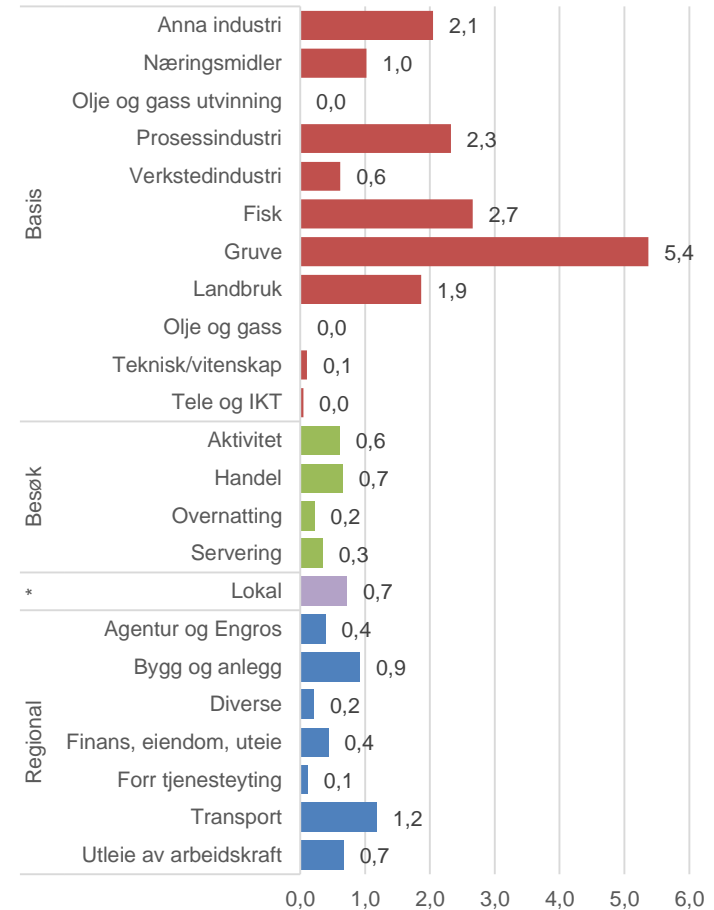
- SSB definerer at det er 8 tettsteder til sammen i Fræna og Eide. Disse er Elnesvågen, Bud, Tornes, Nerland, Malme, Sylte og Trondshaugen i Fræna kommune, og Eide i Eide kommune. I følge SSB bor 53,1 prosent av innbyggerne i Fræna i tettbygde strøk, mens det tilsvarende bor 38,3 prosent i tettbygde strøk i Eide. Vi har derfor tatt med noen flere områder når vi har sett på avstander innad i kommunene. I Fræna har vi tatt med Aureosen, som har egen skole. I Eide har vi tatt med Lyngstad og Vevang, som har egne skoler. Det er naturlig å anta det er en del innbyggere knyttet til skolekretsene.
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom tettstedene, samt Aureosen, Lyngstad og Vevang. Dersom vi legger til grunn at Elnesvågen er kommunesenter i en ny kommune, vil samtlige av tettstedene ha mindre enn 30 minutter reisevei til kommunesenteret. Det er godt innenfor akseptabel reiseavstand som er 45 minutter. Dersom Eide blir kommunesenter, vil også avstanden til tettstedene være innenfor 45 minutter.

	Elnesvågen	Bud	Tornes	Nerland	Malme	Sylte	Trondshaugen	Aureosen	Eide	Lyngstad	Vevang
Elnesvågen		20	8	20	13	7	28	21	22	21	29
Bud	20		12	17	32	27	47	40	41	39	48
Tornes	8	12		18	21	15	35	28	29	26	35
Nerland	20	17	18		33	27	48	40	29	21	18
Malme	13	32	21	33		6	17	10	20	29	42
Sylte	7	27	15	27	6		21	14	15	24	37
Trondshaugen	28	47	35	48	17	21		7	35	44	57
Aureosen	21	40	28	40	10	14	7		28	37	50
Eide	22	41	29	29	20	15	35	28		10	27
Lyngstad	21	39	26	21	29	24	44	37	10		19
Vevang	29	48	35	18	42	37	57	50	27	19	

Reiseavstander i minutter mellom tettsteder (+ Aureosen, Lyngstad og Vevang) i Fræna og Eide kommuner. Kilder: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokalisingskvotient for en kommune bestående av Eide og Fræna.
- Den nye kommunen vil ha flere bransjer som har kvotient over 1, men kun en av disse bransjene (transport) er i en annen kategori enn basisnæringene. Transport er en av bransjene som har hatt nedgang i Norge siden 2000.
- Innenfor basisnæringene vil kommunen ha en rekke arbeidsplasser. Det er positivt at arbeidsplassene er spredd på ulike bransjer, det gjør næringsstrukturen mindre sårbar for konjunkturedringer innenfor enkeltbransjer.
- Bransjer hvor det har vært nedgang siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i er anna industri, næringsmidler, prosessindustri, fisk, landbruk og transport. Denne kommunen vil, i likhet med alternativ 3, ha en relativt større andel av arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet i alle de seks bransjene som har størst nedgang siden 2000. Eide og Fræna inngår i begge alternativene.
- En bransje hvor det har vært en positiv utvikling siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i, er gruve. Her vil i tillegg antall arbeidsplasser relativt til landsgjennomsnittet være mange ganger høyere.
- Oppsummert er det variasjon i arbeidsplasser fordelt på ulike bransjer, men det er relativt færre arbeidsplasser i vekstbransjer og ensidig mot basisnæringer.

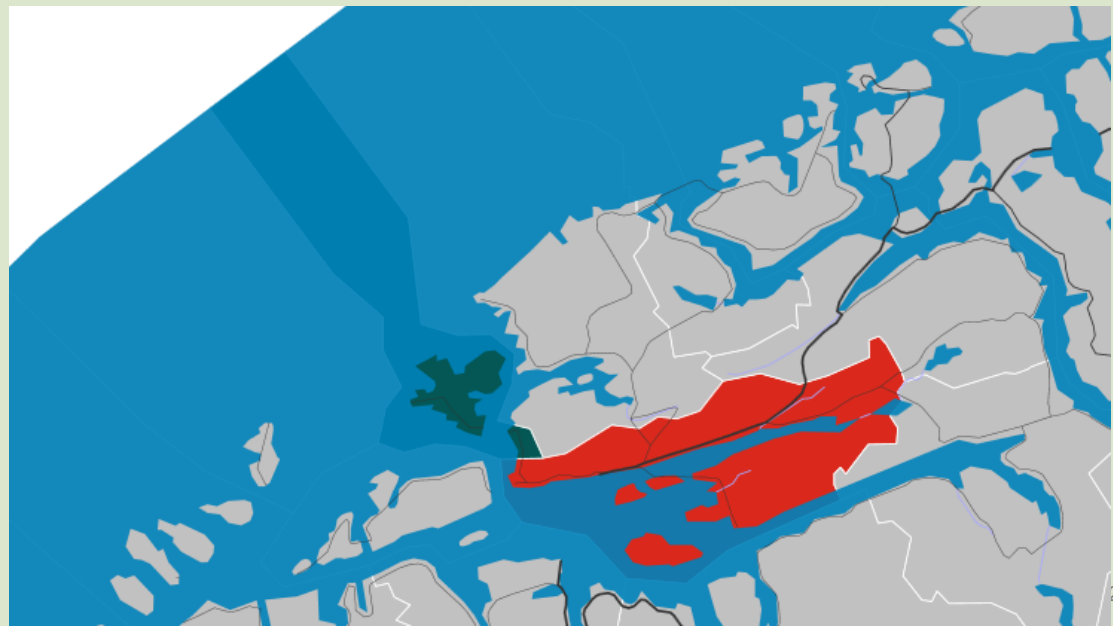
Lokalisingskvotient for Fræna og Eide. 2013.
Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 9 - Eide + Fræna

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 13 191 innbyggere. Forventet vekst til cirka 16 000 i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Begge kommunene vil få større fagmiljø, bedre kapasitet, mindre sårbarhet og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Samme bo- og arbeidsmarked. En del pendling fra Eide til Fræna. Fræna har høyere pendling til Molde med nesten 30 prosent.	
Kommunesenter	Elnesvågen er nesten dobbelt så stort som Eide i befolkning i dag.	
Avstand til kommunesenter	Avstanden til Elnesvågen er under 30 minutter fra alle tettstedene i en ny kommune.	
Næringsstruktur	Variasjonen i næringsstrukturen er innenfor basisnæringer, og det er relativt flere arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 9 en poengscore på 40, noe som gir en middels rangering.	

Alternativ 10:

Aukra
+ Molde

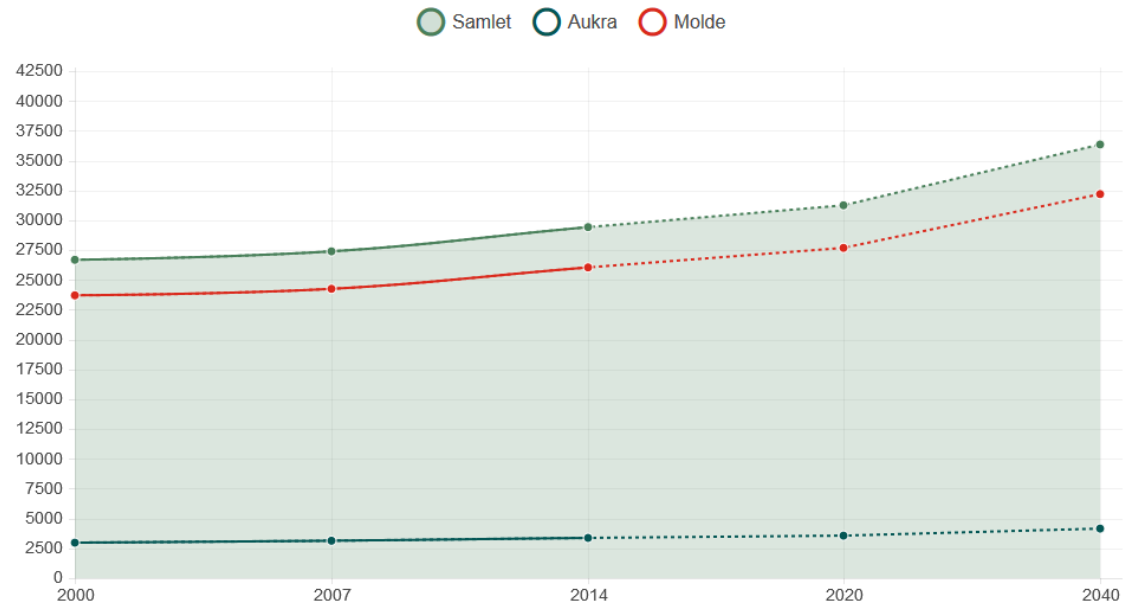

Befolkningsutvikling

Nye Aukra-Molde kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 29 425 innbyggere. Dette ligger godt over innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er forventet at innbyggertallet vil stige mot 2040, hvor det antas å være 36 352.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 29 425

2014
Samlet: 29425
Molde: 26048
Aukra: 3377

2040
Samlet: 36352
Molde: 32193
Aukra: 4159

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- Aukra har en relativt stor organisasjon der oppgavene stor sett er dekt opp med fagkompetanse, og det har blitt gjennomført kompetanseutvikling gjennom utbygging av Ormen Lange. Det gis tilbakemeldinger om utfordringer med rekruttering av relevant fagkompetanse, spesielt ingeniører til teknisk sektor, og det er fremdeles sårbart dersom eksempelvis en person slutter.
- I Molde har kommunen begrenset kapasitet i forhold til aktiviteten i kommunen, og det er behov for flere ingeniører. De eksisterende fagressursene har god kompetanse. Det meldes om utfordringer i prioritering av ressursene og med rekruttering av fagkompetanse til teknisk sektor.
- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen som bedrives i kommunene. Aukra sin kommuneplans arealdel ble vedtatt i 2006 med planhorisont på 10-12 år og revisjon er under arbeid. Molde kommune har godkjent kommuneplanens samfunnsdel for 2013 – 2022, og arealdel for 2009 – 2020.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Aukra	7	2
Molde	3	0

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- **Vår vurdering er at en sammenslåing av de to kommunene vil føre til et større fagmiljø, mindre sårbarhet og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse enn i dag. Kommunene vil ha et befolkningsgrunnlag som ligger godt over det ekspertutvalget foreslår, der Molde bidrar med absolutt høyest innbyggertall. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Aukra og Molde blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Aukra og Molde tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, Molde-regionen. Det er flere kommuner i denne bo- og arbeidsmarkedsregionen, og av de andre kommunene har spesielt Fræna og Gjemnes en høy innpendling til Molde med over 25 prosent hver. Pendlingen fra Aukra til Molde er høy, 26,4 prosent av arbeidstakerne i Aukra jobber i Molde. Andre veien er det 1 prosent av arbeidstakerne i Molde som pendler til Aukra.
- Det er i dag ingen utfordringer med oppsplittede tettsteder mellom kommunene, men som vi har sett i andre alternativer over er det noen grenseutfordringer mellom Fræna og Aukra. Blant annet samarbeider innbyggerne om felles ungdomsskole som ligger i Aukra. Disse utfordringene løses ikke ved en kommunesammenslåing mellom Molde og Aukra.
- Få av de intervjuede mener at kommunegrensene utgjør noe hinder for utvikling, og det er i dag lite konkret plansamarbeid mellom kommunene. Som vist i alternativ 1 er det noen unntak, for eksempel har Fræna og Molde felles reguleringsplan for Skaret. Ved en sammenslåing mellom Molde og Aukra, vil det fortsatt være behov for samarbeid mot Fræna på dette området.
- Molde er kommunesenteret med flest innbyggere, 20 229 innbyggere per 1. januar 2013. Aukra har 948 innbyggere. Siden Molde er regionsenter, og innpendlingen til kommunene er stor, vil det være naturlig at Molde er kommunesenter i en eventuell ny kommune.
- På neste side ser vi på reiseavstander mellom ulike områder i en ny kommune. Spesielt er det interessant å se på reiseavstanden til kommunesenteret.

Reiseavstander

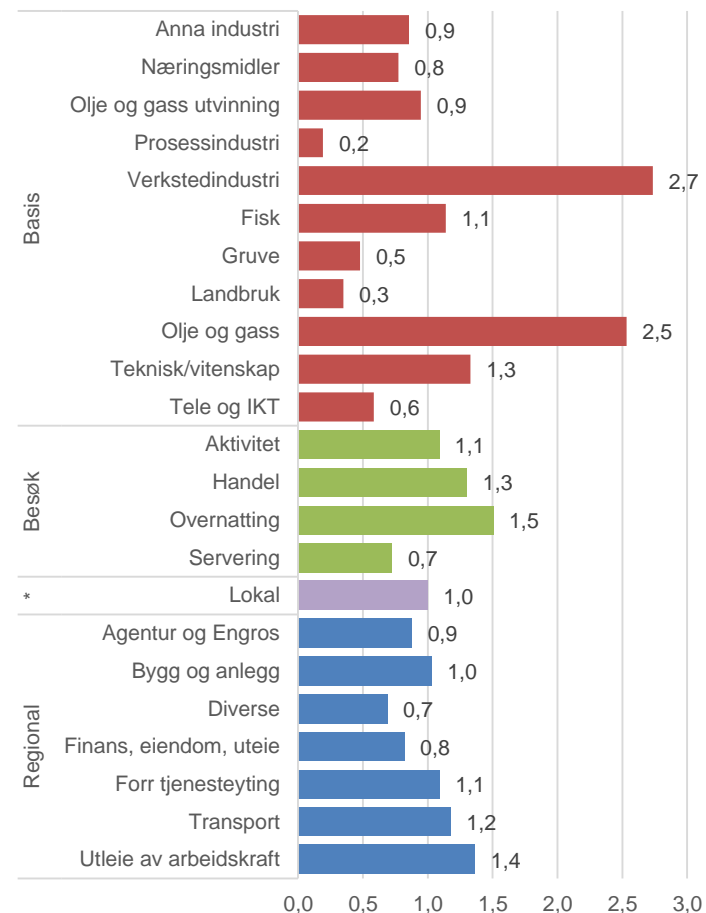
- SSB definerer at det er 7 tettsteder til sammen i Molde og Aukra. I Molde er disse Molde, Hjelset, Kleive, Hovdenakken og Nesjestranda, mens det i Aukra er Aukra og Hollingen. SSB viser videre at 86,7 prosent av befolkningen i Molde bor i tettbygde strøk, mens 45,1 prosent av befolkningen i Aukra gjør det samme.
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom de ulike områdene i kommunen. Områdene markert med grått innebærer bruk av ferge. Som vi ser er avstanden mellom dagens kommunesentre 37 minutter, noe som er under grensen for akseptabel pendlingsavstand på 45 minutter. Avstanden mellom andre områder i den nye kommunen og Molde er lavere enn dette.
- Dersom samferdselsprosjektene som er planlagt i området realiseres vil det være fastlandsforbindelse fra Aukra til Molde, men denne vil gå via Midsund.

	Molde	Hjelset	Kleive	Hovdenakken	Nesjestranda	Aukra	Hollingen
Molde		20	28	21	21	37	17
Hjelset	20		8	28	29	57	36
Kleive	28	8		31	31	66	45
Hovdenakken	21	28	31		7	58	37
Nesjestranda	21	29	31	7		58	38
Aukra	37	57	66	58	58		23
Hollingen	17	36	45	37	38	23	

Reiseavstander i minutter mellom tettsteder i Molde og Aukra. Feltene markert med grått innebærer ferge. Kilder: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokalisingskvotient for en kommune bestående av Aukra og Molde. Som vi har sett av alternativer som Molde inngår i tidligere, så har Moldes arbeidsplasser en stor innvirkning på hvordan lokalisingskvotienten for den nye kommunen ser ut. Her vil Aukra ha en spesiell innvirkning på olje- og gassutvinning.
- Kommunen vil ha en rekke bransjer hvor de relativt sett har flere arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet, og bransjene fordeler seg mellom de ulike næringene.
- Bransjer hvor det har vært en positiv/nøytral utvikling siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i, er olje og gass, teknisk/vitenskap, aktivitet, handel, lokal, bygg og anlegg, forretningsmessig tjenesteyting, utleie av arbeidskraft, verkstedindustri og overnatting.
- Bransjer hvor det har vært nedgang siden 2000, og som kommunene vil ha en del arbeidsplasser i, er fisk og transport.
- En ny kommune vil ha en variert næringsstruktur, med relativt flere arbeidsplasser enn landsgjennomsnittet både innenfor basis-, besøks- og regionale næringer. Det gjør at arbeidsmarkedet er mindre utsatt for konjunktursvingninger. Mange av disse arbeidsplassene vil være innenfor bransjer som har hatt oppgang siden 2000, og innen bransjer som har omtrent samme antall arbeidsplasser som i 2000. Dette er alternativet som har relativt færrest arbeidsplasser i nedgangsnæringer.

Lokalisingskvotient for Aukra og Molde. 2013.

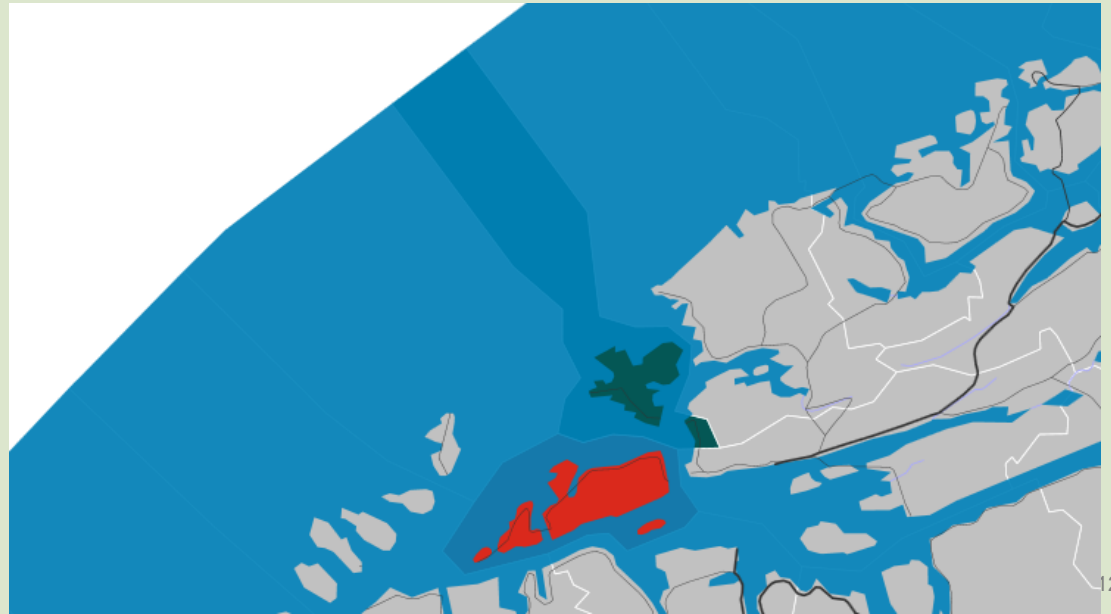
Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 10 - Aukra + Molde

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 29 425 innbyggere. Forventet vekst til over 35 000 i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Aukra vil få bedre kapasitet og mindre sårbarhet og større fagmiljø for begge kommunene.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	To kommuner som er i samme bo- og arbeidsmarkedsregion, men Fræna og Gjemnes er ikke med. Grenseutfordringer mot Fræna er ikke løst.	
Kommunesenter	Molde vil være et naturlig kommunesenter i en sammenslått kommune.	
Avstand til kommunesenter	Avstanden fra alle tettstedene i kommunen til Molde er under 40 minutter, og innenfor pendlingsavstand.	
Næringsstruktur	Variasjon i næringsstrukturen, og en del arbeidsplasser i næringer som har hatt oppgang siden 2000.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 10 en poengscore på 60, noe som gir en god rangering.	

Alternativ 11:

Aukra
+ Midsund

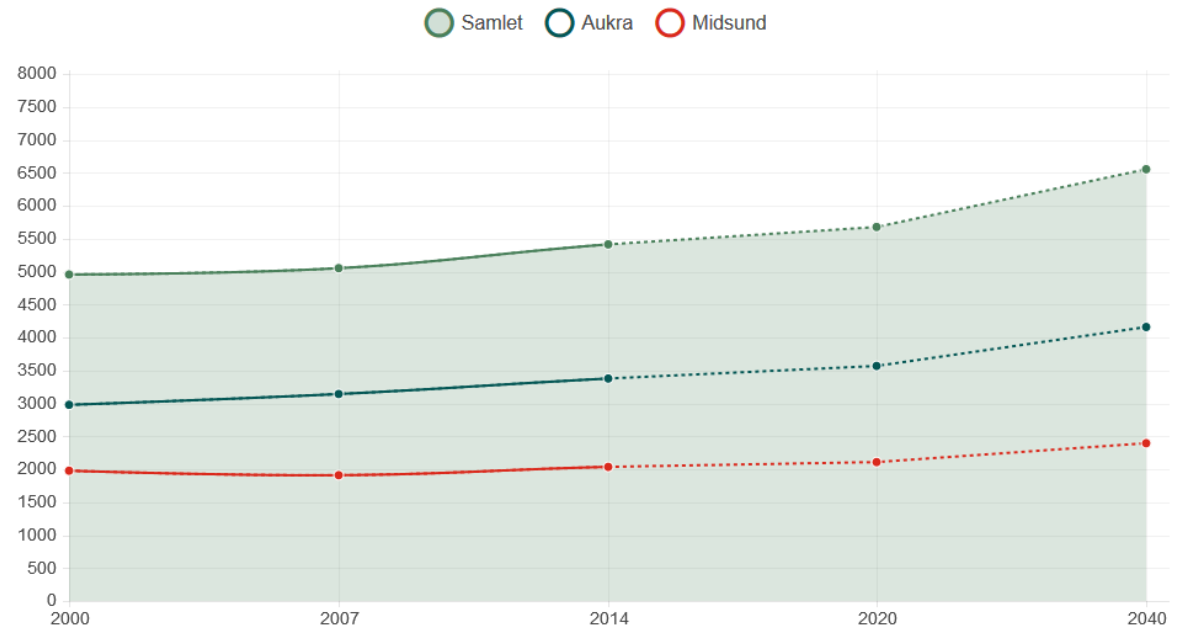
Befolkningsutvikling

Nye Aukra-Midsund kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 5 413 innbyggere. Dette er lavere enn innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er forventet at innbyggertallet vil stige en del mot 2040, hvor det antas å være 6 554.

2014	2040
Samlet: 5413	Samlet: 6554
Aukra: 3377	Aukra: 4159
Midsund: 2036	Midsund: 2395

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 5 413

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- Aukra har en relativt stor organisasjon der oppgavene stor sett er dekt opp med fagkompetanse, og det har blitt gjennomført kompetanseutvikling gjennom utbygging av Ormen Lange. Det gis tilbakemeldinger om utfordringer med rekruttering av relevant fagkompetanse, spesielt ingeniører til teknisk sektor, og det er fremdeles sårbart dersom eksempelvis en person slutter.
- I Midsund har kommunen for liten kapasitet til å dekke oppgavene og følge opp sentrale krav. Det er imidlertid stor byggeaktivitet i kommunen, teknisk seksjon får utført mye, men det faller mange oppgaver på få ansatte. Det meldes om utfordringer knyttet til rekruttering av kompetent personell til teknisk sektor, særlig ingeniører til vann og avløp og med saksbehandlerkompetanse.
- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Aukra sin kommuneplans arealdel ble vedtatt i 2006 med planhorisont på 10-12 år og revisjon er under arbeid. Midsund har godkjent kommuneplan med 10 års planhorisont, for perioden 2010-2020. Arealdelen er imidlertid 16 år gammel.

Kommune	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Aukra	7	2
Midsund	16	2

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- **Vår vurdering er at en sammenslåing av de to kommunene vil føre til et større fagmiljø og mindre sårbarhet enn i dag. Kommunene vil imidlertid fortsatt ha et befolkningsgrunnlag som er mindre enn det ekspertutvalget foreslår. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Aukra og Midsund blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Aukra og Midsund tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, Molde-regionen. Hovedårsaken er at begge kommunene har høy innpendling inn til Molde. I dag pendler 26,4 prosent av arbeidstakerne i Aukra til Molde, mens det tilsvarende tallet for Midsund er 15,3 prosent. Pendlingen mellom Aukra og Midsund er liten: kun 0,2 prosent av arbeidsstokken i Aukra pendler til Midsund, og kun 0,3 prosent pendler fra Midsund til Aukra.
- Årsaken til lav pendling er blant annet krevende kommunikasjoner. Dersom man skal reise fra kommunesenteret i Midsund til kommunesenteret i Aukra, må man over to fergestrekninger og kjøre via Molde kommune. Det som dermed gjør dette alternativet realistisk er at det er planlagt en veiforbindelse mellom kommunene (Kjerringsundforbindelsen). Vi vet ikke på nåværende tidspunkt når den vil være realisert, men vi legger til grunn at det ikke vil være aktuelt med en kommunesammenslåing før den er realisert.
- Siden Aukra og Midsund er to øyer, er det ikke utfordringer med oppsplittede tettsteder mellom de to kommunene. Men, som vi har vist tidligere, har Aukra noen grenseutfordringer mot Fræna på landsiden av kommunen.
- I intervjuene har det ikke vært pekt på noen utfordringer med kommunegrensene mellom Aukra og Midsund, utfordringen ligger i at det hverken er vei- eller fergeforbindelse direkte mellom de to kommunene.
- Midsund har ifølge SSB 534 innbyggere per 1. januar 2013. Tilsvarende hadde Aukra 948 innbyggere. Siden Aukra er det største tettstedet, og siden de har nybygd administrasjonsbygg for kommunen, er det rimelig å anta at Aukra vil være kommunesenter i en ny kommune.

Reiseavstander

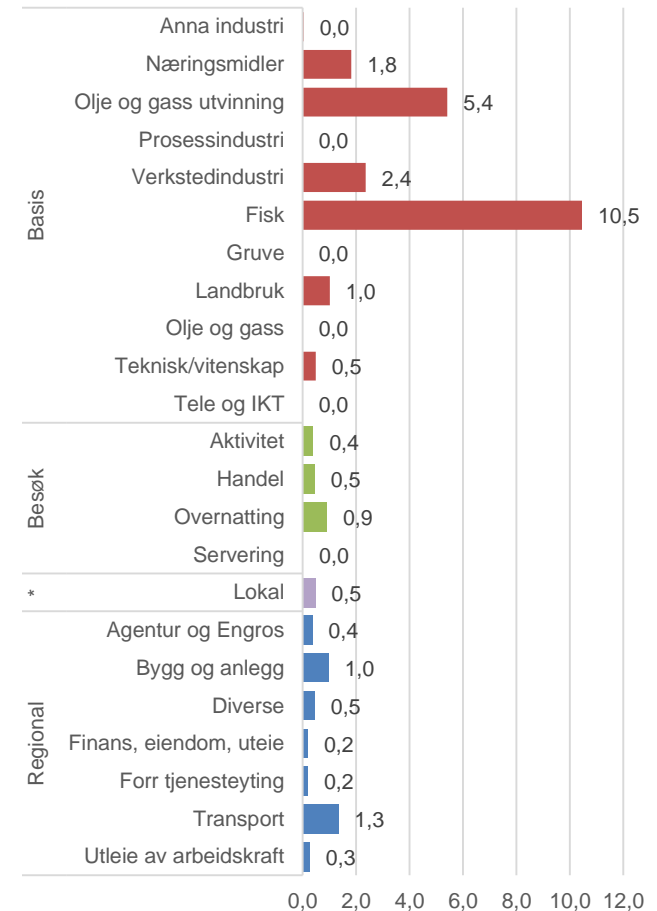
- SSB definerer at det er 3 tettsteder til sammen i Aukra og Midsund. Disse er Aukra (på øya) og Hollingen (fastlandet) i Aukra, og Midsund i Midsund. I Midsund er det kun 26,6 prosent av innbyggerne som bor i tettbygde strøk, vi har derfor tatt med Raknes og Gangstad når vi har sett på avstander i tabellen under. Grunnen til dette er at det er skoler på disse to stedene, og det er rimelig å anta at en del innbyggere sokner til disse områdene selv om de ifølge SSB ikke er definert som tettsteder.
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom tettstedene, samt Gangstad og Raknes. Avstandene i tabellen er med utgangspunkt i situasjonene slik den er i dag. Det tar 60 minutter (forutsatt at en ikke venter på ferge) få reise fra Midsund til Aukra, noe som er høyere enn grensen på 45 minutter.
- Dersom Kjerringsundforbindelsen blir realisert vil reisetiden mellom Aukra og Midsund bli betydelig lavere, og mellom dagens kommunesentre vil det ikke være noen stor utfordring. Utfordringen vil da være fastlandsdelen av Aukra (Hollingen). I dag går fergeforbindelsen internt i Aukra. Dersom Kjerringsundforbindelsen og E39 Romsdalsfjorden blir realisert vil innbyggerne i denne delen av Aukra måtte kjøre gjennom Molde kommune for å komme til den nye kommunen Aukra-Midsund.

	Midsund	Raknes	Gangstad	Aukra	Hollingen
Midsund		9	6	60	40
Raknes	9		15	60	39
Gangstad	6	15		67	51
Aukra	60	60	67		23
Hollingen	40	39	51	23	

Reiseavstander i minutter mellom tettsteder (+ Raknes og Midøy) i Aukra og Midsund. Kilder: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokalisingskvotient for en kommune bestående av Aukra og Midsund.
- Vi ser at kommunen vil ha flere bransjer som har kvotient 1 eller høyere innenfor basis- og regionale næringer. Spesielt er olje- og gassutvinning og fisk viktige næringer for kommunen.
- Bransjer hvor det har vært en positiv/nøytral utvikling siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i, er olje- og gassutvinning, bygg og anlegg og verkstedindustri.
- Bransjer hvor det har vært nedgang siden 2000, og som kommunene vil ha en del arbeidsplasser i, er fisk og transport.
- Oppsummert er det noe variasjon i arbeidsplasser fordelt på ulike bransjer, og en ny kommune vil ha arbeidsplasser innenfor flere næringer. Det er positivt at en del arbeidsplasser er knyttet til vekstnæringer, men det er også en del arbeidsplasser knyttet til nedgangsnæringer. Næringsstrukturen er sårbar for konjunkturoendringer, blant annet innenfor olje og gass utvinning og fisk.

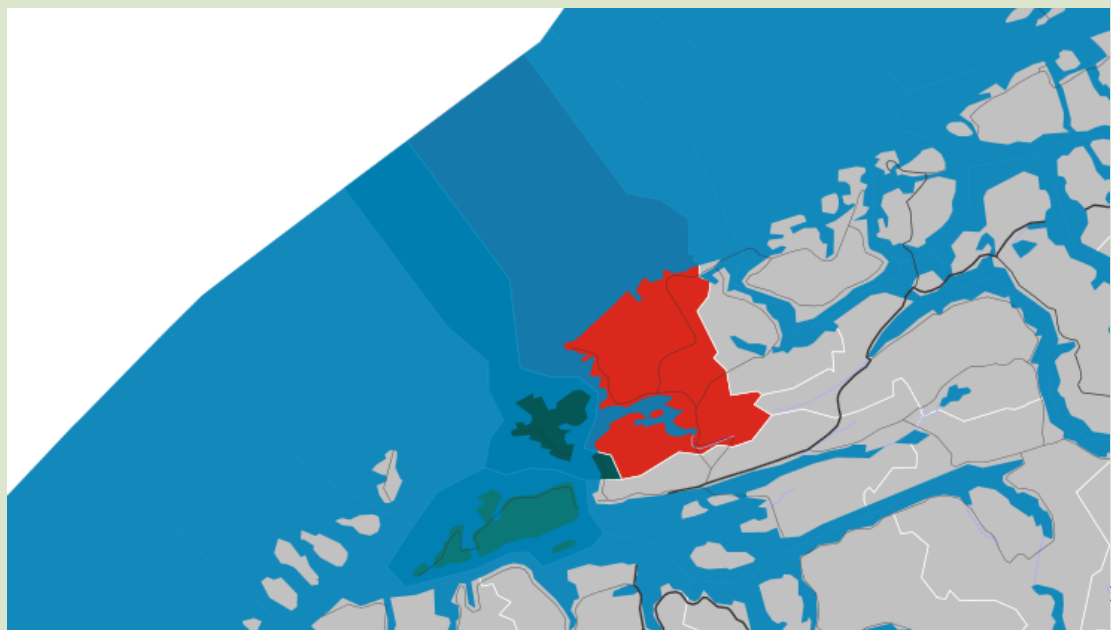
Lokalisingskvotient for Aukra og Midsund.
2013. Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 11 - Aukra + Midsund

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 5 413 innbyggere. Forventet vekst til over 5 500 i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Midsund vil få bedre kapasitet og utnytte eksisterende kompetanse bedre. For begge kommunene blir det større fagmiljø.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Fastlandsdelen av Aukra vil ikke henge sammen med kommunen, og vi tror det fortsatt vil være stor interaksjon mot Molde.	
Kommunesenter	Aukra har i dag det største kommunesenteret, og vil sannsynligvis være kommunesenter i en ny kommune.	
Avstand til kommunesenter	Med bygging av Kjerringsundforbindelsen vil avstandene reduseres betydelig, men Hollingen i Aukra vil ikke «henge sammen» med kommunen.	
Næringsstruktur	Fordeling av arbeidsplasser mellom ulike bransjer, en del arbeidsplasser i vekstnæringer. Likevel noe ensidig, og utsatt for konjunktursvingninger.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 11 en poengscore på 30, noe som gir en dårligere rangering.	

Alternativ 12:

Aukra
+ Fræna
+ Midsund

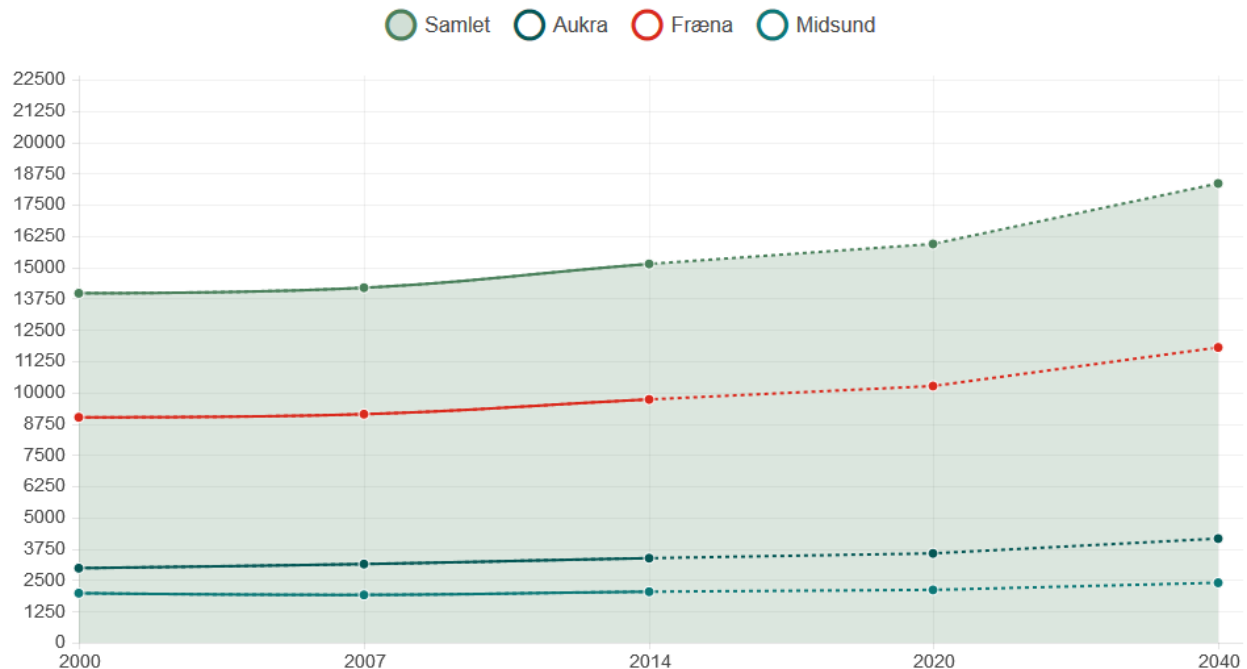

Befolkningsutvikling

Nye Aukra-Fræna-Midsund kommune ville per 1. januar 2014 hatt en samlet befolkning på 15 133 innbyggere. Dette er innenfor innbyggertallet ekspertutvalget mener en kommune minst bør ha (15 000 – 20 000) for å ha tilstrekkelig kapasitet til arealplanlegging og en robust kommunal samfunnsavdeling.

Det er forventet at innbyggertallet vil stige en del mot 2040, hvor det antas å være 18 350.

PER 1. JANUAR 2014 ER SAMLET BEFOLKNING I DEN NYE KOMMUNEN 15 133

2014
Samlet: 15133
Fræna: 9720
Aukra: 3377
Midsund: 2036

2040
Samlet: 18350
Fræna: 11796
Aukra: 4159
Midsund: 2395

Kilde: www.nykommune.no

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- Aukra har en relativt stor organisasjon der oppgavene stor sett er dekt opp med fagkompetanse, og det har blitt gjennomført kompetanseutvikling gjennom utbygging av Ormen Lange. I intervjuene har vi fått tilbakemeldinger om utfordringer med rekruttering av relevant fagkompetanse, spesielt ingeniører til teknisk sektor, og det er fremdeles sårbart dersom eksempelvis en person slutter.
- Fræna har en organisasjon der kommuneplanlegger er plassert hos rådmann og planleggingskapasitet hos teknisk, og det meldes om at dette blir sårbart. De har god kapasitet til planlegging, men det er ønskelig med bedre kapasitet for å få ned tid på byggesaksbehandling. Det er god fagkompetansen hos de ansatte og samarbeid mellom enhetene er bra. Det er imidlertid utfordrende å rekruttere til teknisk drift og vedlikehold.
- I Midsund har kommunen for liten kapasitet til å dekke oppgavene og følge opp sentrale krav. Det er imidlertid stor byggeaktivitet i kommunen, teknisk seksjon får utført mye, men det faller mange oppgaver på få ansatte. Det meldes om utfordringer knyttet til rekruttering av kompetent personell til teknisk sektor, særlig ingeniører til vann og avløp og med saksbehandlerkompetanse.

Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse

- I tabellen under har vi laget en oversikt over alderen på kommuneplanens areal- og samfunnsdel hentet fra Kostra (2013). Det kan si noe om kapasiteten og kompetansen kommunene har til å ha oppdaterte planer som legger rammene for en del av samfunnsutviklingen det jobbes med i kommunene. Aukra sin kommuneplans arealdel ble vedtatt i 2006 med planhorisont på 10-12 år og revisjon er under arbeid. I Fræna blir det lagt til rette for endelig behandling og vedtak av revisjon av kommuneplanens arealdel i kommunestyret 2014. Midsund har godkjent kommuneplan med 10 års planhorisont, for perioden 2010-2020. Arealdelen er imidlertid 16 år gammel.

Kommuner	Kommuneplanens arealdel	Kommuneplanens samfunnsdel
Aukra	7	2
Fræna	10	1
Midsund	16	2

- NIVI Rapport 2014:1 sier at et fagmiljø bør bestå av minimum 2 personer, og jo mindre kommunestørrelsen er, jo høyere er opplevelsen av manglende kapasitet på planområdet.
- Vår vurdering er at en sammenslåing av de tre kommunene vil føre til et større fagmiljø, mindre sårbarhet og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse enn i dag. Kommunene vil ha et befolkningsgrunnlag som ligger innenfor det ekspertutvalget foreslår. Rekruttering av ingeniører er en utfordring i hele kommunesektoren, og vi tror har ingen grunn til å tro at konkurransen mot andre sektorer blir enklere om Aukra, Fræna og Midsund blir én kommune. Men større fagmiljø kan bidra til å holde på kompetansen.**

Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

- Aukra, Fræna og Midsund tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, Molde-regionen. Vi har sett tidligere at alle tre kommunene har høy innpendling til Molde, mens pendlingen kommunene i mellom er liten. Tabellen til høyre viser innpendlingen fra hver av kommunene til Molde. Både Aukra og Fræna har en innpendling til Molde som er høyere enn 25 prosent. Regjeringens ekspertutvalg har sagt at kommuner som har et tett integrert arbeidsmarked bør utgjøre en kommune. Videre sier ekspertutvalget at arbeidsmarkedet er tett integrert når rundt 25 prosent eller flere av de sysselsatte bosatt i en kommune jobber i regionens senterkommune(r). Midsund har en innpendling til Molde på 15,3 prosent.
- Vurderingene rundt oppsplittede tettsteder, og om kommunegrensene har vært til hinder for utvikling vil ligne på vurderingene gjort under alternativ 1 og 2. Det er ikke utfordringer med oppsplittende tettsteder mellom kommunene, men det er noen grenseutfordringer spesielt mellom fastlandsdelen av Aukra og sørvestlige delen av Fræna. Her har man samarbeid om felles ungdomsskole, og innbyggere som bor i Fræna og jobber i Molde må kjøre igjennom Aukra for å komme på jobb. Vi har og fått informasjon i intervjuene at det er en del lag og organisasjoner hvor innbyggere i begge kommuner deltar. Det kan dermed være utfordrende for innbyggerne å forholde seg til to ulike kommuner, dersom de er en del av det samme lokalsamfunnet. Få av de som er intervjuet mener at kommunegrensene har vært et hinder for utvikling tidligere.
- Geografisk vil dette per i dag være en krevende kommune, siden fergeforbindelsen fra Midsund går til Molde. Altså må innbyggerne i Midsund via Molde kommune for å komme til resten av kommunen. Den samme utfordringen vil man få dersom samferdselsprosjektene som er redegjort for tidligere realiseres. Da vil det være fastlandsforbindelse mellom Midsund og Molde, og mellom Midsund og Aukra. Det er da nærliggende å tro at innbyggerne vil velge å kjøre der det er veiforbindelse, og at dermed må kjøre via Molde kommune for å kjøre på tvers av den nye kommunen.
- Elnesvågen (kommunesenter i Fræna) hadde ifølge SSB 2 453 innbyggere per 1. januar 2013, mens Aukra hadde 948 og Midsund hadde 534 innbyggere på samme tidspunkt. Når vi legger befolkningsgrunnlag til grunn vil Elnesvågen bli kommunesenter i en ny kommune. Ser vi på geografi, kan det være aktuelt å legge kommunesenteret et annet sted enn i dag som korter avstandene for alle delene av kommunen til kommunesenteret. Uansett er det interessant å se på reiseavstandene innad i kommunen, noe som er gjort på neste side.

Kommune	Innpendling til Molde
Aukra	26,4
Fræna	29,7
Midsund	15,3

Reiseavstander

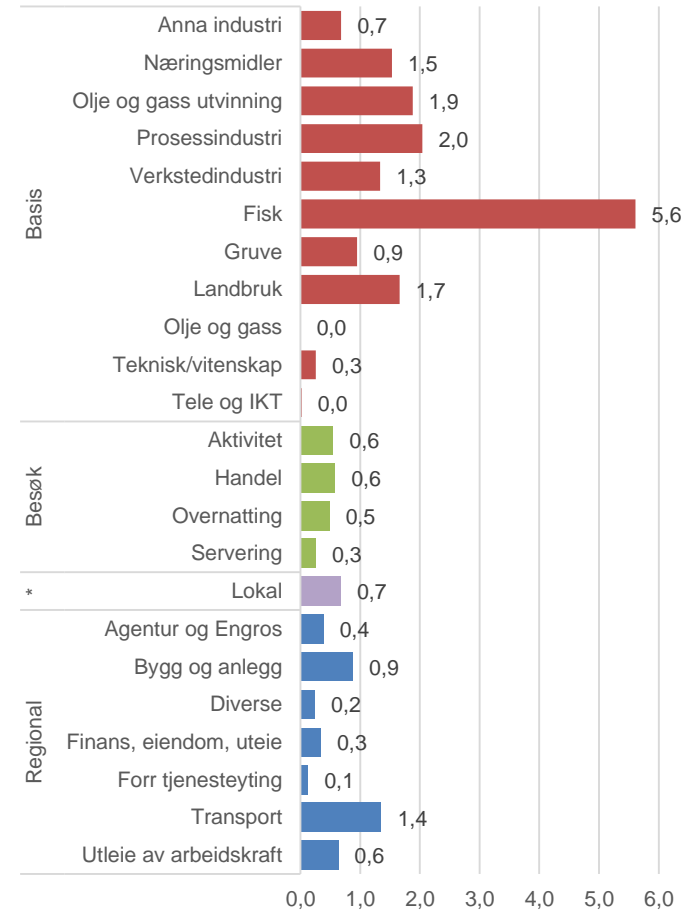
- SSB definerer at det er 10 tettsteder til sammen i Aukra, Fræna og Midsund. Tabellen under viser reiseavstandene mellom disse, i tillegg til Aureosen i Fræna og Raknes og Gangstad i Midsund. Grunnen til at vi har tatt med noen flere områder i disse kommunene, er at rundt 50 prosent eller færre av innbyggerne bor i tettbygde strøk.
- Tabellen nedenfor viser reiseavstandene i minutter mellom de ulike områdene, grå farge viser at reisetiden inkluderer ferge. Dersom vi legger til grunn Elnesvågen som kommunesenter, ser vi at avstandene til områdene i Midsund er over 60 minutter. Avstanden til Aukra er også over 45 minutter, som er definert som grensen for akseptabel pendlingsavstand. Dersom en ser for seg å flytte kommunesenteret sørover/sørvestover, kan vi med utgangspunkt i Aureosen og Trondshaugen se at avstanden til Aukra og Midsund blir lavere. Det vil fortsatt være områder som har lenger reiseavstand enn 45 minutter.
- Planlagte samferdselsinvesteringer vil korte ned reisetiden, spesielt fra Midsund. Men som nevnt tidligere vil innbyggerne da kjøre gjennom Molde kommune for å komme til resten av sin egen kommune.

	Elnesvågen	Bud	Tornes	Nerland	Malme	Sylte	Trondshaugen	Aureosen	Midsund	Raknes	Gangstad	Aukra	Hollingen
Elnesvågen		20	8	20	13	7	28	21	67	67	85	50	30
Bud	20		12	17	32	27	47	40	93	93	104	89	49
Tornes	8	12		18	21	15	35	28	81	81	92	77	38
Nerland	20	17	18		33	27	48	40	93	93	104	90	50
Malme	13	32	21	33		6	17	10	56	56	67	39	19
Sylte	7	27	15	27	6		21	14	67	67	78	63	23
Trondshaugen	28	47	35	48	17	21		7	40	40	51	23	3
Aureosen	21	40	28	40	10	14	7		46	46	57	29	9
Midsund	67	93	81	93	56	67	40	46		9	6	60	40
Raknes	67	93	81	93	56	67	40	46	9		15	60	39
Gangstad	85	104	92	104	67	78	51	57	6	15		67	51
Aukra	50	89	77	90	39	63	23	29	60	60	67		23
Hollingen	30	49	38	50	19	23	3	9	40	39	51	23	

Reiseavstander i minutter mellom ulike områder i Aukra, Fræna og Midsund. Kilder: SSB og visveg.no

Næringsstruktur

- Figuren til høyre viser lokaliseringkvotient for en kommune bestående av Aukra, Fræna og Midsund.
- Den nye kommunen har en rekke bransjer med kvotient over 1, men kun en av disse bransjene (transport) er i en annen kategori enn basisnæringene. Transport er en av bransjene som har hatt nedgang i Norge siden 2000.
- Innenfor basisnæringene vil kommunen ha en rekke arbeidsplasser. Det er positivt at arbeidsplassene er spredd på ulike bransjer, det gjør næringsstrukturen mindre sårbar for konjunkturedringer innenfor enkeltbransjer. Men mange av arbeidsplassene er knyttet til bransjer som har hatt nedgang.
- Bransjer hvor det har vært nedgang siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser innenfor er næringsmidler, prosessindustri, fisk, landbruk og transport. Fisk skiller seg spesielt ut, hvor det vil jobbe 5,6 ganger flere enn på landsbasis.
- Bransjer hvor det har vært en positiv utvikling siden 2000, og som kommunen vil ha en del arbeidsplasser i er olje- og gassutvinning.
- Oppsummert er det variasjon i arbeidsplasser fordelt på ulike bransjer, men det er relativt færre arbeidsplasser i vekstbransjer og mer ensidig mot basisnæringer.

Lokaliseringkvotient for Aukra, Midsund, Fræna og Eide. 2013. Kilde: Telemarksforsking

Oppsummering alternativ 12 - Aukra + Fræna + Midsund

Vurderingskriterium	Vurdering	
Befolkningsgrunnlag	Per i dag 18 605 innbyggere. Forventet vekst til 22 500 i 2040.	
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	Større fagmiljø, mindre sårbarhet og bedre utnyttelse av eksisterende fagkompetanse.	
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	Kommunene tilhører samme bo- og arbeidsmarkedsregion, men både Fræna og Aukra har over 25 prosent utpendling til Molde.	
Kommunesenter	Elnesvågen er største kommunesenter i dag, men kan alternativt legges andres steder på grunn av geografi.	
Avstand til kommunesenter	Dersom vi legger Elnesvågen til grunn som kommunesenter, vil avstanden være over 45 minutter til tidligere kommunesentre.	
Næringsstruktur	Variasjonen i næringsstrukturen er innenfor basisnæringer, og det er relativt flere arbeidsplasser i nedgangsbransjer.	
Samlet vurdering samfunnsutvikling	Samlet sett får alternativ 3 en poengscore på 35, noe som gir en dårligere rangering.	

Oppsummering

Oppsummering av samfunnsutvikling - poeng

Tabellen under viser en oppsummering av vurderingen av samfunnsutvikling for hvert alternativ, vist med poengscore. Fargene i tabellen tilsvarer fargene på smileyene som er brukt i vurderingene i hvert alternativ ovenfor. Oppsummert har vi vurdert at alle alternativene vil gi en bedre kapasitet for samfunnsutvikling, og større fagmiljø, enn i dag. Det er flere kommuner i regionen i dag som har god kompetanse, så effekten på den delen av kriteriet vil variere. Det er ellers interessant å merke seg at kun to av alternativene får full eller delvis score på kriteriet om funksjonelle samfunnsutviklingsområder. Hovedgrunnen til dette er pendlingsstatistikken. Flere av kommunene i regionen har over 25 prosent pendling til Molde, og ekspertutvalget har pekt på at kommuner som har så stor interaksjon med arbeidsmarkedet i regionsenter bør utgjøre en kommune. Det gjør at alternativene hvor ikke Molde, Aukra, Fræna og Gjemnes inngår sammen per definisjon ikke er funksjonelle samfunnsutviklingsområder.

Vurderingskriterier	Maks sum	Alt 1	Alt 2	Alt 3	Alt 4	Alt 5	Alt 6	Alt 7	Alt 8	Alt 9	Alt 10	Alt 11	Alt 12
Befolkningsgrunnlag	20	20	20	20	10	20	10	10	20	10	20	0	20
Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10
Funksjonelle samfunnsutviklingsområder	20	0	20	0	0	0	10	0	0	0	0	0	0
Kommunesenter	10	10	10	5	5	10	10	0	10	10	10	10	5
Avstand til kommunesenter	10	0	5	0	10	5	5	5	5	10	10	5	0
Næringsstruktur	10	5	5	0	0	10	0	0	10	0	10	5	0

Tabell med poengsummene på hvert kriterium i hvert alternativ.

Oppsummering samlet vurdering samfunnsutvikling

Alternativ	Kommuner	Samlet vurdering - poeng	Samlet vurdering - smiley
1	Hele ROR – Molde, Aukra, Midsund, Vestnes, Rauma, Fræna, Eide og Nesset	45	
2	Romsdalshalvøya – Aukra – Eide – Fræna – Midsund - Molde – Nesset - Gjemnes	70	
3	Aukra – Eide – Fræna – Midsund	35	
4	Aukra – Midsund – Vestnes	35	
5	Eide – Fræna – Molde	55	
6	Nesset – Sunndal	45	
7	Rauma – Vestnes	25	
8	Fræna – Molde	55	
9	Eide – Fræna	40	
10	Aukra – Molde	60	
11	Aukra – Midsund	30	
12	Fræna – Aukra - Midsund	35	

Avslutning

Avsluttende kommentarer

- Kommunene har en sentral rolle når det gjelder å skape en helhetlig utvikling av lokalsamfunnet og gode levekår for innbyggerne. Samfunnsutvikling handler om å se forhold som befolkningsutvikling, bostedsmønster, næringsutvikling og utdanning/kompetanse i sammenheng. Befolkningsutviklingen og bostedsmønsteret er avhengig av utviklingen på arbeidsmarkedet som i sin tur er avhengig av tilgang på riktig kompetanse. For å kunne planlegge, samt å legge til rette for befolkningsutvikling, næringsutvikling og ønsket bostedsmønster, må en kommune ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse.
- Men ikke alt kan påvirkes.
- Vi har i dette notatet gått igjennom befolkningsutvikling, næringsutvikling og nærings sammensetning for hver av kommunene. I tillegg har vi sett på hver enkelt kommunes bostedsattraktivitet. Analysene viser at nettoflyttingen til en kommune er avhengig av flere faktorer, noen som er strukturelle og vanskelig å påvirke lokalt, og andre kvaliteter ved steder som kan påvirkes lokalt. I arbeidet med samfunnsutvikling bør kommunene bruke krefter på det de kan påvirke.
- Analyser av blant annet befolknings- og næringsutvikling kan gi et bilde av hvilke utfordringer et område har, og bidra til å avklare hvilke utviklingsstrategier man må jobbe med framover. Som eksempel har vi sett at Nesset har hatt kraftig nedgang i arbeidsplasser i næringslivet. Hvordan møter kommunen den utfordringen framover? Hvordan etablerer vi nye arbeidsplasser? Er samarbeidet om næringsutvikling godt nok? Skal vi satse videre på etablerte næringer eller skal vi tenke helt nytt? Generelt har vi sett at mange av kommunene i Molde-regionen har mange arbeidsplasser i basisnæringer, og i bransjer som har hatt og står ovenfor store strukturendringer. En viktig diskusjon blir da hvordan en fortsatt sikrer arbeidsplasser i disse bransjene. Kan man for eksempel innenfor landbruk se for seg flere arbeidsplasser knyttet til turisme og opplevelser i tillegg til matproduksjon? Generelt vokser befolkningen i Molde-regionen mindre enn landsgjennomsnittet. Hvordan møter vi denne utfordringen framover?
- Dette er problemstillinger som det er naturlig å diskutere også i en kommunestrukturprosess. Ulike steder har behov for ulike utviklingsstrategier. Vurderingene blir til slutt om arbeidet med samfunnsutvikling vil bli bedret med en endret kommunestruktur, og om en kommunes sammenslåing i seg selv kan være en utviklingsstrategi.

Avsluttende kommentarer

- Vi har vurdert hvert av de 12 strukturalternativene som ligger til grunn for utredningen ut fra 6 valgte kriterier basert på anbefalingene fra regjeringens ekspertutvalg og erfaringer vi har fra andre strukturutredninger:
 - Befolkningsgrunnlag
 - Tilstrekkelig kapasitet og kompetanse
 - Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
 - Valg av kommunesenter
 - Reiseavstander
 - Næringsstruktur
- Resultatet er at to alternativer har fått god score, fem alternativer har fått middels score og fire alternativer har fått dårlig score. Vi viser til hvert alternativ ovenfor for mer detaljer om hvilket kriterium som har gitt utslag innenfor hvert alternativ. Arbeidet for kommunene nå blir å vurdere fordeler og ulemper opp mot hverandre.
- Vår vurdering er at flere kommuner har utfordringer i dag med å ha tilstrekkelig kapasitet innenfor samfunnsutvikling. Kommunesammenslåing vil i alle alternativene føre til et større fagmiljø på dette området, og vi mener det kan være en styrke. Mange av kommunene i utredningen hører til samme bo- og arbeidsmarkedsregion, og innpendlingen til Molde er gjennomgående høy for de nærmeste nabokommunene. I dag er det mange innbyggere i Molde-regionen som bor og jobber i forskjellige kommuner, noe som vil kunne endre seg ved sammenslåinger. Per i dag er infrastrukturen og avstandene i Molde-regionen som helhet krevende. Framtidige samferdselsinvesteringer vil endre på dette, og vil kunne ha innvirkning på hvordan innbyggerne ønsker å bo og arbeide i framtida. Dette er momenter som må tas med inn i en vurdering av framtidig kommunestruktur.
- Vi håper denne delrapporten gir et utgangspunkt for å drøfte hvilke utfordringer og muligheter man står ovenfor i egen kommune, og et grunnlag for å drøfte om endring i kommunestruktur kan bidra til å løse utfordringene og gripe mulighetene.

Videre arbeid

- Dette er første delrapport av fem som skal leveres til Romsdal regionråd. De resterende skal leveres på følgende tidspunkt:
 - Økonomi: 13. februar 2015
 - Tjenesteproduksjon: 20. mars 2015
 - Lokaldemokrati: 20. april 2015
 - Sluttrapport med helhetsvurdering av strukturalternativene: 18. mai 2015

Referanser

Referanser

- Fylkesstatistikk for Møre og Romsdal 2014 – utgitt av Møre og Romsdal fylkeskommune. <http://mrfylke.no/Tenesteomraade/Plan-og-analyse/Statistikk-og-analyser/Fylkesstatistikk>. (Lastet ned 31.10.14)
- Ny kommune, utredningsverktøy for sammenslåing av kommuner – utgitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. <http://www.nykommune.no/>. (Lastet ned 31.10.14)
- Visveg.no - ruteplanlegger fra Statens Vegvesen. <http://visveg.vegvesen.no/Visveg/mapviewer.jsf?width=1920&height=1030>. (Lastet ned 15.11.14)
- Meld. St. 26 (2012-2013) Nasjonal transportplan 2014-2023.
- E39 Romsdalsfjorden – planlegging. <http://www.vegvesen.no/europaveg/e39romsdalsfjorden>. (Lastet ned 20.11.14)
- Langset, M., Ellis, I.O., Ståvi, J.M., Nilsen, J.K. og Vinsand, G. 2014. kartlegging av plankapasitet og plankompetanse i kommunene. NIVI Rapport 2014:1.